

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A Hazafias Népfrent választási felhívása

Választópolgárok!

A magyar közélet fontos eseményére készülünk: 1935. június 8-án országgyűlési képviselőket és helyi tanácsokat választunk. Az országgyűlésnek, a tanácsoknak — szocialista államunk képviselői szerveinek — kiemelkedő szerepük van a nép hatalmának, akaratának érvényesítésében, a demokrácia gyakorlásában.

Honfitársak!

Négy évtizede szabad hazánkban történelmünk kiemelkedően jelentős korszakában élünk. Az elmúlt öt esztendőben — a rendkívül nehéz körülmények közepette is — megőriztük népgazdaságunk stabilitását és alapvető társadalmi vívmányainkat. Öt év előtti választási programunkat lényegében teljesítettük. Ez népünk erőfeszítéseinek jelentős eredménye. Fenntartottuk az ország fizető-képességét, javítottuk a népgazdaság külső és belső egyensúlyát. Az ország anyagiakban és szellemiekben gazdagodott, nőtt a nemzeti jövedelem, az ipari és a mezőgazdasági termelés. Kibontakozóban van a termelés minőségi tényezőire: a termelékenységre, az ésszerű anyag- és energiafelhasználásra alapozott gazdasági fejlődés. A lakosság életszínvonalában — a gondok növekedése és egyes rétegek helyzetének nehezülése ellenére jelentős visszaesés nem következett be. Népünk bebizonyította: képes úrrá lenni a nehézségeken és megteremteni a továbbhaladás feltételeit.

A Magyar Szocialista Munkáspárt XIII. kongresszusa a hazáért érzett felelősségtől áthatva — a kommunizmus és pártunkívüliek közreműködésével — közös cselekvésünk számára kidolgozta az évtized végéig szóló programot. A Hazafias Népfrent ennek megvalósítására hív minden állampolgárt! Arra szólítunk fel, hogy tervszerű és szervezett munkával, népünk tehetségének kamatoztatásával járjuk fel és hasznosítsuk a szocialista rendszer tartalékait, növeljük a népgazdaság teljesítményét. Értékeink megbecsülésével és gyarapításával, a gazdaság élénkítésével teremtjük meg azokat az anyagi alapokat, amelyek módot adnak az életszínvonal emelésére, az életkörülmények javítására, a szociális biztonság erősítésére.

A fejlődés meggyorsításához szükséges feltételek hazánkban adottak, vagy hozzáférhető, szorgalmas, hatékony munkával megteremthetők. A magasabb követelményekhez igazodik a gazdálkodás. Választók és választottak közös akaratára és cselekvésére a fellendülés új forrásait nyithatja meg.

A Hazafias Népfrent magáénak vallja a pártkongresszus országunk építésére irányuló programját. Közös céljaink eléréséhez kéri a népfrent mindenkitől — közösségektől és egyénektől, a munkahelyeken és a közéletben — tudása legjavát! Ezeket a célokat szolgáljuk népképviselői intézményeink fejlesztésével, az

országgyűlés és a tanácsok szerepének, felelősségének és demokratizmusának növelésével. Ez az egyik legfontosabb záloga a haza és az egyén boldogulását elősegítő szocialista nemzeti egység fennmaradásának és erősödésének is.

Választópolgárok!

Szavazzunk a Magyar Népköztársaság közvéleményünk által eddig is támogatott, nemzetközileg elismert külpolitikájára! Ennek céljai változatlanok: békét és biztonságot minden országnak! A társadalmi haladás lehetőségét minden nemzetnek! Szabadságot minden népnek!

Nemzeti érdekeink alapján erősítjük szövetségünket, barátságunkat és együttműködésünket felszabadítottunkkal, a Szovjetunióval, s a szocialista országok közösségével az élet minden területén. Szilárdítjuk és bővítjük kapcsolatainkat a haladást és a béke védelmét képviselő nemzetközi erőkkel. Változatlanul valljuk, hogy nincs olyan vitás kérdés, amelyet a kölcsönös jóindulat alapján, tárgyalások útján ne lehetne megoldani. Támogatunk minden olyan javaslatot és törekvést, amely egy kevesebb feszültséggel terhes, fegyverektől kevésbé fenyegetett világ megteremtéséhez, segíti az emberiséget. Szabad hazában, békében akarunk élni gyermekeinkkel, unokáinkkal együtt!

Honfitársak!

Felhívunk minden állampolgárt, a városok és falvak népét, a munkahelyi lakóhelyi közösségeket, a családokat és az egyéneket: közös munkával tegyük meg otthonosabbá és szebbé ezt a Földet, szeretett hazánkat! E munkában számíthatunk a munkásokra, parasztokra, értelmiségiekre, nőkre és férfiakra, magyarokra és nemzetiségekre, materialistákra és vallásos emberekre, idősebbekre és fiatalokra — az egész nemzet összefogására.

Arra kérünk minden választót: vegyen részt gyűléseinken, véleményével, javaslataival, szakmai és közéleti munkájával segítse ennek a programnak a valóra váltását!

E felhívás szellemében jelöljünk képviselőknél és tanácsagoknak olyan állampolgárokat, akik becsülettel teljesítik kötelességüket, példamutatóan élnek és dolgoznak, önzetlennel vállalják a közszolgálatot és választói képviselőket, akiknek van tapasztalatuk és elképzelésük a helyi és a nemzeti program minél jobb megvalósítására.

Válasszunk június 8-án a nép képviselőit, a kisebb és nagyobb közösségek érdekeinek kifejezésére alkalmas embereket az országgyűlésbe és a helyi tanácsokba!

Erősítsük a dolgozó nép hatalmát, társadalmunk szocialista egységét! Támogassuk a párt népfrentpolitikáját!

Dolgozzunk odaadással szeretettel hazánkért, a Magyar Népköztársaságért!

Övjük a békét, építsük a szocializmust!

A HAZAFIAS NÉPFRENT ORSZÁGOS TANÁCSA

Felavatták a márkushegyi bányát

Pénteken, a tervezettnél három hónappal korábban, felavatták az Oroszlányi Szénbányák 53 millió tonna szén kakovására létrehozott márkushegyi bányáüzemét. Az oroszlányi városi művelődési központban megtartott avató ünnepségen részt vett és felszólalt Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, jelen volt Kapolyi László ipari miniszter, Antalóczy Albert, a Komárom megyei pártbizottság első titkára, Varga Gyula, a Komárom megyei tanács elnöke, valamint Kovács László, a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezetének főtákkára.

A nagyteljesítményű bányát jelentősen Varga Albert, az Oroszlányi Szénbányák vezérigazgatója, méltatta. Mint elmondta, a nyolc év alatt csaknem 5 milliárd forinttal sikerült kialakított üzem máris az ország legtöbb szénét adó, mélyművelésű bányája. Már ebben az évben 1 millió 600 ezer tonna szén ad az országnak.

Ezt követően Havasi Ferenc köszöntötte a bányát tervezőit, építőit, és az Oroszlányi Szénbányák dolgozóit. A márkushegyi bányának, mint hangoztatta, rendkívül nagy jelentősége van az iparágat és az egész magyar ipart tekintve is. Ez az ecénprogram első bányáüzeme, és jól példázza azt, hogy miként lehet a hagyományos energiahordozókat a gazdaság szolgálatába állítani úgy, hogy azok költség és korszerűség szempontjából egyaránt jókiegészítői legyenek az egyéb energiahordozóknak. Az ország legifjabb bányáüzeme — mutatott rá végül a Központi Bizottság titkára — a szocialista országok széles körű összefogásával létesült. Az építők becsülettel helytálltak, s mint biztosra vehető, a termelőik sem maradnak el mögöttük: a márkushegyi bánya a következő években a terveknek megfelelő mennyiségű szén ad a népgazdaságnak. (MTI)

Ülést tartott a Szakszervezetek Országos Tanácsa

Pénteken ülést tartott a Szakszervezetek Országos Tanácsa.

A tanácsülés résztvevői Baranyai Tibor, a SZOT főtákkára tájékoztatta az MSZMP XIII. kongresszusáról. Hangsúlyozta, hogy a párt kongresszusa reálisan elemelte társadalmunk helyzetét, és erre alapozva vonzó cselekvési programot dolgozott ki. A tanácsülés úgy foglalt állást, hogy a szakszervezeti mozgalom egyetért a kongresszus határozatával, és minden erejével segíti megvalósulását. A szakszervezetek támogatnak minden törekvést, amely hozzájárul a munkahelyi rend, fegyelem megszilárdításához, a műszaki-technikai fejlődés gyorsulásához, az alkotóerők szélesebb körű kibontakozásához. Az állásfoglalás rámutat: életszínvonal-politikai, szociálpolitikai céljaink, valamint a dolgozók valamennyi jogos, meg-alapozott igényének kielégítése csakis anyagi alapjaink gyarapításával érhető el. A SZOT ülése ismételt megerősítette, hogy a kongresszusi határozat megvalósításában való eredményes közreműködés a szakszervezeti mozgalom módszereinek továbbfejlesztését is igényli. A szakszervezetek XXV. kongresszusukra való felkészülését is ennek a megújulásnak, a munka minőségi fejlesztésének jegyében kell végezni.

További napirendi pontként Solyom Ferencnek, a SZOT titkárnak beszámolója alapján a tanácsülés megvitatta a szakszervezeti választásokkal kapcsolatos tervezeteket és dokumentumokat.

A SZOT titkára elmondta, hogy a tervezetek kidolgozását széles körű vita előzte meg. Az eddigi elemzésekből kitűnt, hogy a magyar szakszervezeti mozgalomban a alapvető pályamódosításra nincs szükség, a munka tartalma azonban jelentősen javítani kell, mindenképp még szorosabbra kell fűzni a vezetés kapcsolatait a tagsággal, s biztosítani kell a tagságnak a munkahelyi és szakszervezeti feladatok kialakításában, eldöntésében, a végrehajtásban és az ellenőrzésben való közvetlen részvételét. A választások egyik fő politikai célja az MSZMP XIII. kongresszus határozatának megismertetése, valamennyi szakszervezeti tag, az egész dolgozó nép mozgósítása a társadalmi érdekeit szolgáló politikai végrehajtására.

Fontos feladat a szakszervezeti számadás, a mérlegkészítés az elmúlt öt évről. A választások során valamennyi vezetéstület és szakszervezeti bizalmi bizálmol a szervezett dolgozóknak az elvégzett munkáról. A tisztviselők jellölésénél a legfőbb követelmény az, hogy a jelöltek élvezék a tagság bizalmát, legyenek a munkában példamutatók, olyan emberek, akik társaikért szót emelnek, a többség akaratának érvényét szerzik.

A tanácsülés elfogadta a szakszervezeti választásokról szóló határozatát, és a választási szabályzatot. Ennek alapján a szakszervezeti választásokat 1985. szeptember 1. és 1986. március 31. között kell megtartani. A tisztújítások sorozata a bizalmiválasztásokkal kezdődik, s a magyar szakszervezetek XXV. kongresszusával zárul. A keretjellegű választási szabályzat biztosítja az egységes cselekvést, ugyanakkor lehetőséget ad az iparági-ágazati sajátosságok érvényesítésére is. Megőrzi a szakszervezeti mozgalom választási rendszerének eddigi pozitív elemeit, s egyben számos új vonással gazdagítja is. Kiterjeszti a titkos választás lehetőségét a bizalmiakra, főbizalmiakra, lehetővé teszi mind a tagság, mind a jelölő bizottságok számára a többsé jelölést. (MTI)

Vállalati tanács alakult

Tulajdon és információ

Pontosan egy évvel ezelőtt született meg az MSZMP Központi Bizottságának határozata gazdaságunk továbbfejlesztéséről. E dokumentumok a vállalati irányítás továbbfejlesztéséről szóló bekezdései váltották ki a legnagyobb visszhangot a közvélemény körében. Ez év elejétől a különböző gazdálkodó egységeknél sorra alakultak az előkészítő bizottságok. Tagjaik személyes beszélgetéseken, munkásgyűléseken ismertették a dolgozókkal az új forma lényegét, gyűjtötték össze a javaslatokat. Az első döntésekre az átalakulási folyamatban akkor került sor, amikor a kollektívák megválasztották maguk közül a vállalati tanácsagokat. A Minisztertanács rendelete nem írja elő, hogy a szavazólapra több névnek kell felkerülni, de ennek a lehetőségét sem zárja ki. Gyakran előfordul, hogy egy-egy óta együtt dolgozó munkacsoportban több em-

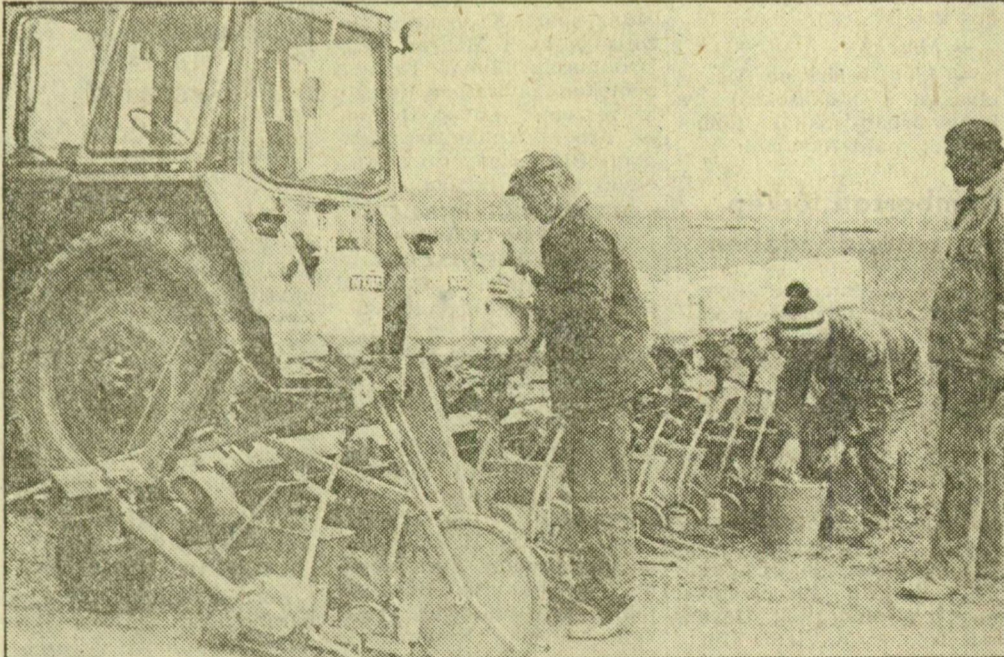
bert is alkalmasnak tartanak arra, hogy képviselje a termelőegységet az új területben. Ezért nem ritkák a többes jelölések. A Szegedi Állami Gazdaságban például — ahol tegnap, pénteken tartotta alakuló ülését a vállalati tanács — a tizenegy dolgozó közül ötöt négyet kettős jelölés után delegáltak. A tegnap alakult tanácsban — ha csak egy fővel is — többen vannak a termelő munkában irányítottak, mint az irányítók.

Az új szervezeti és működési szabályzat megtárgyalása közben Bogdán János, a vállalati tanács tagja arról szólt, hogy az önelszámoló részlegek kialakítása mennyire segítette a tulajdonosi szemlélet fejlődését. Ha az új irányító szervezetek a jövőben jól funkcionálnak, a dolgozók még inkább magukénak érzik majd a vállalatok eredményeit, gondjait és vagyónát is.

Sztanó János arról beszélt, hogy az állami gazdaság vezetői várhatóan többször igénylik majd a testület összehívását. Azon igyekeznek, hogy valamennyi tag a vezetés taktikai lépéseiről is alapos tájékoztatást kapjon.

A vállalati tanács elnökének dr. Gárgyán Józsefet, a gazdaság termelési igazgatóhelyettesét, elnökhelyettesének pedig Becsei Attila házassági főigazgató-vezetőt választotta meg. Titkos szavazással egyhangúlag megerősítették beosztásában Sztanó János igazgatót.

Dr. Fraknóy Gábor, a városi pártbizottság titkára is köszöntötte az újonnan alakult testületet. Rövid hozzászólásában hangsúlyozta, hogy a vállalati tanács munkájában való részvétel többet jelent érdekképviseletnél, a megválasztott tagoknak felelősen azon kell dolgozni, hogy a gazdaság egésze tudjon továbbfejlődni. B. I.

Vetik a paprikát a szegedi fűszerpaprika tájörzetben. A Nibex típusú vetőgépek elsősorban a kötöttebb talajokat járkák, míg a homoki gazdaságban fólia alatt nevelik a palántákat a későbbi kiültetésig. Sok helyen a kukorica és napraforgó vetése előtt szórják a műtrágyát, gyomirtóznak, lazítják a talajt.

A népfrent jelöltjei

A Hazafias Népfrent Országos Tanácsának képviselőjelöltjei az országos választási listára:

1. **Bares Sándor**, a Magyar Távirati Iroda nyugalmazott vezérigazgatója,
2. **Bartha Tibor**, református püspök,
3. **Biró Imre**, római katolikus kanonok,
4. **Bognár József**, akadémikus,
5. **Dusчек Lajosné**, a Magyar Nők Országos Tanácsának elnöke,
6. **Gáspár Sándor**, a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöke,
7. **Gyenes András**, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Ellenőrző Bizottságának elnöke,
8. **Havasi Ferenc**, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának titkára,
9. **Hátori Csaba**, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottságának első titkára,
10. **Jakab Róbertné**, a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének főtáskára,
11. **Katona Imre**, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára,
12. **Kádár János**, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtáskára,
13. **Káldy Zoltán**, evangélikus püspök,
14. **Kállai Ferenc**, színművész,
15. **Kállai Gyula**, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának elnöke,
16. **Kiss János**, római katolikus címzetes kanonok,
17. **Lázár György**, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke,
18. **Losonczy Pál**, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke,
19. **Mandity Marin**, a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségének főtáskára,
20. **Márk György**, a Magyarországi Ro-

mánok Demokratikus Szövetségének főtáskára,

21. **Nánási László**, nyugdíjas, a Fogyasztási Szervezetek Országos Tanácsa Felügyelő Bizottságának elnöke,
22. **Németh Károly**, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtáskár-helyettese,
23. **Óvári Miklós**, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának titkára,
24. **Pesta László**, a Fővárosi Tanács nyugalmazott elnökhelyettese,
25. **Péter János**, nyugalmazott külügyminiszter,
26. **Pozsgay Imre**, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának főtáskára,
27. **Réger Antal**, a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségének alelnöke,
28. **Salgó László**, főrabbi,
29. **Sarlós István**, az országgyűlés elnöke,
30. **Straub F. Brunó**, akadémikus,
31. **Szabó István**, a Termelőszervezetek Országos Tanácsának elnöke,
32. **Szakács József**, a Szabadegyházak Tanácsának elnöke,
33. **Szentágothai János**, akadémikus,
34. **Trautmann Rezső**, nyugalmazott építésügyi és városfejlesztési miniszter,
35. **Varga Imre**, szobrászművész.

A Hazafias Népfrent Országos Tanácsa az országos választási listán induló képviselőjelöltek névjegyzékét benyújtotta az Országos Választási Elnökségnek. Az Országos Választási Elnökség megvizsgálta a jelölés törvényességét, és megállapította, hogy az a választójogi törvényben foglaltaknak megfelel. Ezért a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa névjegyzékében szereplő személyeket országgyűlési képviselőjelölteknek elfogadta. (MTI)

Pályázati felhívás

a Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetemre

Az MSZMP Csongrád megyei bizottságának Oktatási Igazgatósága 1985. 86-os tanévre pályázatot hirdet a Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem következő tagozataira: hároméves általános tagozat; hároméves szakosított tagozatok; továbbképző tanfolyamok; szervezett önálló tanulás. A Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem tagozataira és tanfolyamaira párton kívüliek is kérhetik felvételüket. A jelentkezéshez szükséges kérdőívet minden tagozatra és tanfolyamra a munkahely szerint illetékes városi és nagyközségi pártbizottságokhoz (Kistelek, Mórahalom, Csánádpalota, Mindszent, Üllés-Forrásút) kell eljuttatni.

A hároméves általános tagozat elméleti képzést, a gyakorlati politikai munkához hatékony felkészítést nyújt, és középfokú politikai végzettséget biztosít. A hallgatók az első évfolyamon filozófiát, a másodikon politikai gazdaságtant, a harmadikon magyar és nemzetközi munkásmozgalom-történetet tanulnak. Az általános tagozat hallgatói lehetnek párt-, tömegszervezeti-, gazdasági-, állami területen dolgozó vezetők, társadalmi aktívák és propagandisták.

Felvételi feltételek: alapfokú politikai képzettség, középfokú végzettség, vagy ennek megfelelő általános műveltség, az illetékes párt-, vagy tömegszervezet támogató javaslata, a munkahelyi vezető hozzájárulása, sikeres felvételi vizsga, valamint a tanulást engedélyező orvosi javaslat. A felvételi vizsga szóbeli kérdései a kétéves Marxista—Leninista Esti Középfokú tananyagát, az MSZMP XIII. kongresszusának határozatait és a legfontosabb aktuális párttárgyalásokat tartalmazzák.

A felvételi vizsga Szege-den május 24-én 8 órakor kezdődik az oktatási igazgatóságon (Balfasor 39—45).

Külön értesítést nem küldünk! A hároméves szakosított tagozat felső szintű elméleti-politikai képzést ad. A következő szakok indulnak Szege-den: filozófia, politikai gazdaságtan, nemzetközi munkásmozgalom története és magyar munkásmozgalom története. A jelentkezés feltételei: középfokú politikai végzettség, egyetemi, főiskolai végzettség, vagy ennek megfelelő általános műveltség, a munkahelyi pártszervezet javaslata, a munkahelyi vezető hozzájárulása, sikeres felvételi vizsga, valamint a tanulást engedélyező orvosi javaslat. A felvételi vizsga szóbeli kérdései a hároméves általános tagozatnak a választott szakra vonatkozó tananyagát, az MSZMP XIII. kongresszusának határozatait és a legfontosabb párttárgyalásokat tartalmazzák. A felvételi vizsga kérdéseket a jelentkezési lapokkal egy időben kapják meg, melyeken a vizsga helye, időpontja is szerepel.

Az egyéves továbbképző tanfolyamok továbbképzést biztosítanak a társadalomtudományok egy-egy speciális területén, illetve a politika bizonyos témaköreiben. A felvétel feltételei: középfokú, vagy felsőfokú politikai végzettség, az illetékes pártszervezet és a munkahelyi vezető javaslata és a sikeres felvételi és tanulást engedélyező orvosi javaslat. A felvételi helyét, időpontját írásban közöljük!

Továbbképző tanfolyamok Szege-den a következő témakörökben indulnak: etika; művelődéspolitikai, valláskritika; a világgazdaság kérdései; gazdaságpolitika; a szocialista társadalom politikai rendszere; a párt szerepe és feladata; az MSZMP ideológiai tevékenysége (1956—1983.); a szocializmus fejlődésének kérdései; a nemzetközi politika időszerű kérdései; vezetés és politikai oktatás ismeretek; politikai szociológia; a szocialista társadalom politikai rendszere; a nemzetközi ideológiai harc időszerű kérdései; bevezetés a politikai oktatás pedagógiájába. A speciális céltanfolyamok témái: esztétika, tudományelmélet,

természetudomány és filozófia, vallás a modern világban, a vállalatirányítás időszerű kérdései, agrár- és szövetkezetpolitika, a marxista—leninista forradalomelmélet időszerű kérdései, a szocializmus politikai rendszere és a szakszervezetek, helytörténeli kutatás, nopolitika, az alapszervezeti munka kérdései, a pártkaderpolitikájának elvei és gyakorlata, információfelhasználás tanfolyama, tájékoztatáspolitikai, a politikai közéleti tevékenység pedagógiája.

A szervezett önálló tanulás az ideológiai, politikai továbbképzés magas szintű formája. A résztvevők meghatározott témakörben, konzulens segítségével önálló tanulmányokat folytatnak, melynek eredményéről írásos dolgozat formájában adnak számot. Az önálló tanulmányok témakörét a résztvevő, a beiskolázó pártbizottság és az oktatási igazgatóság együttesen határozza meg.

Az önálló tanulási formában való részvételre az illetékes pártbizottságokon keresztül, a felsőfokú politikai végzettséggel rendelkező vezetők, a politikai oktatás magasabb szintjein dolgozó propagandisták és a társadalomtudományi kutatás területén dolgozó szakemberek pályázhatnak.

A tanév minden tagozaton 1985. szeptember 2-től 1986. június 30-ig tart. A tandíj tanévenként az általános tagozaton 300 forint, a szakosított tagozaton ötszáz forint, a továbbképző tanfolyamokon 600 forint, melyet két részletben, a beiratkozás előtt és a második félévi tanulmányok megkezdése előtt csekken kell befizetni. A szervezett önálló tanulás résztvevői, az időtartamtól függően 400—700 forint tandíjat fizetnek.

A hatályban levő kormányrendelet alapján az általános, a szakosított tagozatokon és továbbképző tanfolyamokon tanuló hallgatókat tanulmányi szabadság illeti meg.

Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei Bizottság Oktatási Igazgatósága

100 éves a Csillag börtön (5.)

Gyakorolhat a börtönzenekar

Az udvar. Előttünk a „Csillag” hatalmas tömbje, szögletes többméteres fal, bástyákkal, géppisztolyokkal. Szabad út csak befelé vezet — ezen jutunk el mi is a főépületbe. Aki idekerül, annak már nem kell magyarszani a Csillag név eredetét. A központi kerengőből négy irányba futnak a szárnyak, s aki az épület közepére állva ügyesen figyel, szinte minden celláját láthat. Építészeti bravúr? Nem. Csupán a tervező tudta, hogyan kell börtönt építeni; olyan épületet, ahol a figyelem, az állandó ellenőrzés a fő követelmény.

Könyvek a zárkában

S az örök figyelnek is. Úvegkalkájából az első emeleti ügyeletes saját szintjét, s a földszintet tekintheti át, míg a harmadik emeletről a többi folyosóra lát rá az ór. Az elektromos táblán pedig gombok jelezik, melyik zárka üres, melyiknek az ajtaja nyitva. A rás persze nélkülözhetetlen tartozék, mint ahogy a függőfolyosók között kifesthet drótháló is. De azért néhány meglepetés fogadja a kívülről érkezőt. Mert, hol van már a kulcsokat csörgető foglár — minden ajtót elektromos zár nyit és csuk. És hol a jellegzetes, csikus rabruha? Mint megtudom, eltűnt a nyolcvanas évek elején. A hivatalos viselet az elítélteknél egyszerű, sötétkék posztóruha — persze nem a legújabb divat szerinti fazon. S nélkülözhetetlen a sapka is, amelyet a parancsnok érkezésére tiszteletadásként az elítélt gyorsan lekap. Gyorsan jön a köszönés is: „Jó napot Parancsnok Úr!” Itt még az ötvenes évek elején is az úr megszólítás volt a hivatalos.

Meglepetésekről beszéltem, s folytatom a sort. Az egyik cellába lépve olasz tánczene fogad, az ablaknál televízió. Hát, hogy is mondjam...

Ez is a nevelés része. Az intézet vezetékes rádiója ébresztő után a Pétőfi adó műsorát sugározza, később pedig a börtönstúdió műsorát hallgathatják. A zene mellett központilag összeállított programokat, a börtön belső életével foglalkozó közleményeket sugárunk. A tv pedig? A jól dolgozó zárkaközösség jutalomként nézheti a műsort, természetesen szigorúan kötött időhatárok között — hallom a magyarázatot.

Mi tagadás, a zárkak elég zsúfoltak. De az emeletes ágyak mellett maradt hely mindenkinek szekrénynek, a polcokon pedig könyveknek. Hogy mit olvasnak a rabok? A számomra már örökre névtelen elítélt polcán magyar népmesék vaszkos kötetek.

Mesék?

Igen, miért ne. De az olvasási szokásokról a könyvtárban sokkal többet tudnak majd mondani.

Domborzati térkép

— „szabad” időben

Amíg az emeletre igyekszünk, megtudom — a kultúrkörlet számára 24 fajta újságot, folyóiratot jártnak, az elítéltek 27-fele lapra fizetnek elő, s több mint 500 példányt kap az intézet a *Heti Híradóból*, amj a büntetésvégrehajítás országos parancsnokságának lapja. A könyvtárban pedig 20 ezer kötet áll a polcokon. Nem tudom, miért, de újra csak Jean Valjean jut eszembe, meg a Nyomorultak. Ugyan, mit írna erről Victor Hugo, a franciák nagy mesemondója?

Pedig még nincs vége. Az iskolakörletben szaktantermek sorakoznak egymás

mellett. Fizika, földrajz, történelem, magyar nyelv.

— Kíváncsi az iskolánk-ra?

Természetesen — s máris hatalmas domborzati térképek között ámuldozom. Vajon, hány iskolában lehet ilyen? „Egyben sem, mert ezek egyedi darabok” — hallom a választ. Úgyes kezű elítélt készítette hosszú rabosága alatt. S elítélt kezemunkája a felettétőgép is, vagy a gombnyomásra működő történelmi térkép. Az elítéltek egyébként használják is, hiszen az általános iskola elvégzése negyven év alatt mindenki számára kötelező. Ami lehanyagol; az általános iskola első osztályából két tanulócsoporthot is kellett indítani. Ami viszont kellemesebb statisztika: közel húszan végzik most a szakközépiszkolát, s több mint 10-en szakmunkástanfolyamra járnak.

A kultúrkörletben elítéltek rajzai, fadaragásai, intarziái díszítik a falat. „A börtön barkácsszakkörében készülték, akárcsak a mives kódexmásolatok. A könyveket pedig saját könyvkötőink tartják rendben” — mondja a világ legtermészetesebb hangján az igazgató. S ugyanígy beszél a moztérben a börtön zenekaráról, amely szabad idejében gyakorol. „A filmet a moziüzemi vállalat kötött együttműködési szerződés alapján kapjuk. A TIT pedig előadókat küld. Tartunk jogi tájékoztatókat, de hangzott itt már el sok előadás művészetekről is” — vezet körbe az egyik nevelőtiszt.

Moldova novellájára célozva kérdezek: netán börtönválogatottat is kiállítanak?

Hát az nincs, de minden évben megrendezik több sportágban is a börtön bajnokságot. Lehet indulni asztalitenisz- és sakkversenyen. Aki kézilabdázni vagy röplabdázni akar, a bört-

tönudvaron találja a pályát. A jövő terve pedig: kondicionálótermet szeretnének létrehozni a testi erő fenntartására — no meg a feszültség levezetése — érdekében.

Hiába no, Victor Hugo könyve újra meg újra eszembe jut. A szabadságos körletben is, ahol sakkozgató, beszélgető rabokkal találkozunk. Ők az évi rendszeres munka után járó ötnapos szabadságukat töltik — persze nem a legszabadabban.

Hogy mit szólna Jean Valjean? Tudom, azóta sok víz lefolyt a világ folyóin, s az igazgató is figyelmeztet: már régóta nem az elrettenés, hanem a nevelés a legfontosabb — valamennyiünk, a kintlevők érdekében is. S valamit azért ne felejtsünk el: csak a jó munkát végzők, a jó magaviseletű rabok juthanak mind-ezekhez.

Mi van a bográcsban?

Parancsnok úr! Van itt egy fiú, aki ügyesen tud rajzolni. Talán használhatnánk valamire — vágja vi-gyázzba magát egy elítélt, az iskolakörlet ügyeletes.

Küldje el hozzám a rajzait. Megnézzük —, hangzik a rövid válasz, s máris ebédosztásba botlunk. Hatalmas üstből mérük csajkákba a levest, másodikként tenyérnyi pogácsákat kínál aznap a konyha. Villámgyors ellenőrzés, merül a kanál. A minősítés pedig: ez a gulyás tényleg gulyás.

A napi kalóriaszükséglet pontosan kiszámolva, az étkeztetésen senki nem akar spórolni, hiszen az emberek nehéz, fizikai munkát végeznek.

Még néhány eligazító szó a földszinten, tisztelgés, sapkalevetel, köszönés. A parancsnok — s vele én is — kilép a Csillagból.

Bátyi Zoltán
(Folytatjuk.)

JUBILEUMI KIÁLLÍTÁS

Maróthy László, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese meghívására pénteken délelőtt Moszkvában a KGST gépipari együttműködési bizottságának ülésén részt vevő küldöttségek vezetői látogatást tettek a hazánk felszabadulásának 40-ik évfordulója alkalmából rendezett jubileumi kiállításon.

RÉSZVÉTVÁIRAT

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa pénteken táviratban fejezte ki részvétét Enver Hodzsa, az Albán Munkapárt Központi Bizottsága első titkára elhunytá alkalmából.

HAZÁNKBA ERKEZIK A PORTUGÁL KÜLÜGYMINISZTER

Jaime Gama, a Portugál Köztársaság külügyminisztere Várkonyi Péter külügyminiszter meghívására április 14-én, vasárnap hivatalos látogatásra hazánkba érkezik.

HAZAÉRKEZETT AZ MSZMP-DELEGÁCIÓ KANADÁBÓL

Pénteken hazaérkezett Kanadából az MSZMP küldöttsége, amely Fock Jenőnek, a Központi Bizottság tagjának vezetésével részt vett Kanada Kommunista Pártjának XXVI. kongresszusán.

GENFI TÁRGYALÁSOK

Pénteken Genfben teljes ülést tartott a nukleáris és

űrfeigyverzetekről folyó tárgyalásokon részt vevő szovjet és amerikai küldöttség.

O'NEILL ELUTAZOTT A SZOVJETUNIÓBÓL

Az amerikai képviselőház küldöttsége pénteken — hivatalos látogatását befejezve — elutazott a Szovjetunióból. Thomas O'Neill, a képviselőház elnöke, a küldöttség vezetője az elutazás előtt Leningrádban úgy nyilatkozott, hogy a látogatás eredményes volt, előmozdítja az Egyesült Államok és a Szovjetunió nénei közötti baráti viszony erősítését, a béke ügyét.

SENÁTOR

A VILÁGÜRBE

Többszöri halasztás után, péntek délután, elindult útjára a Discovery elnevezésű amerikai űrrepülőgép a floridai Cape Canaveral űrrepülőtérről. Az űrrepülőgép utasai között van egy politikus is: Jake Garn szenátor, aki egyébként a szenátus illetékes bizottságának vezetője. Garn korábban repülőtiszt volt. Részt vállalt a feladatokból, és az út során egészségügyi, biometriai méréseket végez önmagán.

MUNKÁSÖR-KÜLDÖTTÉG UTAZOTT KUBÁBA

Borbély Sándor országos parancsnok vezetésével munkásörküldöttség utazott pénteken Kubába, Raúl Castro Rúz hadseregtábornok, a kubai forradalmi fegyveres erők minisztere meghívására.

Választásra készülünk

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának határozata értelmében az országgyűlési képviselők és a tanács- tagok választását június 8-án tartják. Ezt megelőzik április 15. és május 15. között a jelölő gyűlések.

Mint az ország többi településén, Szegeden is hétfőn kezdődnek a jelölő gyűlések. Ismeretes, hogy az országgyűlési képviselők és a tanács- tagok választási rendszere hazánkban a társadalmi élet fejlődéséhez igazodóan, fokozatosan alakult ki. A választások elveit és alapvető szabályait az alkotmány tartalmazzza. Ezek az alkotmányos rendelkezések biztos alapot adnak a választójog részletes szabályozásához. Az elmúlt évtizedekben megerősödött a nemzeti egység és a szocializmus építése egyre inkább igényelte a szocialista demokráciát továbbfejlesztését, a népképviseleti testületek tevékenységének hatékonyabbá tételét. Ezek a követelmények tették szükségessé a választási rendszerünk továbbfejlesztését, úgy, hogy bővíljön az állampolgári jogok gyakorlásának lehetősége, erősödjék a népképviseleti testületek társadalmi, politikai szerepe, egyszerűsödjék a választások előkészítése és lebonyolítása. E célokat szolgálja az 1983. évi III. törvény, az országgyűlési képviselők és tanács- tagok választásáról. A törvény legalapvetőbb új rendelkezése a korábbi választási törvényhez képest, az országgyűlési képviselők és a tanács- tagok általánossá tett többes jelölése. Ennek szellemében benyújtják le az elkövetkezendő hetekben a jelölő gyűléseket.

Tudnivalók a jelölésről

Az országgyűlési képviselők és a tanács- tagok választásával kapcsolatban a jelölőgyűléseket a Hazafias Népfőrt szervezi. A jelölés a választás szempontjából döntő jelentőségű. A jelölés: től függ, hogy valóban az állampolgárok legjobbjai, az arra legméltóbbak kerülnek-e be a parlamentbe és a helyi népképviseleti-önkormányzati szervekbe, a tanácsokba.

A jelölés joga a jelölőgyűlésé. A jelölési javaslatot azonban az illetékes népfőrtbizottság készíti elő a politikai, társadalmi érdekképviseleti szervek, munkahelyi kollektívák, és bármely választópolgár ajánlása alapján. Ennek során a népfőrtbizottság, mint választott testület állást foglal a javaslatokról. A jelölés egyik alapfeltétele, hogy a jelölt a Hazafias Népfőrt programját fogadja el, de ez lehetővé teszi, hogy egyéni választókörületi elképzeléseit is ismertesse a realitások figyelembevételével.

A jelölés önmagában is társadalmi megtiszteltetés. Az általános többes jelölésből következik, hogy minden választókörületben lesznek meg nem választott országgyűlési képviselő- és tanács- tagjelöltek. A népfőrtbizottságok, de minden társadalmi, politikai intézmény olyan társadalmi közhangulat megteremtésén fáradozik, amelyben föl sem merülhet az, hogy a választásban „alulmaradt”, megbukott. Az a jelölt, aki a szavazáskor nem kapott többséget, más területeken igen hasznos közéleti tevékenységet folytathat. A népképviselek és a póttanács- tagok közéleti szereplését, aktivitását elsősorban a népfőrtbizottságok és más társadalmi szervezetek segítik elő.

Az egyéni választókörületben az országgyűlési képviselők jelölése két vagy több jelölőgyűlésen történik. A korábbi jelölőgyűlésen elhangzott valamennyi javaslatot — ha a javasolt személy ott szavazatot kapott — a későbbi jelölőgyűlésen is szavazásra bocsátják, mégpedig az első jelölőgyűlésen elhangzott sorrendben. A már megtartott jelölőgyűlést azonban nem hívják újból össze, ha a későbbi gyűlésen újabb jelöltet fogadtak el. Képviselőjelöltek lesznek azok, akik a jelölőgyűléseken megjelent összes választók egyharmadának szavazatát megkapták. Egy választó több jelölőre is szavazhat.

A helyi tanács tagjának jelölése választókörületenként egy jelölőgyűlésen történik. (Olyan esetben, ahol a lakosok száma ötszáznál nem több, a választókörületet jelölője össze-

vont jelölőgyűlésen is jelölhető.)

Ha a jelölőgyűlés nem tud két jelöltet állítani, egy héten belül új jelölőgyűlést tartanak. Ha ez sem hoz eredményt, a választókörületben pótválasztás lesz, és az azt megelőző időszakban új jelölőgyűlést tartanak.

A jelölőgyűléseken a választókörület lakosai és a választókörület területén levő vállalatok, szervezetek, hivatalok, intézmények dolgozóinak képviselői vehetnek részt. Fontos, hogy a lakóterületen szervezett jelölőgyűlésen lehetővé váljon a választókörületben működő üzemek, intézmények képviselőinek részvétele és fordítva, ha munkahelyen tartanak jelölőgyűlést, biztosítva legyen a választókörület lakosságának részvétele is.

Tanács- tagi választókörületek

Szegeden 89 tanács- tagi választókörületet alakítottak ki. A könnyebb tájékozódás érdekében városrészenként ismertetjük az alábbiakban a választókörületek területi beosztását.

Városrész	Választókörületek sorszáma
Kiskörúton belül	1—4
Kis- és Nagykörút között	5—16
Felsőváros	17—22, 31
Tarján	23—30
Északi városrész	32—34, 38—39
Makkosháza városrész	35—36
Új-Rókus	40—42
Régi-Rókus	37, 43
Móraváros I.	44—45
Móraváros II.	46—49
Alsóváros	50—54
Petőfi-telep, Baktó, tanyák	55, 57, 65
Tápé	58—60
Algyó	61—64
Béketelep, Rókusi feketeföldek	66
Kinkundorozsma	67—72
Ságvártelep	73
Hattastelep	74
Szentmihálytelek	75
Gyálarét	76
Újszeged	77—85
Szőreg	86—89

A félreértések elkerülése miatt néhány nagyobb körzet határa a következő. **Felsőváros:** Körtöltés — Lugas utca — Retek utca — József Attila sugárút — Rózsa utca — Csongrádi sugárút — Brüsszeli körút — Római körút — Felső Tisza-part — Körtöltés által határolt terület.

Tarján: József Attila sugárút — Retek utca — Lugas utca — Körtöltés — József Attila sugárút által határolt terület.

Északi városrész: József Attila sugárút — Rózsa utca — Makkoserdő-sor — Rókusi temető — Makkosházi körút — Agyagos utca — Körtöltés — József Attila sugárút által bezárt terület.

Makkosháza: Csongrádi sugárút — Makkosházi körút — Agyagos utca — Körtöltés — Csongrádi sugárút közti terület.

Új-Rókus: Kossuth Lajos sugárút — Rókusi körút — Csongrádi sugárút — Körtöltés — Kossuth Lajos sugárút által bezárt terület.

Régi Rókus: Kossuth Lajos sugárút — Párizsi körút — Berliini körút — Csongrádi sugárút — Makkoserdő-sor — Rókusi temető — Körtöltés utca — Rókusi körút — Kossuth Lajos sugárút közti rész.

Móraváros I.: Kossuth Lajos sugárút — Párizsi körút — Londoni körút — Tolbuhin sugárút — Körtöltés — Kossuth Lajos sugárút által határolt terület.

Móraváros II.: Tolbuhin sugárút — Moszkvai körút — Petőfi Sándor sugárút — Körtöltés — Horgosi vasútvonal — Szabadkai út — Alsóvárosi feketeföldek — Bajai út — Tolbuhin sugárút által bezárt terület.

Alsóváros: Bécsi körút — Oldal utca — Vasúti töltés — Petőfi Sándor sugárút — Bécsi körút által határolt terület.

A jelölő gyűlések menetrendje

A hétfőn kezdődő tanács- tagi jelölő gyűlések menetrendje Szegeden a következő:

Április 15-én, hétfőn 17 órai kezdettel a 10-es választókörület részére a Liszt Ferenc zeneiskolában (Tábor utca 3.); a 15. vk. a Csongrád megyei diákotthonban (Április 4. útja 26—28.); a 17. vk. felsővárosi líra iskolában, a 24. vk. a Szirmai általános iskolában (Csongor tér), a 47. vk. a 600-as számú ipari szakmunkásképző intézetben (Tolbuhin sugárút 34.). Ugyanezen a napon **18 órai** kezdettel az 52. választókörületnek a Hámán Kató általános iskolában (Dobó utca 42.), a 76-os vk. részére a gyálaréti faházban tartanak jelölő gyűlést.

Április 16-án, kedden 17 órai kezdettel a 23. vk.-nak a tarjáni III. számú általános iskolában (Építő utca); ugyanezen a napon **18 órai** kezdettel a 61. vk.-nak az algyói barakk-tábori ebédlőben, a 82. vk.-nak a Rózsa Ferenc szakközépiskolában (Odesszai körút 38.), a 87-es vk.-nak a szőregi általános iskolában (Szerb utca 15.) lesz a jelölő gyűlés.

Április 17-én, szerdán 17 órai kezdettel a 21. választókörület részére a Szilléri általános iskolában; ugyanezen a napon **18 órai** kezdettel a 79. vk. részére az Odessza II. számú általános iskolában (Herke utca 5.) tartanak jelölő gyűlést.

A proletariátus küzdőtere: a demokrácia

Hatvan éve alakult a Magyarországi Szocialista Munkáspárt

A legutóbbi pártkongresszus előtt megtartott megyei küldöttválasztó értekezletek között a legelső volt egy is, amelyen nem lett volna jelen néhány olyan régi harcos, aki hatvan évvel ezelőtt részt vett az akkori MSZMP, a Magyarországi Szocialista Munkáspárt megalakításában vagy későbbi munkájában. Ott voltak közülük néhányan — Hunya István, Rostás István, Sebes Sándor, Szerényi Sándor és mások — a XIII. kongresszuson is. Bizony már valamennyien nyolcvan körüliek, de emlékeztükben még élénken élnek az akkori események...

Már a század elejétől, de különösen a háború évsziben és azután, a munkásmozgalom soraiban nőtt az elégedetlenség azok ellen, akik vezető tisztségekben, mint a szociáldemokrata pártszervezetek és a különböző szakmák képviselői túlzóan alkalmazkodó, nagyon kevés engedményekre is kész politikát folytattak. Baloldali, radikális ellenzéki csoportok alakultak az egész országban a különböző munkásszervezetekben, ezekből kerültek ki azok az emberek, akik hatvan éve, kitűnő politikai érzéssel elérkezettnek látták az időt arra, hogy erőiket pártba tömörítsék.

Felismerve Bethlen miniszterelnök törekvését, hogy a nyugati kormányok előtt — amelyekhez kölcsönért folyamodott — az ellenforradalmi rendszer alkotmányosságát bizonyítsa, s azt a szándékát is, hogy az itthoni gazdasági talpra állás kezdetét valamilyen politikai konszolidációval akarja összekötni, engedélyt kért az új, legális munkáspárt megalakítására. A kormány körében voltak, akik azt várták, hogy az MSZMP létrehozásának kezdeményezői, minthogy a szociáldemokrata vezetéssel elégedetlenek, netalán jobbfelől támadják majd, s ha kiválnak régi pártjukból, gyengíteni fogják a szociáldemokrata mozgalmat és a szakszervezetet. E téves feltételezések után hamarosan kiderült, hogy Vági István, a szociáldemokraták volt győri, majd

pécsi titkára, az építőmunkások egyik bátor és tehetséges vezetője, a meglevő munkáspártnál baloldalt, következetesebben marxista pártot kíván létrehozni. Így is akadtak a hatalom képviselői között, akik türelmet ajánlottak, „majd meglátjuk mi lesz” alapon.

A munkásmozgalom, a párttörténeti kutatás mára csaknem teljes egészében feltártta, hogy milyen széles körű, maradandó értékű munkát végzett az MSZMP a húszas évek közepén. Jömagam sok résztvevő visszaemlékezése alapján írtam meg Solner József életéről szóló „A nagy optimista” című könyvem, amely sok epizódot elevenít fel ennek a korszaknak izgalmas eseményeiből.

Azon a napon, április 14-én a baloldali ellenzék képviselői Budapesten, az Aréna út és az Abonyi utca sarkán levő Gradó kávéház különterében gyűltek össze. Megalakították az új pártot, ismertették programját, amely a többi között hangoztatta: „A demokrácia a legalkalmasabb küzdőtere a proletariátusnak... A demokrácia csak köztársasági államformában jöhet létre...” Ez a program volt az első, amely az agrárkérdést valóban marxista irányelvek szerint kívánta megoldani.

A jobboldali pártok és sajtójuk mind türelmetlenebbül ismételték, hogy az MSZMP a törvényen kívül helyezett Kommunista Magyarországi Pártjának fődőszerve. A rendőrség sem maradt tétlen. Sombor-Schweinitzer József, a politikai osztály vezetője már június 30-án ezt jelentette a belügyminiszternek: „Vági István politikai hitvallásából félreérthetetlenül ki- világlik, hogy a szociáldemokrácia taktikázó, engedékenységre hajló vezetőivel szemben ő nyílegyenesen tör a forradalmi cél elérésére. A gyengék oldalán áll, mondja magáról, és eltökélt szándéka, hogy a munkások lépésről lépésre elveszesse a szocialista társadalomba.”

Annak ellenére, hogy alakulásakor az MSZMP mindössze négyszáz tagot, majd

ezret tartott nyilván, a létszáma gyorsan tízezer fölé emelkedett. Szeptemberben letartóztatták az illegális pártmunka irányítására hazatért Rákosi Mátyást, Vas Zoltánt, a KMP sok itthon dolgozó vezetőjét és Vági Istvánt is. Az 1926 augusztusában tartott főtárgyalásán öt bizonyítékok hiányában felmentették. Az MSZMP megkísérelte, hogy a parlamenti választásokra, jelölteket állítson, de azt a hatóságok terrorja megakadályozta.

A hatvan év előtti két-három esztendő, minden üldözöttség és nehézség ellenére a magyar forradalmi munkásmozgalom nagyarányú fellendülését jelentette, a párt történetének egyik leggazdagabb időszaka volt.

Az MSZMP-nek a fővároson kívül erős szervezetei alakultak Győrben, Szolnokon, Salgótarjánban, Kaposváron, Szegeden, Kecskeméten, a Viharsarokban, a Hajdúságban, Hevesben és Zalában; szegényparasztok, kubikosok, bányászok, magántisztviselők és értelmiségiek is nagy számban csatlakoztak hozzá. Ezzel egyidejűleg teljes erővel kibontakozott a burzsoá hatalom ellenőrzése; a csendőrség feldúlta a párthelyiségeket, az ott talált könyveket, iratokat, nyilvántartásokat, a különböző kiadványokat elkobozta, a szervezetek tagjait szinte valamennyi városban és faluban vallatás alá fogta, közülük néhány hónap alatt 324-et felügyelet alá helyezett, 273-at elítéltetett. A terrorhádjárat megfosszotta létfeltételeitől a pártot. Ennek ellenére egyes csoportjai még a húszas évek végén is folytatták munkájukat.

S, hogy a hatalom terrorjának mennyire nem sikerült télségre kárhoztatni a munkáscsapatot, bizonyítja a kommunista szervezkedés állandó megújulása, az 1931 őszén elrendelt statárium, a sok áldozatot követelő, több évtizedes harc a fasizmus és a háború ellen, a felszabadulásért folyó küzdelem, amely a negyven évvel ezelőtti korszakváltó győzelemhez vezetett.

Vadász Ferenc

Együttműködés

Jegyzőkönyv aláírásával pénteken befejezte munkáját a magyar—csehszlovák gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési bizottság 20. ülészeke. A dokumentumot pénteken a Parlament delegációs termében Marjai József és Rudolf Rohlicsek miniszterelnök-helyettesek, a bizottság társelnökei írták alá.

A tanácskozáson nagyra értékelték a két ország közötti gazdasági együttműködés kedvező alakulását. Pozitívnak ítélték meg Magyarország és Csehszlovákia múlt évi árucseré-forgalmát. Az ülészakon áttekintették az 1986—1990-és évekre vonatkozó tervkoordináció eddigi menetét, eredményeit. Hangsúlyozták, hogy a termelési együttműködést első sorban a gépiparban kell intenzívebben fejleszteni, és ennek érdekében megegyeztek a tennivalókban. Jövahagyták a mezőgazdasági és élelmiszeripari műszaki-tudományos együttműködés 1990-ig szóló programját, valamint a biomassa és a biotechnikai eljárások alkalmazására irányuló feladatokat.

Rudolf Rohlicsek és az általa vezetett delegáció pénteken elutazott Budapestről.

Képviselők tanácskozása

Pénteken a Parlamentben ülést tartott az országgyűlés ipari bizottsága. A képviselők meghallgatták és megvitatták Kapolyi László ipari miniszter tájékoztatóját az ipar VII. ötéves tervére való felkészüléséről. Elmondta a többi között: első ízben fordul elő most, hogy lényegében az ipar egészére vonatkozó középtávú terv kialakítására egy minisztérium keretében kerül sor. A formálódó középtávú tervben prioritások közé sorolják a technológia korszerűsítését, az eszközhatékonyság és a munkatermékenység növelését, ugyanakkor változatlanul fontos lesz az olyan központi programok maradéktalan végrehajtása, amelyek például az anyag- és energiatakarékosságra ösztönöznek, vagy az elektronizálás kibontakoztatását segítik. Az ipar fontos belső ügyeként említette a miniszter, hogy javítani kell az egyes ágazatok közötti együttműködést.

A vitában felszólalt Kangyalka Antal Csongrád megyei képviselő. Ezután az oktatási törvényjavaslatnak az ipari területeket érintő fejezeteivel foglalkozott a bizottság Gázos Ferenc művelődési miniszterhelyettes előterjesztése, illetve Boros Erzsébetnek, a Művelődési Minisztérium főosztályvezető-helyettesének kiegészítő tájékoztatója alapján.

Írásos előterjesztés alapján tájékozódott a bizottság a terület- és településfejlesztés hosszú távú feladatainak tervezetéről, illetőleg annak az ipart érintő kérdéseiről.

Végezetül az ülésen elnöklő Stadinger István, az ipari bizottság titkára közölte, hogy Medve László egészségügyi miniszter levélben válaszolt a képviselőknek az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottságával közösen tett korábbi ajánlására, miszerint rendezni kell a magas megbetegedési arányszámokat mutató ipari ágazatok egészségügyi kérdéseit. Az ülésen ismertett levél szerint a Magyar Tudományos Akadémia Oszlályközi Bányaegeészségügyi és Bányászati Ergonómiai Tudományos Bizottságának tevékenységét kiterjesztik az egész iparra, így e bizottság feladata lesz a jövőben valamennyi ipari dolgozónál a munkahelyi és környezeti hatások komplex vizsgálata a foglalkozás és az egészségi állapot szempontjából. (MTI)

Ötven sor

Lapozom az újságokat, s egyre csak sápadok. Szó- és jelentéskoptató nemzet vagyunk, — tudtam eddig is —, s mégis megdöbben egy-egy kifejezés ellen indított társadalmi méretű attack. En is voltam tinédzser, s vagy húsz évvel ezelőtt az új farmert magamra húzva, fürdőkádban ülve homokkal koptattam, hogy menő legyen. Csak hát a farmer nem hasonlítható édes anyanyelvünk szavaihoz. E szó-hypózis,

jelentéskoptatás

legfrissebb áldozatát, a „felelősséget” jó néhány megelőzte az elmúlt évtizedben.

Gondoljunk csak arra, miként üresítettük ki módszeresen, miként zsigereltük ki, metszettük ki tartalmát a közösség szónak. Annak a kifejezésnek, mely emberi kapcsolataink alap kifejezése, és melyből olyan mély érzelmeket, tartalmas indulatokat kifejező szavaink születtek, mint a közérzet, a közérdek, a közvélemény, a közjó, a közélet és sorolhatnám. S a szóköptatás eredményeként minden, amire ráhúzható volt a köz jelszava, egyúttal föl is mentett bennünket az egyéni érzések, a saját gondolatok nyilvánosságára hozatala, az egyéniség színeinek kibontakoztatása a föl.

De így voltunk a jog és kötelesség szópárral is. Még akkor is, ha egy ideig külön-külön használtuk őket. Emberi jogokról, a fiatalság jogairól, a nők jogairól beszélünk, kicsit feledve a jogosítványokkal együttjáró kötelezettségeket. A társadalmi változások újabb és újabb szavakat favorizáltak a Magyar nyelv értelmező szótárából. Így uralt el nemcsak a sajtó nyelvét, de a hivatalos tájékoztatás csatornáit, sőt, még az egyéni beszélgetéseket is a „reform”. Reformtörvényekről, reformgondolatokról, reformtettekről hemzsegett újság, televízió, előadás. Am ettől még nem reformálódott kellő mértékben életünk sok színe, Az utóbbi évek egyik legdivatosabb kifejezése lett az innováció. S innovatív lett nemcsak a gyorsan reagáló progresszív gondolat, de gyakorta már az óvodások innovatív képességeiről hallhatunk, s minden parányi üzemecke innovációs terveken törte a fejét.

A legfrissebb zászlóhímezés, sem ok nélküli. Társadalmunk fejlődésének mai szakaszában, amikor valóban rendkívüli fontosságúvá vált az emberi tényező, a közösségek kiteljesedő egyéniség, szinte óránként koptatódik a felelősség kifejezés. Annak idején, a 30-as évek végén joggal figyelmeztethettek íróink, ellenlétki politikusaink az írástudók felelősségére, a felelőtlenség társadalmában. Am, ma kicsit furcsán tűnik, állandóan a költők felelősségéről, az építéssel felelősségéről, a pedagógusok felelősségéről, a tervezők felelősségéről, a művészet felelősségéről szónokolni. Azt is próbálom megmagyarázni, hogy miért visszaszól ez a folytonos felelősség-szajkózás. A szocialista társadalomban kiteljesedő egyén számára a közösség állít mértéket, és teremt értéket. Ebben a közegben a szocialista ember felelősségével kell élnie mindenkinek, dolgozzon bár kisgyerekek között, tervezőintézetben, gyártósorok mellett, alkotóműhelyben vagy bárhol. Felelőssége egyforma, hangsúlyait a munkamegosztásban elfoglalt helye jelöli ki. Nincs tehát külön felelőssége a pedagógusnak, az orvosnak, vagy a külkereskedőnek. Felelősségünk azonos, és ez nem más, mint a szocialista társadalom aktív tagjának felelőssége. S ez nem fér össze a szóköptatással, mert ez mégiscsak több, mint egy farmernadrág.

Tandi Lajos

Ünnepség

Pénteken emléktáblát avattak fel a vasasszakszervezet Koltói Anna utcai székházának dísztermében, a szakszervezet szövetségének alakulásának évfordulóján.

Az emléktábla avatása után a vasasszakszervezet vezetők, kitüntetett aktivisták, ipari vezetők és a dolgozók küldöttei ünnepi megemlékezést tartottak, amelyen Herczeg Károly, a vasasszakszervezet főtitkára mondott köszöntőt.

Az ünnepségen részt vett Gáspár Sándor, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT elnöke, Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyettese és Baranyai Tibor, a SZOT főtitkára.

Magyar kulturális rendezvények Romániában

Magyar kulturális rendezvényeket tartanak hazánk felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából Romániában április 16—19. között. Kiállításokon, zenei programokon, irodalmi és filmrendezvényeken mutatkoznak be a magyar alkotók és előadóművészek Bukarestben, valamint néhány vidéki városban.

A rendezvénysorozat első napján fotódokumentációs kiállítás nyílik „Magyarország 1945—1985” címmel a bukaresti Munkásmozgalmi Múzeumban. Ezt követően XIX. századi magyar tájképfestészeti kiállítás filmplakát-bemutató, árusítással egybekötött hanglémez-kiállítás és fotóművészeti tárlat lesz a román fővárosban. A Romániai Írószövetség bukaresti székházában magyar írók részvételével tartanak irodalmi rendezvényt. A „Hazánk, Magyarország”, a „Szegénylegények” és a „Koncert” című filmeket pedig a Magyar Filmnapok keretében mutatják be a bukaresti Stúdió moziban.

Születésének 100. évfordulóján

Emlékezés Lukács Györgyre

Lukács György filozófus, szociológus, a Magyar Tanácsköztársaság közoktatásiügyi miniszter, a magyar és a nemzetközi munkásmozgalmak kiemelkedő személyisége születésének 100. évfordulóján alkalmából koszorúzás ünnepséget rendeztek pénteken a Mező Imre utcai temető munkásmozgalmi nanteonjának sírsínterében, és egykori budapesti lakóhelyénél, a Belgrád rakpart 2-es számú háznál.

A század kiemelkedő marxista gondolkodójának sírját, illetve az emléktáblát a Himnusz hangjait követően a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi és Budapesti Bizottsága nevében Óvári Miklós, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára és Borbély Gábor, az MSZMP KB tagja, a budapesti pártbizottság titkára koszorúzták meg. A Művelődési Minisztérium részéről Képezi Béla mi-

niszter és Szabó László, a pártbizottság titkára, a Magyar Tudományos Akadémia képviselőjében Szentágothai János elnök és Kulcsár Kálmán főtítkárhelyettes, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa nevében Molnár Béla titkár és Juhász Róbert osztályvezető helyezte el a tisztelet, a kegyelet virágait. Az Országos Béketa- nács részéről Sebestyén Nándorné elnök és Récei László, az elnökség tagja, az Eötvös Loránd Tudományegyetem képviselőjében Poszler György rektorhelyettes és Rózsa Zoltán, a pártbizottság titkára rótták le a kegyeletét. A sírt megkoszorúzták Lukács György családjának tagjai is.

A megemlékezés az Internacionálé hangjaival ért véget.

Lukács György helye és szerepe a marxista elmélet XX. századi fejlődésében részéről Képezi Béla mi-

nyos ülésszakot rendez április 17—19. között a Magyar Tudományos Akadémia, a Művelődési Minisztérium, az MSZMP KB Párttörténeti Intézete, Társadalomtudományi Intézete és a Politikai Főiskola.

A háromnapos eszmecsere-sorozat programjáról pénteken sajtótájékoztatót tartottak az Akadémia tudósklubjában. Kulcsár Kálmán, az MTA főtítkárhelyettese elmondotta: a nemzetközi tudományos konferencián a szakemberek Lukács Györgynek a marxista elmélet XX. századi fejlődésében betöltött szerepét kívánják meghatározni, a tanácskozássorozaton részben plenáris, részben szekciósüléseken fejti ki a kiváló filozófus munkásságával kapcsolatos nézeteiket az előadók.

A konferenciához kapcsolódóan Lukács György-kiállítás nyílik április 15-én a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

A nevelés szolgálatában

Huszonöt éves a Módszertani Közlemények

Negyedszázada írta a Dél-magyarországi: „Új folyóiratot üdvözlünk Szegeden, a Szegedi Pedagógiai Főiskola és a Tanítóképző Intézet közös kiadásában megjelenő Módszertani Közleményeket. Az új szakfolyóiratot a két intézmény elsősorban a körzetéhez tartozó általános iskolák mindennapi munkájával kíván közvetlen kapcsolatot teremteni, ugyanakkor foglalkozva az ország más tájainak oktatási és nevelési kérdéseivel is.” Az indító szám szerkesztő bizottsági bevezetőjében megfogalmazták a célkitűzéseket is: „Lapunk az általános iskola életével összefüggő időszakos kérdéseket megvitatása kapcsán egyrészt a szocialista nevelés elvének alkalmazásában a leghaladőbb tudományosan megalapozott elvárásokat kívánja összegyűjteni, ismertetni továbbfejlesztetni, másrészt az előremutató módszertani törekvések kibontakoztatását segíti elő, emellett a két intézmény hallgatóit is közelebb viszi életpályájukhoz.” A sárguló oldalakat lapozgatva fölünik, hogy a szerzők között jórészt gyakorló iskolai tanárokat találunk. Ime, néhány passzus a tartalomjegyzékből: Zentai Károly Az oksági viszony felismertetése az általános iskola első osztályában; Szörényi József A fogalmazási óra nevelési feladatairól;

Somjai László Az általános iskolai nyelvtan és helyesírás kapcsolatának néhány időszerű kérdése; Veidner János A fizikai mértekegységek tanításában mutatkozó nehézségek felszámolásának módszere; Járai Éva —Kelemen Jánosné Erkölcsei beszélgetések tematikája az osztályfőnöki órákon; Dobcsányi Ferenc A fizikai munkára nevelés lehetőségei az úttörőmozgásban.

És kezdeményez a 25. évfolyam első két száma. Az egyikben dr. Dobcsányi Ferenc, a Módszertani Közlemények főszerkesztője arról ír, hogy az érdeklődő pedagógusok a rendszeres olvasók nélkül meghalt volna a vállalkozás. A negyedszázados feladatvállalás az általános iskolai nevelés szolgálatában csak úgy tölthette be célját, válhatott a mindennapi iskolai gyakorlatban szemléletformáló, a nevelő-oktató munkát megteremtő, annak színvonalát emelő erővé, hogy erre a bázisra épült. „A negyedszázados múlt a meggyőződések helyességét csak megerősítette. Ezért a jövőben is változatlanul azon fáradozunk, hogy minél szorosabbra fűzzük a korszerű elmélet és az iskolai gyakorlat egységét érzékeny odafigyeléssel nyomon kövessük az élet, a társadalom, a pedagógiai valóság élő és időszerű problémáit, sürgető megoldásra váró

elvárásait.” A 2000-es példányszámmal induló lap jelenleg 7400 példányban jelenik meg, s ma valamennyi pedagógusképző intézmény közös módszertani folyóirata.

A jubileum alkalmából tegnap, pénteken Szegeden, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola dísztermében ünnepi kibővített szerkesztő bizottsági ülést tartottak. Dr. Siposné dr. Kedves Éva, a szakszervezeti bizottság titkára köszöntötte az ország tanárképző és tanítóképző főiskoláiról érkezett résztvevőket, a vendégeket, akik között ott volt a megyei pártbizottság képviselőjében Gariné Csanádi Mária, Csanádi Géza, a városi tanács művelődési osztályának vezetője és Simon Gyula, a Pedagógiai Társaság társelnöke. Bevezető dr. Szendrei János főigazgató, a Módszertani Közlemények szerkesztő bizottságának elnöke mondott, majd méltatta a lap negyedszázados tevékenységét dr. Vokszán József, a Pedagógusok Szakszervezete központi vezetőségének főtitkára, dr. Kelemen Elemér, a Művelődési Minisztérium fősztályvezetője és Szabó G. László, a Csongrád megyei tanács elnökhelyettese.

Az évforduló alkalmából kitüntetések is átadtak. A főiskola Pro Academia Paedagogica kitüntetésében részesült dr. Vokszán József és Dobó József, a Szegedi Nyomda igazgatója. A Munka Érdemrend ezüst fokozatát vehette át dr. Riesz Béla főiskolai docens, a Módszertani Közlemények felelős kiadója. Kiváló Munkáért kitüntetést kapott dr. Dobcsányi Ferenc főiskolai docens Miniszteri Dicsérettel részesült Blazsetics Ferencné módszertani előadó. A Szakszervezeti Munkáért kitüntetés arany fokozatát kapta dr. Siposné dr. Kedves Éva főiskolai docens, ezüst fokozatát Balint József, a Szegedi Nyomda szédőtermi vezetője. Szakszervezeti Erdemes Munkáért kitüntetésben részesült dr. Szendrei János, dr. Veszprémi László gyakorló iskolai igazgató, a Módszertani Közlemények szerkesztője, dr. Békésiné dr. Fejes Katalin egyetemi adjunktus, a Módszertani Közlemények szerkesztője. Szakszervezeti Munkáért oklevelet vehetett át Rácz Jánosné módszertani előadó. Kitüntetések kaptak a társfőiskolák munkatársai is.

T. L.

Zenei naptár

A szegedi szimfonikusok estje

A Zenés Színházban csütörtökön este a szegedi szimfonikusok adtak koncertet Molnár László vezényletével. A közreműködő szólista Friedrich Adám kürtművész volt.

Molnár László koncertjein mindig megnyerő a karmesternek a zenéhez való ideális viszonya. Természetes, friss muzikalitás árad mozdulataiból, áhítat, nyitottság, fogékonyság az adott mű szépségeinek, lényegének megértésére, s érzékeny, színes tolmácsolására. Jó forma és tempóérzés, az összefogni tudás képessége gazdagítja még a dirigens-muzsikusi portrét. Mozgása is redukálódott az utóbbi időben, világosabb, egyszerűbb lett.

Eppen ezért sajnálatos, hogy mindezen szerencsés adottságok ellenére a zenekar nem volt képes azonosulni ez esetben a karmester koncepciójával. Amit Doráti mond, többek között, kitűnő önéletrajzi könyvében — a karmester s zenészei közti kapcsolatáról, igen figyelemreméltó. „A jó zenekari produkcióban hihetetlenül sok az adása-nesze tényező a karmester és hangszeresei között, és ha mind a kettő ér valamicskét — mind szakmailag, mind emberileg —, akkor az eredmény rendkívüli lehet.” A szegedi publikum is emlékeztetésében tarthat nem is

egy olyan koncertet, ahol ez az „adsza-nesze” kapcsolat remek produkciót eredményezett Molnár dirigálásával. Nem tudhatom, hogy most mi volt az oka a zene-kar közömbösségének, de koncentrált működésének. A rezekes, de esetenként a falfúvósok sem mind fújtak színvonalukhoz méltóan. Meglepően sok volt a tisztátalan intonáció, vagy csúnya színű hang. A vonósok is okozott kénvelmetlen feszültséget a hallgatóság-nak. Akár Schubert I. szimfóniájára (D-dúr), akár Beethoven VI. (Pastorale) szimfóniájára emlékezünk, a megnyugtató metrumszinkron hiánya a magas és mélyvonósok közt, többször igen zavart. A primhegedű kényes szólisztikus játszanivalóiban (de a második hegedűnél is) fokozottabban kiderül a nem eléggé biztonságos, fölényes szólamtudás, a virtuóz, apró technikát igénylő részek kenése, elnagyolása, vagy a szólamegység megkérdőjelezhetősége. Schubert klasszikus szellemében fogant bájos szimfóniája ilyen negatívumok miatt nem tudott valódi élménnyé édesedni, s nem volt izesebb a Beethoven-szimfónia előadása sem. Az alapjában jó karmesteri elgondolás szárnyaszegetté vált, a tökéletlen megvalósításban.

Mozart Esz-dúr kürtversenyének tolmácsolása volt

a legsikerültebb produkció, Friedrich Adámnak köszönhetően. Esményi szép hangon, lágyan, könnyedén, fényes hangszínnel fúj. Játékos stíluszisztasága, hangszeres tudása és izléses, finom zenei fantáziája egyaránt mintaszere.

Berényi Bogáta

Határörkösöntő Kiskunhalason

Negyven éve alakult meg a demokratikus magyar hadsereg, és annak részeként a határőrség. Ugyancsak négy évtized múlt el azóta, hogy Szegeden létrejött a határőrség magasabb egysége, amely később Kiskunhalasra tette át székhelyét. Az elmúlt 40 évre emlékeztek tegnap a halasi határőrkerületi laktanyában. Köszöntötték az alakulat nyugdíjasait, közöttük a veteránokat, dr. Ersek Bertalant, az egykori alapító parancsnokot, Dudás István ezredet, aki 1944 decemberében, mint önkéntes kezdte a szolgálatot és néhány éve, mint kerületparancsnok ment nyugdíjba; Gázó Béla alezredet, szintén nyugdíjast (aki lapunknak sok évig tudósítója is volt). És köszöntötték az önkéntes határőröket. A hivatásos határőrök, a nyugállomá-

nyúak, az önkéntesek közül sokan részesültek kitüntetésben.

Varga István ezredes, a határőrség országos parancsnoksága nevében rövid beszédben méltatta a halasi határőrök helyállítását, majd Vasmanszki Károly ezredes, kerületparancsnok mondott ünnepi beszédet. Megemlékezett a megtett útra, amelynek jellemzője, hogy a határőr békében is mindig harci feladatot teljesít a haza szolgálatában. Hazánkban a négy évtized alatt 63 határőr, tiszthelyettes és tiszt áldozta életét az államhatár, a nép nyugalomának őrzésében, köztük volt Horváth Pál, aki Mórahalom körzetében és Kupeczik László, aki Tiszszigetnél védte meg az államhatárt életének feláldozásával.

A hősi tettek példája új harcosokat nevelt. S ma már az egyenruhás katonák

mellé önkéntesek százai sorakoznak fel. A halasi határőrkerületben 73 önkéntes határőr csoportban közel ezer munkás, tsz-tag, szellemi dolgozó állampolgár segíti a határ őrzését, a nyugalom, a biztonság védelmét. A polgári lakosság, a párt-, állami és társadalmi szervek jó kapcsolatának jeleként az ünnepségen üzemek, intézmények képviselői kötötték szalagot a határőr-alakulat csapatzászlójára. Többek között a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat ötezer dolgozója nevében Tóth László vezérigazgató és Frányó József gyárigazgató, a megyei tsz-paraszok nevében Bódi János Tiszsa-Maros-Szög Tsz elnöke kötött szalagot. A honvédség képviselőjében Hidvégi István alezredes köszöntötte meleg szavakkal a halasi határőröket.

Korunk forradalmár gondolkodója

Száz éve született Lukács György

Ezerkilencszáztizennyolc december közepén az éppen megalakult Kommunista Párt egyik taggyűlése után két ismert pesti irodalmár-filozófus iratkozott be a párt tagjainak sorába: Balázs Béla és Lukács György. Lukács György választását barátai, szellemi küzdő társai megdöbbenéssel fogadták, mint éles, Lukács korábbi pályafutásával összhangba nem hozható, megmagyarázhatatlan fordulatot. Maga Balázs Béla is — bár, ő megértette barátja döntésének szellemi és erkölcsi mozgatórugóit — fönntartással fogadja Lukács döntését: vajon szerencsés-e, hogy a „tudós”, az „esztéta és történelemfilozófus” alakú Lukács, akinek a lényéhez tartozik, hogy az elvont szellemiség szférájában, a könyvtárak és a szenvedélyes irodalmi-filozófiai vitákkal átszőtt kávéházi összejövetelek, vitadélutánok hangulatában érzi igazán jól magát, most nem érte be az erkölcsi-szellemi egyetértés pusztá kinyilvánításával, hanem kilépve a szellemiség elvont birodalmából, közvetlen politikai elkötelezettséget vállalt, s bekapcsolódott a véresen eleven társadalmi-politikai harcokba? Pedig a barátoknak, akik egyaránt ismerték és tisztelték Lukács szellemi és erkölcsi világképét, látniuk kellett volna, hogy Lukács és a kommunizmus találkozási pontja — mint ahogyan ezt maga Lukács fogalmazza meg öregkori önéletrajzi vázlatában — szellemi-erkölcsi fejlődéséből „logikusan következett”. A „lipótvárosi” gazdag polgárcsaládból származó fiatalember belülről ismeri meg a sajátos polgári életvitelt, s érzékeny alkata, szellemi fogékonysága, korán kialakuló erkölcsi igényessége hamar szembekerül a polgári lét formáival.

Lukácsnak a Kommunista Párthoz való csatlakozásával életre szóló frigy született: Lukács neve elválaszthatatlanul összefonódott a XX. századi magyar és nemzetközi munkásmozgalommal, és ma, a Lenin utáni korszak egyik legjelentősebb marxista filozófusaként tartják számon világszerte, míg másik oldalról Lukács elkötelezettsége a forradalmi munkásmozgalom és a kommunizmus ügye mellett személyes sorsának és szellemi pályájának, alkotó tevékenységének legfontosabb formálójává vált. A mozgalomnak és Lukácsnak ez az egymásra találása nem volt különleges, rendkívüli esemény: a munkásosztály és a filozófia egymásra utaltságát sokszor hangsúlyozta életművében Marx. A XX. századi történelemben mások mellett éppen Lukács életében és munkásságában fejeződik ki ez az egymásra utaltság.

A kommunista mozgalomba bekapcsolódott gondolkodónak nem kellett sokat várnia arra, hogy az eleven történelmi folyamat közvetlen, aktív, formáló részesevé válhasson. Kun Bélának februári letartóztatása után Lukács egyike azoknak, akiknek vezetésével tovább működik a fiatal párt, március huszonegyediké után pedig közoktatóügyi helyettes népbiztosként és a Magyar Vörshadsereg komisszáriaként a Tanácsköztársaság egyik kommunista vezetője. Számos demokratikus, szocialista intézkedés, újságcikkek, beszédek és előadások sokasága jelzi Lukács elkötelezettségét munkásságát, de komisszáriaként közvetlenül részt vesz a június huszonegyedikéi ellenforradalmi kísérlet leverésében is. Népbiztosként Lukács hozzájárulhat ifjúkori álmának megvalósításához: a színház népszínházzá történő átalakításához, ahhoz, hogy a munkásosztálynak is módjában álljon megismerni a drámairodalom legjavát. A Tanácsköztársaság tragikus leverése után Lukács Korvin Ottóval Budapesten marad, hogy megszervezzék a párt illegális működésének főteteleit. Korvin Ottó elfogják és kivégzik. Lukács életét is közvetlen veszély fenyegeti, de végül földadata teljesítésén sikerül Bécsbe szöknie, ahonnan a lebukás veszélyét kockáztatva, titokban rendszeresen visszajár Budapestre.

A vereség után emigrációba kényszerült magyar kommunisták megkezdik a párt újjászervezését, a maguk mögött hagyott rövid, de eseményekben gazdag időszak értékelését, és megvitatják a párt jövőjében követendő stratégiajainak alapelveit. A vita során két csoport alakul ki: a radikálisabb, a történelem reális adottságaival kevésbé számoló Kun Béla-csoport, és a Landler Jenő által vezetett csoport, amely az előzőnél jobban figyelembe veszi a magyarországi társadalmi-politikai helyzet realitását. Lukácsot realitásérzékű Landler Jenő mellé állítja e vitában, viszont a világméretű proletárforradalom lehetőségeivel kapcsolatos nézeteit sok elvtársához hasonlóan áthatja a romantikus pátosz, és a kapitalizmus gyors összeomlásába vetett hit. Lenin A baloldaliság, a kommunizmus gyermekbetegsége című írásában részletesen elemzi a romantikus radikalizmus káros következményeit, és ennek során személy szerint Lukács György nézeteivel is foglalkozik. Lukácsra nagy hatással van a lenini bírálat. Leninnél szóló tanulmánykötetében az októberi forradalom vezetőjének tevékenységét veszi filozófiai elemzés alá. Lenin zsenialitásának titka — állapítja meg Lukács — abban rejlik, hogy egyedülállóan sikerült megvalósítania elmélet és gyakorlat, stratégia és taktika forradalmi egységét. Lenin filozófiai örökségének lényege ez — hangsúlyozza Lukács György —, s ezt az örökséget, ezt a példát kell követnie minden kommunista forradalmárnak. De a bécsi emigrációban születik meg azoknak a tanulmányoknak a többsége is, amelyeket Lukács 1924-ben a *Történelem és osztálytudat* című kötetben foglal össze. Ez a kötet Lukács legjelentősebb alkotásai közé tartozik, amely elsőként próbálkozik meg azzal, hogy Marx elméletére alapozva filozófiai mélységű választ adjon arra az elméleti kihívásra, amelyeket a század elejének viharos eseményei vetettek föl a marxista teória számára. A súlyos kritikák ellenére a kommunisták között sokan lelkesednek Lukács e művéért, többek között a későbbi nagy vitapartner, Révai József is. A *Történelem és osztálytudat*-ot minden fogyatékosága ellenére *érzékeny problémafelvetés*

se, és gondolatainak filozófiai mélysége jelentős, és ma is aktuális alkotássá teszi, amely új dimenziókat világit föl Marx elméletében, s mint ilyen mélyebben és teljesebben kapcsolódik Marx eszméjéhez, mint a művet bíráló kritikások „marxizmusa”.

A KMP II. kongresszusára készítője Lukács Györgyöt bizza meg az új program tervezetének kidolgozásával. Lukács — részben Landler és Lenin hatására, részben a konkrét magyarországi szervező munkában szerzett tapasztalatai eredményeképpen — ekkorra már leküzdötte balosságát, s a konkrét helyzet konkrét elemzése alapján szükségesnek tartja, hogy a párt megváltoztassa stratégiáját. Tervezetében — amely „Blumm” álnévvel jelenik meg — a II. Tanácsköztársaság, mint közvetlen cél helyett demokratikus, népi diktatúra létrehozását javasolja, ezzel érvelve, hogy így olyan széles népi bázis alakítható ki, amely a proletárdiktatúra jelszavával ekkáig nem jöhetne létre. Tervezete a később néppártgondolat zseniális előlegezése, ám, az éppen újra bal felé tolódó kommunista mozgalomban ellenállásba ütközik, s így a magyar központi bizottság, mint revizionista javaslatot, elveti Lukács tervezetét. Lukács nehéz helyzetbe kerül. Ha nem gyakorol önkritikát, a párt kizárja sorából. Ebben az esetben minden bizonytalanságot kárhoztatva valamelyik nyugati egyetemre, s kényelmes élet várna, ahol teljes életét a tudományoknak szentelhetné. Sőt: a pártból való kizárása eredményeképpen erkölcsi dícsfény övezné, hiszen igazáért vállalná kizárását. Lukács azonban mélyebb erkölcsiesség alapján dönt: aláveti magát a párt határozatának, és önkritikát gyakorol, mert nem akarja elhagyni a mozgalom pillanatnyi téves irányvonala miatt: tévedéseivel együtt is vállalja a pártot, s kommunistaként kíván harcolni az egyre erősödő fasizmus ellen.

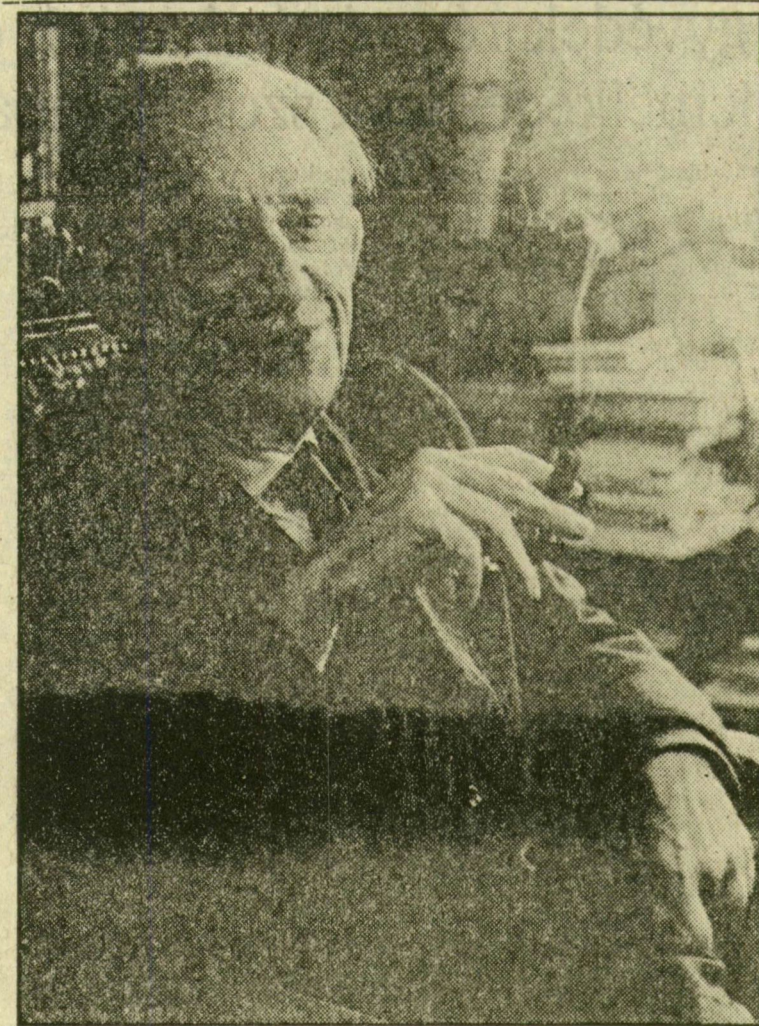
Felszabadulásunkkal együtt a régen várt nagy pillanat, s Lukács családjával újra — és immár végre legálisan — hazatérhet Budapestre. Talán ő az egyetlen a Moszkvából jött kommunista vezetők között, aki a fasizmus idején itthon harcoló kommunistákhoz — Kádárhoz, Kállaihoz, Rajkhoz — hasonlóan komolyan veszi a néppártpolitikát, s azt hosszú távú elvi stratégiának tekinti. Nehéz, értelmetlen évek következnek: Rajk Lászlót ártatlanul halálra ítélik, Kádár János és Kállai Gyula börtönbe kerül, s Lukács örülhet annak, hogy bár hátrébb szorítják, egyetem tanárként mégis fiatalokkal foglalkozhat, filozófiát taníthat. Amikor az SZKP XX. kongresszusa föltárta az elkövetett hibákat, és megfogalmazta a megújulás programját, Lukács rögtön fölismerte ennek jelentőségét, s azonosul a kongresszus programjával. 1956. október 23-án a párt többi vezetőjéhez hasonlóan, Nagy Imrén látja azt a személyt, akinek irányításával kivezethető az ország a válságból. Azonban kezdetül fogva fönntartással figyeli Nagy Imre tevékenységét. Többször hangoztatja különvéleményét, s ő a Nagy Imre-féle pártvezetés egyetlen tagja, aki ellenzi, hogy Magyarország kilépjen a Varsói Szerződésből. Röviddel ezután — 4-en reggel — Lukács mégis elkövet egy politikai hibát: Nagy Imréhez hasonlóan, otthonából a jugoszláv nagykövetségre távozik, s e lépése később megnehezíti a közte és a megújuló párt közötti kapcsolatteremtést. Lukács látva, hogy az új irányvonal éppen a XX. kongresszus elveinek magyarországi megvalósítására törekszik, kéri átigazolását az MSZMP tagjainak sorába. A párt nem utasítja vissza kérését, tényleges átigazolására azonban csak 1967-ben kerülhet sor, miután az 56-os események körül felkavarodott szenvedélyek lecsillapodtak már, s véget ért az a kampány is, amelyben Lukács politikai tévedésének jogos bírálatán túl a forradalmár gondolkodó egész életművét, s a kommunizmus ügye iránti őszinte elkötelezettségét próbálták megkérdőjelezni azok, akik feltékenyek voltak szellemi és emberi nagyságára.

Lukács 1965-ben nyolcvan éves. Szellemi frissessége, alkotóereje azonban meghazudtolja korát, s vetekszik a fiatalokkalé. Hozzájárulhat ifjúkori álmának, egy egyetemes, átlógó esztétikának megalkotásához. A mű, az *esztétikum sajátossága*, 1963-ban elkészül, s korszakalkotó jelentőségű a marxista esztétika, de tágabb összefüggésben a marxista filozófia történetében is. Am Lukács György nem volna Lukács György, ha megelégedve megállna ezzel az eredménnyel. Új, még az előbbinél is nagyobb munkába kezd bele: egy Marx eszméin alapuló *Etika kidolgozásához*. A kitűzött cél nemcsak elméletileg jelentős: az Etika megalkotásával olyan művet szeretne létrehozni, amely teoretikus alapokat ad a kommunista mozgalom gyakorlatára számára, segíti a stratégia és a taktika kidolgozását a ma bonyolult viszonyai között. E törekvés részeként Lukács érdeklődéssel fordul az 1968-as magyar reform felé, s a reformstratégiát a szocializmus történelmi perspektívájáról vizsgálja. Kimutatja a reformstratégia történelmi jelentőségét, s elvi összefüggését a forradalmi munkásmozgalom történelmi céljaival.

Az Etika végül nem készül el. A téma földolgozása során Lukács rájön arra, hogy első lépésben a társadalmi lét egyetemes, marxi elméletét kell kidolgozni, s csak egy ilyen elméletre alapozva alkotható meg egy rendszeres marxista etika. Így születik meg a részben befejezetlenül maradt *Ontológia*, amely fölállítja az Etikának szánt földadatot: a társadalmi lét filozófiai elemzésével elméleti segítséget nyújt a XX. század végéhez közeledő, bonyolult viszonyok között élő szocialista-kommunista munkásmozgalom számára.

Lukács életműve és személyes sorsa példát mutat arra, hogy ne adjuk föl hitünket és elkötelezettségünket egy szebb, harmonikusabb és teljesebb emberi jövő iránt, hanem e távolabbi jövő — a kommunizmus — nevében alkotó kritikával és aktív, alkotó cselekvéssel forduljunk jelenünk problémái, megoldandó feladatai felé.

DR. SZÉKELY LÁSZLÓ

LUKÁCS GYÖRGY DOLGOZÓSZOBÁJÁBAN
Molnár Edit felvétele

Berda József

Elmúlt világnak üzenvén

Isten és ember előtt egyaránt bukottak vagyok immár. A sunyi gyávaság fagyasztja meg a szót most már merev ajkatokon, mert fáj, hogy nem értetek épül újjá újra a kaján kedvetek szerint romba dől ország. Titeket már csak az Ördög szándéka vigasztalhat, egykori póffeszkedők: — nem házaseretet s Isten kegyelmét! Mily könnyű multság volna hajdani rombolásokat ajándékként a régi göggel birtokba venni az egyre emberibb formát öltő s élni akaró Magyarországot, hogy végül a szolgaság sirtjába taszítsátok újra! Állj talpra, ország! állj talpra, oszthatatlanul tiszta becsület s hirdesd: múlik a sötétség, a Fény egyik birodalma leszel te is maholnap a vajudó Európában!

Sziveri János

„Már oly nagy, már olyan nehéz”

(N. N. A.)

Nem tudom, segít-e, hogy írhatok. Sejtjeim gyöngyházat fagyok roppantják. Pincéim süllyednek. Egre verődik ragyogó csontom. — Hol vagytok, kitalált mesterek. Teráfok őrzik és váltják álmaim. Középből, távolból halmazok, mindent csoportba halmazok.

Parázsló pont az égő tenyerbe, ily gyönyörű az álom. Sistereg a nyájban jöltáplált kosaim torka. Gombostű, körző és csavar. Szelek környékezik kényszerű záram. Nem tudom, segít-e, hogy írhatok.

Nem tudom, segít-e, hogy írhatok. Kierlelt gyantarétegek. Eröm elhagyott. Szaruhártyába csomagolt kényelem. Másnak kenyér az élet cseppköve, rám kőként nehezedik az élelem. — Mocorog félelmem csontja.

Garai Gábor

Encs határában

(Váci nemrég volt 60 éves)

Ködlepte réten kövér gulyák legelnek. Főnt egy kék sólyom köröz, egerészne, meg-megrebben, tétováz. Pára-permet szítal a lágyan nyíló völgy-vidékre.

Mi vár? — Hadd legyen titok a titok. Halott barátom árnyék-szárnya lebben — ebekre, gulyákra? — Ó nyitott valaha folyosót a zárt közegben,

hol ők kuksoltak, nadrágjuk tele — s most fölébe nőtt hervadt glóriájuk, fölébe — övék; bár lelkük fele, mit átadtak — se több, mint rossz gatyán lyuk.

De hát indulatba lódulni kár. A kor törli, mit más(kor) megcsinált itt. Nem fáj már neked, nekem ami fáj. Szemed arany-zöldből arany-barnába játszik.

Ügyvédek részvétele hazánk demokratikus felemelkedésének szolgálatában

Történelmünkben az elmúlt 40 esztendő lényegesen nagyobb jelentőségű, mint amit önmagában véve négy évtized jelent. A földreformot követve az új szocialista mezőgazdaság fokozatos megteremtése. Létrehozta új szocialista iparunkat. A homo sapiens új tartalmat nyert. Feladatának érzem, hogy áttekintsem és értékeljem — a teljesség igénye nélkül — kamaránk ügyvédségének a felszabadulást megelőző, s ezt követően a demokratizálódás érdekében betöltött kezdeti szerepét.

A Horthy-rendszerben az ügyvédség egy része közvetlenül érdekelve volt foglalkozásánál, vagy vagyoni helyzeténél fogva a nagybirtokosok, a hitbizományok, a bankok és más egyéb tőkés vállalkozások jogi képviselőinek ellátásában. Eppen ezért a kapitalista érdekek kiszolgálójává vált az ügyvédség másik része kifejezetten liberális beállítottságú volt és fogékony a haladó eszmék szolgálatára. Ők a Magyar Ügyvéd Szövetségbe tömörültek.

Sajnos akadtak olyan ügyvédek is a Horthy-korszakban — nem is kis számban — akik a megszűbboldali kötelezték el magukat. Ezek a Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesületének keretében a „szegedi gondolat” egyre szélsőségszerűbb megvalósítói voltak. Politikai súlyuk különösen az 1944. március 19-i német megszállást, majd a nyilas hatalomátvételt követően vált egyre károsabbá. Szinte példa nélkül álló dr. Szógi Géza szegedi ügyvéd elvtelen karrierizmusa. Eredménytelenül kérte felvételét a Szociáldemokrata Pártba, ahol országgyűlési képviselő szeretett volna lenni, majd a Nyilaskeresztes Párthoz fordult. Így lett e párt útján Szeged egyik országgyűlési képviselője, majd a nyilas puccs révén miniszterelnökségi államtitkár.

Lényegesen szűkebb kört ölelnek fel azok az ügyvédek akik a munkásmozgalomban vettek részt. Pártmunkájuk szerves részének tekintették a munkásság jogainak megvédését, amely a faszálódó társadalomban egyre nehezebbé vált, különösen 1944. március 19-től. Ekkor hurcolták el az elsők közt dr. Dániel Ferenc és dr. Székely István hőmezővársárhelyi ügyvédek.

A munkásmozgalomban résztvevő kollégák egy része már a Tanácsköztársaság ideje alatt is eismert érdemi tevékenységet folytatott. A Szegeden székelő háromtagú direktóriumnak ügyvéd elnöke volt, dr. Czibulka Antal személyében. E ténykedése miatt a Horthy-korszakban súlyos börtönbüntetésben részesült. Védelmét a kamara akkori elnöke, dr. Reininger Jakab látta el. Helyettese a Szociáldemokrata Pártban dr. Kállay Emil volt. Megszervezte a Szellemi Munkások Szakszervezetét.

Jellemző a munkásmozgalomban résztvevők nehéz megélhetési viszonyaira, hogy egyesek nyomorogtak nem tudtak praxisukból megélni. Így például Czibulka Antal könyvek írásából tartotta fenn magát, bár 1932-ben újból lehetőséget kapott arra, hogy ügyvédi gyakorlatot folytathasson. Az elesettek, jogfosztottak önzetlen támogatója volt, akárcsak dr. Valentini Ágoston és dr. Agai Dezső, akik védelmet nyújtottak a munkásság jogainak érvényesítésében.

Komoly politikai és jogi műveltségük nyújtott alapot számukra, hogy a legkiezettebb büntetőügyekben is helytálltak. Ezekből a büntetővédelmekből szemléltetésül csak az úgynevezett „Vörös Segély” bűnügyet ragadom ki.

1932-ben az ügyészség Gombkötő Pétert, Korom Mihályt, Gera Sándort, Komócsin Józsefet és társait megvádolta kommunista szervezkedés miatt, az 1921. évi III. tc., az úgynevezett rendtörvény alapján, mert a vád szerint az állami és a társadalmi rend erőszakos felforgatására

törekedtek. A szegedi törvényszék előtt a védelem bizonyította, hogy védenekik csupán szocialis, segítő jellegű gyűlést szerveztek a bebörtönzöttek, le tartóztatottak hozzátartozói javára.

Az üldözöttek védelmét főleg a munkásmozgalomban résztvevők látták el, így dr. Valentini Ágoston, dr. Bojta (Burger) Béla, dr. Czibula Antal, dr. Agai Dezső.

Az ügyvédek közül mások is dicséretes helytállást tanúsítottak. Dr. Dettre János kormánybiztos, főispán volt. 1921-ben eltiltották az ügyvédi gyakorlatától. 1929-ben rehabilitálták. 1944-ben származása miatt deportálták. Az öngyilkosságot választotta, miként dr. Szivessy Lehel is. Dr. Fajka Lajos kistéleki ügyvéd a magánvagyon és az úri osztály elleni lázítás miatt 1920-ban eljárás alá vonták. Mecser József ügyész, majd törvényszéki bírót éppen úgy állásvesztésre ítélték, mint dr. Dettre Pál ügyész és dr. Wanie Rezső bírót is.

Dr. Csorba János makói ügyvéd a Független Kisgazdapárt országgyűlési képviselője, a Magyar Nemzeti Felszabadító Bizottságban Bajcsy-Zsilinszky Endre helyettese volt. Dr. Kónyos Kolonics Józsefet a Köztársaság Párt elleni hajsza során 1914-ben szabadságvesztés-büntetésre ítélték. Munkádemokráciát akart. 1944-ben internálták. Nála volt ügyvédjelölt dr. Erdei Ferenc, aki felismerte osztályhelyzeténél fogva a parasztságban rejlő erőt és a felszabadulás után politikai életünk egyik vezető egyénisége lett.

Ezek a dicséretes helytállások azonban nem állíthatják meg a faszálódás egyre drasztikusabbá váló gyászos folyamatát. 1944 őszén a szovjet hadsereg által felszabadított területeken teljesen szétesett a helyi apparátus, mert a háborús események folytán a helyi vezetők nagy része elmenekült. Sok önként vállalkozó ügyvéd fáradottan azon, hogy előmozdítsa az új demokratikus közigazgatás megteremtését. Nélkülözhetetlené vált a kezdet kezdetén mielőbb olyan szervezet létrehozatala, amely a gazdáltnál való helyi államhatalmi és államigazgatási funkciókat átmenetileg gyakorolhatja, és ugyanakkor a nép bizalmát is élvezi. E jogos kívánalmak megtestesítője a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front által létrehozott Nemzeti Bizottságok voltak, amelyek munkájában a Magyar Kommunista Párt döntő szerepet vállalt.

Dr. Valentini Ágoston lett városunk új polgármestere. A Nemzeti Bizottság Szegeden megtartott 1944. december 13-i ülésén ő is állást foglalt a nép-

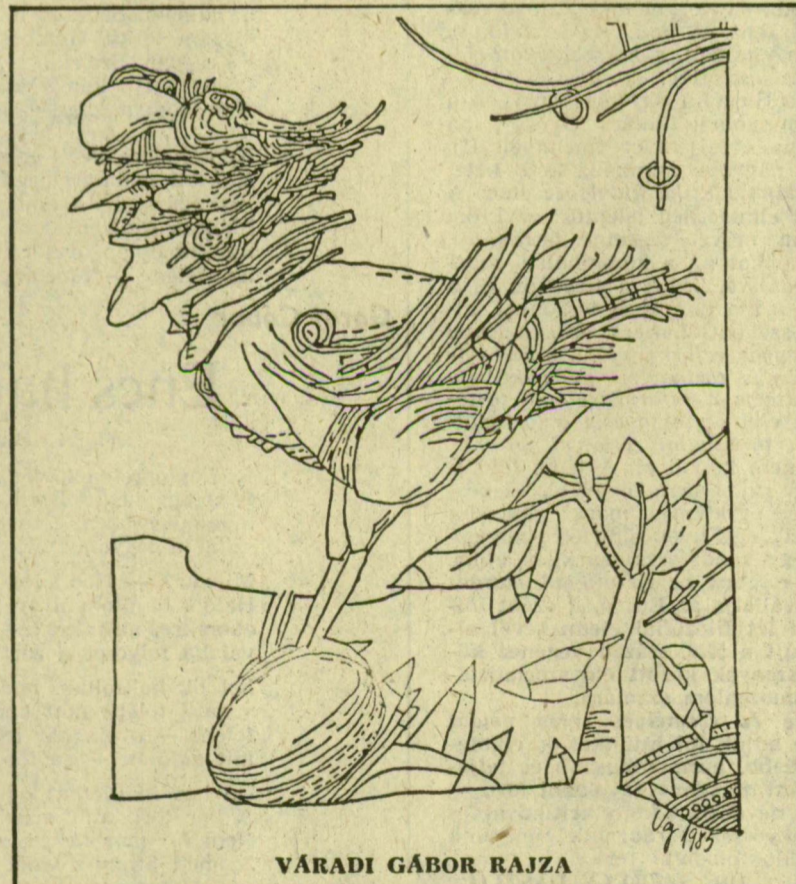
bíróság felállítását mellett. Polgármesteri tisztétől akkor vált meg, amikor az Ideiglenes Nemzeti Kormány igazságügy-minisztere lett. Miniszteri működésének ideje alatt jelent meg a 200/1945. számú kormányrendelet, amely hatályon kívül helyezte az emberi és állampolgári jogokat mélyen sértő és oly sok tragédiát okozó zsidótörvényeket. 1944. október 23-án új, demokratikus szellemű, háromtagú vezetőség irányította az ügyvédi kamarát. Az elnöki tisztet dr. Papp Róbert töltötte be, a titkár dr. Kövér Béla lett, s e bizottság harmadik tagja dr. Lukátsy Géza volt. 1945 nyarán megalakult a Magyar Jogászok Szabad Szakszervezetének szegedi csoportja. Az elnöki tisztet dr. Czibula Antal töltötte be, titkár dr. Agai Dezső, pénztáros dr. Lőránt László, jegyző dr. Jeddő Károly lett. Az ügyvédi kamara vezetését később dr. Czibula Antal töltötte be.

Az internálás, majd a koncentrációs tábor szenvedéseit túlélve tovább folytatta pártmunkáját dr. Agai Dezső is. Rajtuk kívül még több ügyvéd vett részt a demokratizálódás előmozdításában. Így dr. Papp Róbert és dr. Kup László, a Nemzeti Függetlenségi Front tagjai. Dr. Turai Gusztáv lett a népügyészség vezetője, dr. Bíró Sándor, dr. Háberl Pál népügyészek voltak. Városunk politikai életében tevékeny részt vállalt dr. Lőránt László, dr. Kertész Béla, dr. Lázár István is.

Felszabadulásunk követően az egyetemi jogi oktatásban is nagy hiány mutatkozott. A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának oktatói és tudományos munkájában részt vett dr. Agai Dezső, a pénzügyi jog köréből, dr. Hábermann Gusztáv, a polgári jogból, dr. Jezerniczky Ákos, a kereskedelmi jogból, dr. Kelemen László ügyvéd, majd törvényszéki bíró a magyar magánjogból. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy innen indult el igen szép közéleti pályájára dr. Récezi (Koch) László, aki igazságügyminiszter-helyettesként, majd nagykövetség fontos diplomáciai missziókat is teljesített.

Szalay László, a reformkor jeles képviselője, a haladó eszméket valló államférfi joggal vetette fel azt a kérdést a kodifikáció problematikájával kapcsolatban, hogy ki legyen a kodifikátor. Erre a lényeges kérdésre a választ maga az élet adta meg, kerekén egy évszázaddal később a megváltozott hatalmi viszonyok folytán. Az akkor születő új demokratikus Magyarországon a jogalkotó maga a nép lett.

DR. HORVÁTH ZSIKÓ LÁSZLÓ ügyvéd

VÁRADI GÁBOR RAJZA

Petri Ferenc

Atlantisz

Ludak suhognak, hallom őket —
utat tévesztett vadludak;
lebegnek a nem múltó éjszakában,
Atlantisz öszében köröznek;
látják a holdsivár mezőket,
némán léptető négy túlélőt —
látják ama János lovasait;
ludak suhognak, nézem őket:
a kataklizma hieroglifái,
nem madarak már: csak jelek.
És látom őket. Riassz föl hát,
jöjj közelébb, hogy megérintselek!

Két koszorú

Senki nem foghatja rám, hogy ezt az írást elírtam. Még ugyan csak ismerkedtem Szegeddel 1954-ben, amikor észrevettem, hogy a Hősök kapuja két katonáját valaki megkoszorúzta Halottak napján. Hivatalos nem lehet a koszorúzás, azt mindjárt gondoltam, de ki lehet az a magánember, aki pénzt költ rá? Es mivégből koszorú? Meghalt valakije az első háborúban? Vagy csak azért is? Volt ennek a cselekedetnek abban az időben egy kis „ellenzéki” íze is. Azt már én is tudtam, hogy a kapu alatt Aba-Novák-freskó van, de bevakolják, mert Horthy Miklós áll a közepén, fehér lovon. Na, jövőre megkeresem. Meglesem, amikor éppen föltornázza a koszorúkat. Ha jól utánaszámolok, ennek tavaly volt harminc éve. Azóta minden évben ott voltak a kicsike koszorúk, nemzeti szalaggal, és én minden évben újra elhatároztam, hogy jövőre észnél leszek.

Egyedül föl nem rakhátja, mert Lóte Éva halott és eleven katonája jó magasan áll. Ha segítséget kér, annak valahol a környéken kell lennie. Vagy a kalácsos segít neki, vagy az iskola portása. Tavaly óriásit léptem előre, már azt is tudtam, hogy Heggyi Ferencnek hívják az illetőt, és az Obébai soron lakik. Rosszul szolgált a szerencse tavaly, amikor a két koszorút kötötték, akkor fúrták meg a fejemet a klinikán. Nem mondhattam, tessék engem hazaengedni, mert meg kell lesnem a koszorús embert, de azt azért láthattam később, hogy megint ott vannak. A múlt héten aztán elmentem az Obébai sorra.

Időbe tellett, amíg minden gyanút eloszlathattam a ház aszszonyában.

— Nincsen itthon az uram
— Megvárnám, majd csak előkerül.
— Tetszik tudni, a gázt vezették be az utcába, de meghalt, aki szervezte, ő ment be az utolsó elszámolásra. Bántja talán valakinek a szemeit? Mert ha csak egyszer is szól volna valaki, hogy azt nem szabad, azonnal nem is csináltuk volna tovább.
— Elmondtam, nem tudok róla, hogy bárkinek is útjában lenne, nekem pedig kimondottan tetszik a két koszorú.
— Miért tetszik, magának?
— Azért, mert elesett hősiánk annyi van, meg se tudjuk számlálni, kifaragott katonánk pedig csak ez a kettő. Legalább november elején, a Halottak napján jól összejön a kettő.
— Szórol szóra ezt mondja az én uram is.
— Kinek szól a kettő?
— A sógorunk, a nővérem férje halt meg a második háborúban. Veselővést kapott Krasznahorkán, lehozták a hegyről, de a front tovább ment, többet nem tudunk róla. Hódi Józsefnek hívták. A másik pedig az uram barátja volt.

Jól eltöltöttük az időt, mert mindig nyüzsgős ember volt a házigazda, és hatalmas fényképalbumokba mindent összegyűjtött. Benne van a sztahanovista oklevele is — vasutasoként ment nyugdíjba —, a hattyasi népkör zászlajának múzeumi följánlásához készült kísérőirat másolata is, sok fénykép Dálint Sándor temetéséről, újságkivágások is sorakoznak benne — arról tudom meg, hogy kollégám, akinek az asztala az asztalomhoz ér, már régóta levelez velem, csak azt nem tudta eddig, hogy őt keresem —, kiderül az albumból az is, hogy erősen néprontos alkat, mindenben benne van, ami Hattyason történik.

Még mindig nem jön, tehát van időnk beszélgetni tovább. Aranyos kis történet szívódik elő a régi időkől, amikor a lakodalmat tartották 1947-ben. Jól megszórták a háború alatt bombával a Rendező-pályaudvar környékét, az ő udvarukba is esett egy, de nem robbant föl. Bejelentették annak rendje-módja szerint, de sok dolog volt, nem lődultak azonnal a tűzszerészek. Százan voltak a lakodalomban, mind ott ropta a táncot az udvaron, a sátorban, a bomba fölött. Bombajó esküvő — mondom rá, lám, kitartott mostanáig. Akkor rémültek meg igazán, amikor végre eltakarították. Kibontották körülötte a földet, az iskolásgyerekeket hazaküldték, őket meg elköltöztették, de azért meglátták, hogy másfél méteres a bomba.

Az egyik lányuk a Ságváriban tanult, ő volt tudta nélkül is a nyomravezető. Oroszból mindig jó volt, vetélkedőkön is nyert, mi más lehetett volna belőle, mint orosz tanár a Mérei utcában. A másik gyerek is lány, ő a Tömörkénybe járt, és grafikus lett a nyomdában. Jól élnek ők is, csak az ő kicsiük három éve meghalt. Fölvirágozzák minden esztendőben a sírját, de ragadós kezű emberek mindig meglepiák. Betelefonálták panaszukat a Csörögbe, meg is jelent. Még azt is megtudtam, hogy karácsonyfát díszítenek minden évben a haranglábra, ki is világítják, a nők köszöntését is az ura szervezte többek között, az öregek napjéért húsz éve szorgoskodik, amíg közbe beleért ő is az öregkorba, de még mindig nem jön.

Pardon, már itthon is van. Szikrányi félelem sincsen benne, mintha mindig azt várta volna, hogy egyszer majd megkeresi egy újságíró.

— Kinek szól tehát a kettő?

— A Hódi sógoré az egyik, a Denner Tiboré a másik. A feleségem minden évben sok koszorút köt, eladni is, tized elviszünk a temetőbe, kettőt a két katonának, észre se vesszük, hogy hiányzik. Mindig mondtam, ne sajnáljuk, a pénzt úgyse vihetem magammal a sírba, és ők mégiscsak hozzánk tartoznak.

Egy kicsikét elfilozofálgatunk arról, hogy milyen buta is tud lenni az emberiség. Elkijáltja magát az egyik oldal, hogy gyertünk, támadjuk meg a másikat, és nem számít, hogy százezer ember pusztul-e el, vagy még több, a háború még akkor is folyik, amikor talán már senki nem tudja, miért is indult. Most derül ki igazán, hogy a két katonát két koszorúja a legbékésebb emberek jelbeszéde: ne legyen háború! Bár kés élen táncol a világ, de talán sikerül elkerülnünk. Talán nem robban föl alattunk semmi, mint ahogy a lakodalom bombája se robban föl. Hadd vigyék tehát továbbra is a két koszorút, nemzetiszínű szalaggal a két katonának, hadd emlékezzenek a Hódi sógorra és a Denner Tiborra, és hadd emlékeztessenek másokat mindenféle értelmetlen háborúra.

HORVÁTH DEZSŐ

Tükröződések

Végre tavasz van. Tán sose vártuk ennyire, mert hiszen legföljebb rövid emlékezetünk gyermekkorához kötődnek ily hosszú és kemény telek. Már az október is hűvös, borongós volt, novemberben jöttek a fagyok és fehér és hideg volt december, január és február. Három havas hónap. Mikor volt ilyen utoljára? Három hónap, amikor borongós-szürke volt a város, amikor sós latyakosót húztak maguk után az autók, amikor napot elvétve sem igen láttunk. És most tavasz van.

Tavasz. Lekerültek rólunk a télikabátok. Lassan egy ing is elég, hogy megfürdethessük arcunkat a melengető napban. Mint ahogyan fürdik a város is. A dóm, amely megbámulhatja tavaszi önmagát az új könyvtárpépület tükröként is szolgáló ablakaiban. És a nap melengető sugarától már megjelentek az első délibábok a József Attila sugárút aszfaltja fölött. Az Északi körút új kereszteszódésében, ahol az úttest fölött átmelegedett levegőben megtört fényben visszavibrál az ég újonnan született kékje, melyet teret teremtő házak ölelnek körül.

Rügyeznek a fák, lassan zöldül városzerte a gyepek, s tán ilyenkor vesszük észre először, hogy mennyit is változott ez a város. Hogy megnyílt az új körútszakasz, melyet kereszteszódéseiben új, impozáns terek ölelnek, alkonyattájt fölragyogó ablakszemek fényeivel. S teret kapott a Vértó is, melynek rendezett partvonala előtt trolijáratok húznak el. A színház falai is újra sárgán villannak az övező palánk fölé, az immár nem túl távoli befejezést sejtetve. Az Úttörő téri alkonyatban, a valaha meghatározó horizontális síkokat most kemény függőlegessel metszik a tévéstúdió fényei. És a Tanácsköztársaság útján már épül a leendő rádióstúdió.

Tavasz van, a változások évszaka, amikor — tán a hangulat teszi! — könnyebb ráismerni a megújult környezetre is. Arra, hogy mennyi minden történt évek alatt ebben a városban, akkor is, ha inkább fogott, mint gyarapodott a pénz. Akkor is, ha sok minden nem könnyebb lett, inkább nehezebbé vált az időben. Akkor is, Szeged mintha egyre felnöttebbé válna. És nemcsak a város változott, lakói is.

Az ember számára meghatározó közeg, amelyben él. Hiszen a világ bennünk is tükröződik, vágyainkban, kívánságainkban. Még emlékszem az időre, amikor városrésznvi méretekben szóltak kívánságok utak, csatornák, víz- és gázvezetékek, üzletek, óvodák, iskolák, járdák és közvilágítás építésére. Aztán megépültek a vízvezetékek, a járdák, sokféle a gázvezetékek. Javult a közvilágítás és a város lakásainak jó része immár csatornába is van kötve. Tarján, Felsőváros, az Északi városrész és Rökus új épületei immár gyűrűként veszik körül a városmagot, új utakkal, üzletekkel, iskolákkal és óvodákkal „butorozva”. Ötpercenként járnak a buszok, néhány percenként elszalad az ember előtt valamelyik trolijárat, s a négyes viamosnak sem kell kitérőkben várnia a szembejövő kocsit.

Sok, nagyon sok minden történt Szegeden az elmúlt másfél évtizedben. És változtak gondjaink is. Amíg csak tíz éve a legnagyobb gond és feladat szinte mindenkinek az volt, hogy lakáshoz jusson, ma sokaknak már az, hogy a meglévőt hogyan cserélheti nagyobbra, kényelmesebbre, jobbra. És változtak panaszaink is. Városrésznvi méretekre immár alig terjednek ki, legföljebb ha egy-egy városrésznvi keves a hely az óvodákban, iskolákban, s a gyerekeket messzebbre kell vinni reggelente. Vagy ha a legújabb házak között még nem épült meg az ABC, és tele szattyorral kell fölszállni a trolira. De gondjaink, pa-

naszaink mintha elaprózódtak volna egyébként e változó, megújuló városban, a változások folyamataiban. Valahai „Csörög a telefon...” rovarunk jellemző panaszai: piszkos a kosár a boltban, nem várt meg a busz, miért a házunk előtt van a buszmegálló, mert zajos; miért nem a házunk előtt van a trolimegálló, mert így többet kell gyalogolni; gyöngye a fűtés, napok óta rossz a lift...

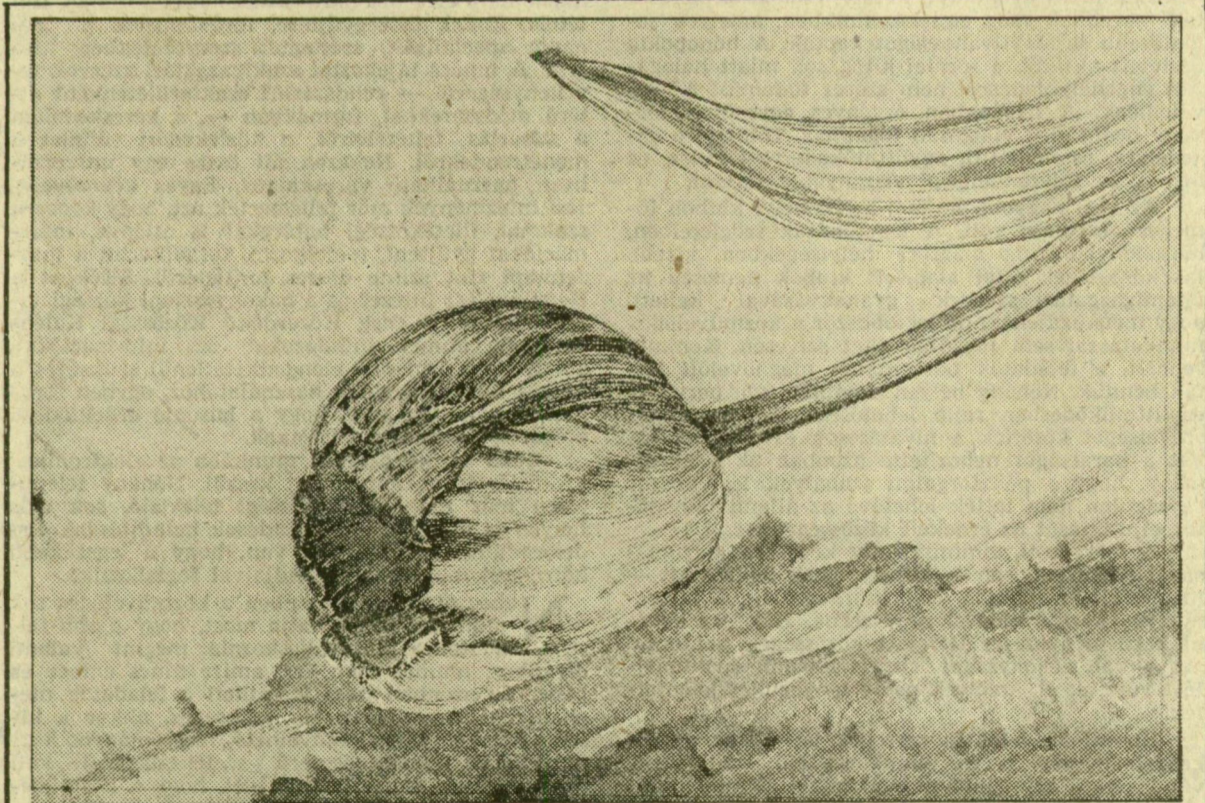
Kétségtelen, ügyek, s fontos ügyek ezek is. De gondjaink mintha összebb zsugorodtak volna, szűkebb határok közé. Talán mint az új lakásban, ahol eleinte egyáltalán nincs bútor, s az a gond, min aludjunk, mivel és hogyan világítsunk, miben főzzünk és hol együnk. És amikor már szinte mindenünk megvan, akkor azzal kezdünk foglalkozni, hogy milyen kép is kellene egy szabad falfelületre.

Városrésznvi gondjaink immár alig vannak. Tán mert bebutoroztuk immár ezt a várost, mert gazdagodtunk tárgyakban, eszközökben, városi méretű funkcionális rendszerben, amelyben, ha nem is tudatosul föltétlenül bennünk, de érezzük a mindennapokban, hogy az is minket szolgál, közvetve vagy közvetlenül, ami szűken vett lakókörzetünkön kívül épül. Hogy a közlekedés fejlesztése akkor is kényelmesebbé teszi mindennapjainkat, ha éppen nem trolival, hanem busszal vagy villamossal járunk, hogy a szomszédos városrésznben átadott új ABC csökkenti a miénk zsúfoltságát, mint ahogyan az új iskola, vagy óvoda is. És lassan rájövünk, hogy a város szerves rendszer, működő egész, amely sok milliárd befektetett forintunkat mostanában kezdi igazán meghálálni azzal, hogy az alapvető dolgokra, nagyobb összefüggésekre immár alig kell figyelniünk mindennapjainkban, mert azok működnek a maguk immár tisztas automatizmusai szerint. És immár figyelünk, figyelhetünk olyasmire, amire korábban nem futotta erőnköl: szűkebb környezetünk rendjére, küllemére, esztétikájára, belakhatóságára.

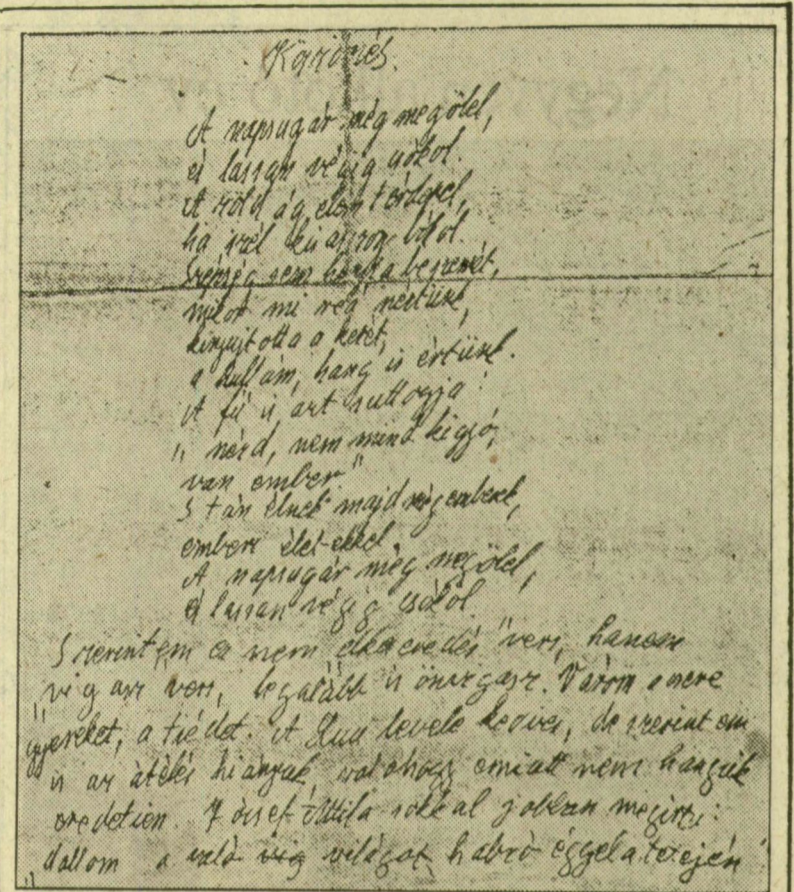
A nagyobb összefüggésrendszerben gondjaink legföljebb úgy akadnak, hogy nem mindenben sikerül követni, azonnal követni a változásokat. Mert mindig a legújabb városrésznben születik a legtöbb gyerek. Oda kellene a legtöbb bölcsőde és óvoda, később pedig iskola is. Közben másutt már egyre kevesebb a gyerek, s nemcsak a pénzühiány, ez is visszafogja az új gyermekintézmények építését. S az is, hogy ezek épülnek legtöbbször. És föltehetően néhány év múlva is gondunk lesz, hogy a legújabb városrésznbe óvoda, iskola kellene, hogy ne kelljen messzire vinni a gyerekeket. És gondunk lesz az is, hogy más városrésznke kevésse kihasználják intézményei hogyan szolgálhatják majd a legjobban a közösséget, új vagy megosztott funkciókkal.

A változások évszakában óhatatlanul a változásokról is medít az ember. A városról, amelyről úgy tíz esztendője kezdünk mondani, hogy lassanként kezdi kitölteni az őseinktől ránk hagyott, az árvíz után létrehozott, évtizedeken át üres kereteket. Valóban, kezdi kitölteni. S e változások immár nemcsak az új könyvtár üvegtábláinak terében tükröződnek hanem mibennünk, szegediekben is akik az inségesebb, szegényesebb időkben megszoktuk, hogy a nagyobb egészben, a városi egész összefüggéseiben gondolkozzunk, mert tudtuk, annak változásain áll vagy bukik komfortosabb életünk. Mostanra pedig megengedhetjük immár magunknak a luxust, hogy jobban odafigyeljünk a részre, hogy ne, vagy csak kevésse vegyünk tudomást az egészről. Mert az egész — működik immár. És éppen e változás révén, melyben hangsúlyossá válhattak a részletek, tán elérhetjük azt, hogy lakályosabbá válhasson szűkebb környezetünk. Mert hiszen valahogyan így mehetett végbe az a folyamat is, amely részleteiben, elemeiben is oly gazdaggá, lakályossá tette évszázadok alatt a svájci vagy osztrák városokat, ahol az egészre egyre kevesebbet kellett, a részre pedig egyre többet lehetett figyelni.

SZÁVAY ISTVÁN

PÁSZTOR CSABA RAJZA

Vigaszvers valóban, aminek másolatát szerkesztőségünknek beküldte dr. Wollemann Mária egyetemi tanár. Mint írja, ezt a verset 1944 júniusában, közvetlenül deportálása előtt írta Gyuláról Gáli Éva, akkor harmadéves szegedi orvostanhallgató, a kedves barátnő. Gáli Éva Auschwitzban gázkamrában lelta halálát. E vers, mely csodálatos jövőbe vezet, hitről, bizalomról, humanizmusról tanúskodik, még sehohsem látott napvilágot. Emlékeztető lehet mindannyiunk számára ma, több mint 40 évvel a tragédiák után.

Köszönés a vers címe. A sorok pedig: „A napsugár még megölel, / és lassan végig csókol. / A zöld ág elem térdepel, / ha szél kisasszony bókol. / Szépség sem hunyta be szemét, / amikor mi reá néztünk, / kinyújtotta a kezét, / a hullám, hang is értünk. / A fű is azt suttogja: / 'nézd, nem mind kígyó, / van ember.' / S tán élnek majd még emberek, / emberi életekkel. / A napsugár még megölel, / és lassan végig csókol.” A levél pedig így folytatódik: „Szerintem ez nem elkeseredés-vers, hanem vigaszvers, legalábbis önvigasz. Várom a cseregyereket, a tiedet. A Luci levele kedves, de szerintem is az átélés hiányzik, valahogy nem hangzik eredetien. József Attila sokkal jobban megírta: dallom a való világát habzó éggel a tetején.”

1985. április 13. 13. sz. 7. old.

A versolvasó ünneplése

Milyen jó volna mindennap más poétánk költészeti napját ünnepelni! Jelen pillanatban — természetesen fordított sorrendben — a névsor Illyés Gyulával kezdődne. Folytatódna Nagy Lászlóval, Kormossal, Kassákkal, Füsttel, Szabó Lőrinnel, Radnóttal, Babitsal, József Attilával, Juhász Gyulával, Kosztolányival...

Kosztolányi? De hiszen helyben vagyunk! Mielőtt a költészeti napját bevezették volna — széles és általános demokratizálódás nélkül ez nem megy! — ő legalább nagyszerűen elképzelte a magyar líra ünnepi hétköznapjait az év minden napján. Adott volna ő teret és időt minden értéknek! Nemcsak Adynak, Arany Jánosnak, Petőfinak, hanem Czobél Minkának, Radó Antalnak, Reviczky Gyulának is... S az év háromszázhatvanöt napjának múlásával új és új poétáknak!

Az már a költői igazságszolgáltatáshoz tartozik, miért. A húszas-harmincas évek lirájától eltekintve, olyan méltó elődök neveivel példálózott, akik ezt megérdemelték. Megérdemelték — mondom — pusztán azzal a ténnyel is hogy az „édes Kosztolányi”-nak eszébe jutottak!

Íme, egy példa a művészi alázatára, a műalkotásokban való igazi megmerülésre és megmértésre. Amely különben azt is mutatja, hogy a magyar költészet legterebélyesebb fái — egyszersmind ősfák is.

Ha úgy tetszik, az emberi termelés annál inkább emberi jellegű, minél inkább elszakad a közvetlen fizikai, biológiai szükségesszerűségtől. A legalapvetőbben emberi termelés tehát a műalkotás, a költészet létrehozása. A költő személyes élményei, tapasztalatai alapján megformált üzenet akkor válik csak

értékké, ha a befogadó élete és teljes emberi világa — maga is nyitott könyvvé válik; a műelemény az olvasóban is megszületik, s végül — az esztétikum közvetítésével — mindez beépül az olvasó személyiségébe.

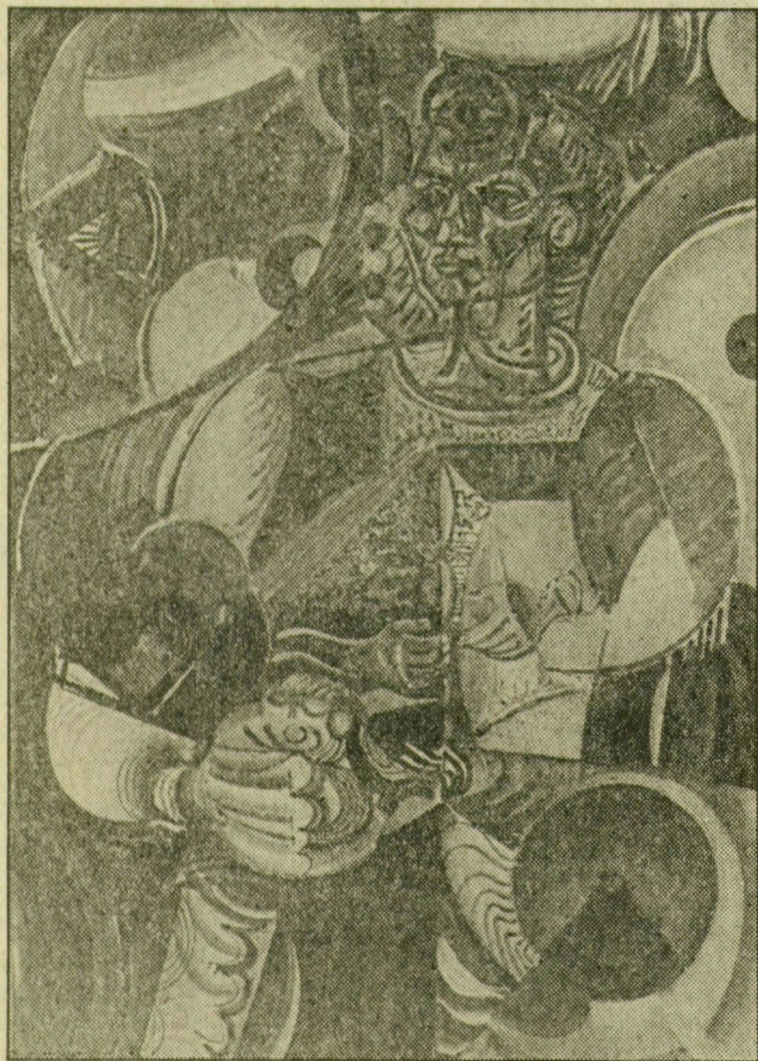
Mostanában igen nagy írónk ünnepeit centenáriumiart tartjuk. Kosztolányi az idén, március 29-én lett volna 100 éves; Babits és Juhász Gyula valamivel korábban, de egy évben, 1983-ban.

Kedves olvasók, a költészet napját ünnepelve — József Attila is még csak a nyolcvanadik születésnapját ülné most — fogadjuk meg Juhász Gyula intő szavait: „Nem azért kutatjuk a költői alkotás titkait, hogy költéni tudjunk — ez a kiválasztottak önyögre és édes kinja —, de azért, hogy olvasók legyünk... Öntudatosan és izéssel olvasók. akik tudják mit és hogyan kell olvasni.” S még hozzátesz egy intelmét a befogadói nyitottság, elfogulatlanság és beleérzés fontosságáról: „...a feléje iránuló szeretet nélkül a költészet hazai és távoli virágai pusztán herbáriumi tárgyak lesznek előttünk, számokkal és nevekkel felruházva”.

A költészet napján tehát hadd ünnepelem most a rendszeres és igényes olvasót. Az olvasót, aki nem sajnálja a fáradságot, sőt, a valóságos fizikai fájdalmat sem, amibe óhatatlanul kényszerül egy-egy új gondolat-sort, vagy új költői eszköztárt megismerve, annak befogadása közben. Aki a költészetet választja, a szabadságot, a méltóságot, az emberi öntudatot választja. El a hasztalan dolgoktól — mondhatod ezt is —, de nincs igazad, mert mindennap más poétánk költészeti napját is ünnepeled — egymagadban. Méltósággal és kikezdetlenül.

R. E.

Negyven alkotó év

Hazánk felszabadulásának 40. évfordulója és az MSZMP XIII. kongresszusa tiszteletére több nagyszabású országos kiállítás nyílt, többek között ünnepi tárlat a Műcsarnokban. A kortárs képzőművészet jelenlegi helyzetét bemutató tárlaton 427 alkotó 1834 műve szerepel — festmények, szobrok, grafikák, plakátok, karikatúrák. A műveken az alkotók vallanak napjaink eseményeiről, gondjairól, küzdelmeiről, fenyegetettségéről, nehezen csorduló örömeiről. A kiállítás nem visszatekintő jellegű, az utolsó évek eredményeit tükrözi. Megbízhatóan tájékoztat a művészek közérzetéről a legkülönbözőbb alkotói törekvésekről, a generációk békés egymás mellett éléséről. (Hincz Gyula: Arcmás.)

Remekművek mélykéiben

A tavaszi fesztivál rangos eseményeként nyílt meg az Ernst Múzeumban Bernáth Aurél Kossuth-díjas kiváló művész emlékkiállítás. Az 1895-ben született és 1982-ben elhunyt festő legnagyobb kőristáink egyike volt, főleg a színekkel, a minimálisra redukált térkonstrukcióival akart és tudott elmondani mindent a világról, a létezés titkairól. A szín nála képszervező erővé vált. Erőteljes látásával transzcendentális tartalmakat is közvetíteni tudott, elsősorban a mélykékek és barnák varázsával. A tájkép vonzotta leginkább, de emlékeztetése figurális alkotásai és néhány portréja a jellemábrázolás remeke. (Aratóünnep.)

Karrier és ballépés

A Pulitzer-díjak történetéből

Ha a régebben kíváncsiok magyarok közül a legkiemelkedőbbek eredményeiről esik szó az Egyesült Államokban, gyakran kezdik a felszólást a mákói születésű Joseph Pulitzer (1847—1911) nevével. Nem azért — mondják az amerikaiak —, mert a polgárháború egykori önkéntes katonája, aki előzőleg egy filér nélkül érkezett az Újvilágba, az USA egyik legnagyobb cajtóvállalkozásának multimilliómos elnöke, óriási példányszámú napilapok főszerkesztője, a közélet számottevő tagja lett. Azt vallják, azzal az adománnyal írta be nevét Amerika művelődéstörténetének aranykönyvébe, melynek kezelését a New York-i Columbia Egyetemre bízta. Az alapítványból évente kiosztott díjak, melyekkel a legjelentősebb újságírói, irodalmi és zenei teljesítményeket tüntetik ki az Egyesült Államokban, olyan rangra emelik a díjazottakat, ami rendkívüli megbecsülést, tekintélyt biztosít számukra.

*

Pulitzer nemcsak lapkiadó, hanem az USA kongresszusában az első magyar születésű képviselő is volt. Halálakor lapjai együttesen csaknem egymillió példányban jelentek meg naponta, s mintegy 18 és fél millió dolláros hagyatékra végrendeletet szerzett az újságíróképzés intézményessé tételében. A zsurnalisztikát hivatalosan tekintette, amely komoly felkészülést igényel és megérdemli a tiszteletet a többi szakmától is. A magas szintű újságíróképzés megteremtése érdekében — a világon elsőként — már a századforduló előtt (1892) kezdeményezte és adományával lehetővé tette egy önálló egyetemi kar létrehozását. A Columbia Egyetemmel kötött megállapodása (1903) értelmében kétféle millió dollárt szánt a zsurnalisztikai

akadémia felépítésére és beindítására. A tárgyalások elhúzódása miatt az intézmény megnyitására azonban csak 1912-ben kerülhetett sor, miután az „újságkirály” halálakor végrendeletileg biztosította a második milliót is. A kétféle millió dollárból fennmaradó összeg a végakarát szerint még további 250 ezer dollárral egészült ki, melyek együttvéve alkotják ma is a Joseph Pulitzer Alapítványt. Ennek kezelését az adományozó ugyancsak az egyetemre bízta, azzal a meghagyással, hogy független szakértői bizottság belőle évente díjakat ítéljen oda a következő szempontok szerint: a köz érdekeit legjobban szolgáló lapnak; az év legjobb riporter munkájáért; az amerikai életmódot és jellemet leghívebben ábrázoló regényért; az Egyesült Államok történetéről írott legjobb könyvéért; a legjobb életrajzi műért ami a hazafiságot és az önfejlődést példázza; az év legjobb karikatúrájáért; a legjobb verseskötért.

*

A díjakat első ízben 1917-ben ítélték oda, de az évek során kiterjesztették azok körét. Több új kategóriát hoztak létre: helyi, országos és nemzetközi riport; vezércikk; sajtófotó; hírmagyarázat; kritika; drámaírás; zeneszerzés stb. A Columbia Egyetem illetékes bizottsága a Pulitzer-díjakat jelenleg összesen tizenkilenc kategóriában osztja ki minden év áprilisában, de csakis az Egyesült Államokon belül. Az 1000 dolláros újságírói, illetve az 500 dolláros irodalmi és zenei díjak értéke jóval meghaladja azok anyagi értékét. Eddig olyan személyek vehették magukat a Pulitzer-díj bűszke tulajdonosának, mint például Sinclair Lewis, John Steinbeck, Eugene O'Neill, Hemingway vagy John F. Kennedy. Magyar származású újságírók is

vannak közöttük: Louis Stark, Robert C. Tóth vagy a karikatúrista Paul Szép.

*

A szaktekinélyekből álló bíráló bizottsággal működése alatt egyszer sem fordult elő, hogy becsapták volna amint azt Janet Cook 26 éves néger újságíró tette 1981-ben. A tekintélyes, és a Watergate-ügy felgöngyöltéséért korábban már Pulitzer-díjas politikai napilap, a Washington Post háza táján nagy volt az öröm, amikor hivatalosan közzétették, hogy egy nyolcéves heroinélvezőről írott terjedelmes, leleplező riportjára előbb említett munkatársuk nyerte el a díjat. A cikk Jimmy világa címmel jelent meg, és érzékletes stílusban, képekkel illusztrálva írta le azokat a döbbenetes körülményeket, ahogyan az egyik néger gettó lakója, egy „harmadgenerációs heroinélvező” gyerek, családja tudtával, rendszeresen kábítószereket élt. A botrány akkor robbant ki, amikor Washington város polgármestere a leirtakon megütöztető, elrendelte a kiskorú kerestését. A rendőrség azonban hasztalan kutatott: sehol sem tudott a gyerek nyomára bukkanni. Cook saját szerkesztőit is félrevezette, akik persze kiálltak mellette, s együtt védelmezték a riport hitelességét. A gyanakvás azonban odáig fokozódott, hogy a cikk szerzője a nagy nyomás hatására végül kénytelen volt bevallani, hogy a történetet csak kitalálta fikció az egész. Dús fantáziájú riporternek azonnali menesztésével egyidejűleg, a szerkesztőség, saját mulasztásait is töredelmesen elismerve, nyilvánosan kért bocsánatot illetékesektől, közvéleménytől egyaránt. A bizottság — az alapítvány fennállása óta először — a díj visszavonására kényszerült...

CSILLAG ANDRÁS

Lakóhely és közművelődés

Zöldek és környezetvédők, állatbarát ligák és kulturális egyesületek hallanak magukról szinte a világban. Mintha az utóbbi időkben az emberek közvetlen környezetük felé fordulva, a helyi problémák megoldására áldoznak legszívesebben idejüket, energiájukat.

Az elmúlt négy-öt évben Magyarországon is megélték az egyesületi élet. Szakmai szervezetek egész sora alakult, spontán kezdeményezésre. Kulturális szervezetek, társaságok, egyesületek létesültek, vállalva a szabad idő és a szórakozás szervezését. A hazai viszonyoknak megfelelően természetes, hogy ezek az egyesületek elsősorban a kultúra területén jöttek létre, így az első lépéseikkel a közművelődés és a kulturális szakigazgatás különféle szintű képviselőivel találkoznak. Az eddigi tapasztalatok az mutatják, hogy ezek még nem készültek fel kellőképpen a fogadtatásukra. Elég itt emlékeztetni az utóbbi évek néhány, nagy vihart kavarázó engedélyezési eljárására; a Naturisták Egyesületének létrejötte körüli hosszú huzavona, vagy az újjalatos baráti egyesület alakuló értekezletének botrányos krónikája. Persze, csak azok az esetek maradnak meg emlékezetünkben, amelyek jelentősebb sajtóvilágosságot raptak. A hónapokig fektetett aktáról, a formai kifogások miatt halogatott engedélykiadásról nem szerez tudomást a közvélemény. A hazánkban érvényes egyesületi törvény pedig elég világosan fogalmaz. Többnyire engedélyez, és nem tilt, együttműködésre kötelez, és nem alá-, fölérendeltségi viszonyokat teremt.

Az első nagyobb hullám a lakóhely klubok tömeges alakulása volt. A lépcsőházak szögleteiben, mosókonyhákban, alagsori helyiségekben kisebb lakóközösségek által alapított klubok nemcsak az államigazgatási szervek gyanakvásával kellett megküzdenek, de legtöbbször a közművelődés munkatársai sem fogadták őket szívesen. Konkrenciát, a feladatok haszontalan megnövelőit látták bennük. Néhány helyen azonban, felismerve az együttműködésben rejlő lehetőségeket, tartalmas szövetséget kötöttek a hivatásosok és „amatőrök”. Ezt a barátságot neheztelte azonban az a körülmény, hogy a pénzforgalmi szabályok legtöbbször egyszerűen nem tették lehetővé az állami támogatás eljuttatását az érdekelt közösségekhez.

A szervezeti, adminisztratív kérdések megoldásával párhuzamosan — sokszor azok leple alatt — megindult az alakuló klubok integrálása a hagyományos közművelődési rendszerbe. Ezzel az egyéni kezdeményezésre létrejött közösségek pontosan azt a változékonyságot, rugalmasságot, spontaneitást veszítik el, amelyek pedig lényegüket jelentették.

Hasonlóan jelentős szerepet játszik az egyéni kezdeményezés az új virágkorát élő városvédők, városépítő egyesületi mozgalomban. Sokan hajlamosak ennek sikereit egyetlen okkal, a televízió népszerű, Unokáink is látni fogják című sorozatának hatásával magyarázni. Az igazság viszont az, hogy Ráday Mihály és alkotársai csak idejében is-

merték fel az egyre fokozódó érdeklődést. Népszerűsítették azt a gondolatot, amely — ahogy mondani szoktuk — benne volt a levegőben. Olyan emberek, akik eddig sem társadalmi munkára való felhívásokra, sem közművelődési programokra nem mozdultak, ezekben az egyesületekben rendszeres munkát végeznek, kutatják szűkebb lakóhelyük múltját, vigyázzák jelenet, jövőjét. Számtalan helyen ezek az egyesületek is a közművelődési intézmények egésze alatt működnek, felismerve azt, hogy kölcsönösen gazdagíthatják, színesíthetik egymás programkínálatát, bővíthetik lehetőségeik körét.

A városvédők egyesületek alakulásuk első pillanataiban mindenütt az információhiánnyal kell, hogy megküzdenek. Nincsenek adatok a város múltjáról, nem ismerik a lakosok a fejlesztési elképzeléseket, nem tudják, ki miben illetékes, milyen a szűkebb hazát érintő döntések meghozatalának mechanizmusa, illetve milyen pontokon avatkozhatnak be a lakosok az ügyek intézésébe. Az információ — más területeken is — a társadalmi élet demokratizálásának elsőrangú feltétele. Ennek összegyűjtése, forgalmazása a mai napig specializált, széttagolt szervezetekben folyik. A tanács tájékoztatás szakigazgatási szervek tevékenységéről — rendszerint szakterületenként eltérő módszerekkel, formákban —, a kereskedelem a vásárlás feltételeiről, a közlekedési vállalat a menetrendekről. Néhezen áll össze egy univerzálisan használható városkalauz. Egyes közművelődési intézmények már felismerték azt, hogy képesek szakmai, illetékességi határokat is átlépve, információkat gyűjteni, feldolgozni, forgalmazni a mindennapi élet szinte összes területéről. Elsőként a Népművelési Intézet és a bakonyoszlópi községi tanács jelentette meg Közérdekű Közösségi Kalendárium címmel mindazokat az információkat, amelyeknek ismerete elengedhetetlenül szükséges a község intézményeinek használatához, egyben fórumot teremtettek arra, hogy a hasonló érdeklődésű polgárok egymásra találjanak.

Ebbe a tájékoztatási munkába az elektronikus hírközlés is bekapcsolódni készül. Néhány településen már működik közösségi televízió, sok más helyen is készülnek ilyen adások beindítására. Erdekességük éppen abban van, hogy a legszűkebb környezet mindennapi gondjaival foglalkozik.

Nehéz anyagi helyzetében a közművelődés sok munkása gondolhatja most, hogy újabb feladatokra kell vállalkoznia, megint valami olyanhoz, amihez nem ért, amire nincs ember és pénz. Ez azonban nem jelentheti a feladatok mechanikus szaporítását. Ha szükséges, akkor a kisebb hatékonysággal művelhető, hagyományos közművelődési formák ésszerű szelektálásával kell megteremteni annak lehetőségét, hogy a közművelődés ne veszítse el az esélyét arra, hogy részt vegyen olyan folyamatok irányításában, amelyek döntően befolyásolják szűkebb közösségeink életét.

PALLAGI FERENC

MI? HOL? MIKOR?

1985. ÁPRILIS 13., SZOMBAT — NÉVNAPO: IDA
 A Nap kel 6 óra 00 perccel, és nyugszik 19 óra 31 perccel.
 A Hold kel 3 óra 46 perccel, és nyugszik 12 óra 12 perccel.

VIZÁLLÁS
 A Tisza vízállása Szegednél pönteken plusz 593 cm (áradó).

SZAC SVE
 született Lukács György (1925-1971) Kossuth-díjas filozófus, esztéta, egyetemi tanár, akadémikus; szegedi nemzetközi jelentőségű marxista teoretikusa.

NYOLCVANOS SVE
 született Vitális Sándor (1905-1976) Kossuth-díjas geológus, egyetemi tanár, a föld- és ásványtani tudomány doktora.

HELVÉTIUS
 Machánszky József (sz. 1915), a főszabadság előtti forradalmi munkásságát jeles szegedi harcban.

1985. ÁPRILIS 14., VASÁRNAP — NÉVNAPO: TIBOR
 A Nap kel 5 óra 53 perccel, és nyugszik 19 óra 32 perccel.
 A Hold kel 4 óra 16 perccel, és nyugszik 13 óra 24 perccel.

HATVANÉVE
 született Vajta László (1923-1978) Kossuth-díjas kémikus, akadémikus. Jelentős volt egyetemi tanári munkája, s az Országos Köolaj- és Gázipari Tröszt vezérigazgató-helyetteseként kifejtett gyakorlati tevékenysége is.

ZENESZÖVŐ
 Ma délután 3 órakor: A Nyugat lánya — Madách—Mikszáth-bérlét.
 Vasárnap délután 3 órakor: West Side Story — Pécsi—Soós 1. bérlét.

KISSZÓRIA
 Ma délelőtt 10 órakor: Agyaerka — Bérlétszűnet.
 Vasárnap délután 3 órakor: A bab — Katona J.-bérlét.

KLUBSZÉNAD
 Ma este 8 órakor: Egy anarchista véletlen halála.
 Vasárnap este 8 órakor: Egy anarchista véletlen halála.

ÚJVIDEK
 8.55: Kisiskolások az NDK-ban
 9.20: Csillagok küldötte — 6. — (ism.)
 9.45: Arany Űst Űszókupa
 10.45: Hírek
 10.50: Sej, a mi lobogónkat — 2.

BUDAPEST 2.
 16.15: Képzőművészet
 16.20: Tv-Egyetem — az ókori Hellász — 5.
 16.45: MAFILM-Magazin
 16.55: Vorwärts Frankfurt—Vasas IHF kupa női kézilabda döntő
 18.15: Kék fény — (ism.)
 19.25: ITV
 20.00: Petra — NDK tv-film
 21.30: Tv-híradó 2.
 21.50: Moses Pendleton — amerikai film — feliratos)
 22.45: Képzőművészet

BELGRÁD 1.
 8.50: Tv-naptár
 9.00: Válogatás
 10.30: Hírek
 15.45: Hét tv-nap
 16.15: Népi muzsika
 16.45: Hírek
 16.50: Tv-naptár
 17.00: Jugoszláv kosárlabda-bajnokság
 18.30: Dosszié — dok.-sorozat
 19.15: Rajzfilm
 19.30: Tv-napló
 20.00: Francia kapcsolat — amerikai játékfilm
 21.45: Tv-napló
 22.00: Efelé előtt

BELGRÁD 2.
 14.10: A sivatag fia — iráni játékfilm
 15.40: A kis herceg — gyermekeknek
 16.35: Aranykulcs — játékfilm
 17.45: A le nem igazított város — drámasorozat — (ism.)
 19.00: Zenel' újdonságok
 19.30: Tv-napló
 20.00: Rockjelenet
 20.30: Ember és idő — dok.-film
 21.00: Hírek
 21.05: Sportszombat
 21.25: Tv-Galéria
 22.00: Filmsorozat

ÚJVIDEK
 10.55: A szerelmi front áttörésének évfordulóján
 13.45: Hét tv-nap
 16.15: Népzene
 16.45: Tv-híradó szerb-horvátul
 17.00: Metaloplastika—Atletika közilabdamérkőzés
 18.30: Tv-magazin ruszin nyelven
 19.15: Rajzfilm
 19.30: Tv-híradó magyarul
 20.00: Francia kapcsolat — amerikai játékfilm — (ism.)
 21.40: Minihangverseny
 22.00: Allandó tudóstónk jelenté... — Bukarest

BUDAPEST 2.
 19.55: Képzőművészet
 20.00: Törődék
 20.25: Muzsorgszkij: Egy kiállítás képei
 21.05: Telesport — úszóverseny
 22.15: Képzőművészet

BELGRÁD 1.
 9.00: Falműsor, utána: gyermekeknek
 10.20: Hírek
 10.30: Vasárnap délelőtt
 12.00: Mezőgazdasági adás
 13.00: Jugoszlávia, jó napot!
 14.00: Zene
 14.15: Szél ellen — filmsorozat
 15.05: Vasárnaponként
 17.15: Ha találkozunk — lengyel játékfilm
 18.55: Rajzfilm
 19.30: Tv-napló
 20.00: Megfáradt folyó — dráma
 21.00: Dok.-sorozat
 21.40: Sportszemle
 22.10: Tv-napló

BELGRÁD 2.
 14.30: Zenés délután
 18.25: Hagyatek a jövőnek
 19.10: Közlekedés és idegenforgalom
 19.50: Tv-napló
 20.00: Dok.-sorozat
 20.45: Tegnap, ma, holnap
 21.03: Játékfilm

BUDAPEST 1.
 8.15: Tv-torna
 8.30: Nas Ekran — a pécsi stúdió szerb-horvát

VASÁRNAP
BUDAPEST 1.
 8.25: Tv-torna
 8.30: Óvodások filmműsora

17.30: Kíváncsiak Klubja — a közlekedésről
 18.30: Sade felvételeiből
 19.05: Közvetítés az Elektrolimpex nemzetközi úszóversenyéről, a Törley Kupa A kategóriás nemzetközi férfi törversenyéről, a férfi röplabda Magyar Népköztársasági Kupa döntőről, és a Vorwärts Frankfurt—Vasas IHF Kupa női kézilabdadöntőről

18.28: A Rádió Dalszínháza: A szép Heléna — Offenbach operettjének rádióváltozata
 Közben:
 20.31: Visszatérés a falvédőre — Simonffy András novellája rádióra alkalmazva
 22.13: Lakatos György népi zenekara játszik
 23.20: Részletek Bill Evans: A hullám tetején című dzsesszlemezéről
 24.00: Ejjfétől hajnalig

3. MŰSOR
 7.00: In limba materna — a Magyar Rádió román nyelvű nemzetiségi műsora Szolnokról
 7.30: V materinskom jazyku — a Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora Szolnokról
 8.17: Achim Erzsébet (orgona) hangversenye, közreműködik: Csajbók Terézia (ének)
 9.31: A kamarazene kedvelőinek: Artur Rubinstein zongorázik, a Guarneri vonósnégyes játszik
 10.30: Szegedlista — (ism.)
 11.00: Hangfelvételek — felsőfokon
 12.19: Sólyom Nagy Sándor operáriákat énekel
 12.50: Kritikusok fóruma — (ism.)
 13.05: Kíváncsiak Klubja — szombaton
 14.05: Lemezbörze helyett
 15.00: Pierre és Luce — Román Roland regényének rádióváltozata
 15.47: Barokk fúvószenekari
 16.00: A Magyar Rádió országos zongoraversenye — 5. Közben: Kb.

17.00: Értékek és felfedezések Ilosvai Selymes Péter: Ének Mátyás királyról Kb.
 17.15: József Attila versei — (ism.) Kb.
 18.30: Operáriák
 19.08: Régi hangszerek világa — 5.
 19.23: Schubert: a-moll vonós-négyes
 19.59: A Poptarisznya dalainak különkiadása
 21.04: Emlékeztető a Magyar Rádió hangversenyei — Perényi Miklós zenekari gondnoka
 22.20: Ragyogj, csillag! — Szergej Szártákov regénye — 1. — (ism.)
 22.59: Zenel' panoráma — Riccardo Formosa: „Dedica”

VASÁRNAP
KOSSUTH
 7.17: Kopogtató
 8.10: Űt kontinens hét napja
 8.25: Énekszóval, muzsikával
 9.00: Söder-parti — a hazugságról
 10.10: Leonard Bernstein zongorázik és vezényel
 11.00: Gondolat-jel — a rádió kulturális hetilapja
 12.10: Harminc perc alatt a Föld körül
 12.40: Edes anyanyelvünk
 12.50: Kikelet — Faragó Vilmos jegyzete a tavaszról

12.55: Népdalkörök pódiuma
 13.20: Mit üzen a rádió?
 14.10: Művészelemek
 14.50: A Magyar Rádió országos zongoraversenye — eredményhirdetés és a válogató összefoglalója
 15.16: A rossz orvos — Kosztolányi Dezső elbeszélésének rádióváltozata — III/1. — (ism.)
 16.05: Magyar művészek operafelvételeiből
 16.35: Draskóczy László népdal-feldolgozásából
 17.00: Falu a háború keresztútján — riport-műsor
 17.30: Komoly zenei „lemez-lovas”
 18.40: Közvetítés a Miskolci Nemzeti Színházról: Rómeo és Júlia
 21.09: Örökzöld dallamok
 22.10: Sporthíradó
 22.25: Brahms: e-moll szonáta
 22.48: „Szeretlek Föld!” — Friedrich Hölderlin verseiből
 23.03: Bronislaw Hubermann két hegedűversenyt játszik
 0.10: Toronyzene

PETŐFI
 6.00: Népszerű muzsika — koránkezdőknek
 7.05: Az evangélikus egyház felőrája
 7.35: Vasárnapi orgona-muzsika
 7.52: Torna
 8.05: Az aranykenyér — lengyel népmeséből írta: Mánya Anna
 8.47: A Magyar Rádió és Televízió gyermek-körusa énekel
 9.05: Slágerek — mindenkinék
 9.50: Vas és jelen érdekességei
 11.10: Vasárnapi koktél
 12.03: Jó ebédhez szól a nóta
 13.05: Mit hallunk?
 13.30: József Attila versei
 14.00: Szerpentín — az Ismeretterjesztő Szerkesztőség órája
 15.05: Táskarádió
 16.00: Poptarisznya
 19.56: Elvis Presley összes felvételei — 15.
 21.05: Társalgó — másfél óra irodalomkedvelőknek — (ism.)
 22.30: Ilosfalvy Róbert operett-felvételeiből
 23.10: Slágermuzeum
 24.00: Ejjfétől hajnalig

3. MŰSOR
 7.00: Reggeli hangverseny
 8.11: Teresa Wojtaszek-Kubiek operáriákat énekel
 8.42: A Kölni Kamarakórus hangversenye
 10.00: Új Zenei Újság — (ism.)
 10.45: Űt kontinens hét napja
 11.00: Bruno Walter vezényli a Columbia Szimfonikus Zenekart és a New York-i Filharmonikus Zenekart
 12.25: John Vickers operáriákat énekel
 12.55: Kis magyar néprajz
 13.05: Zenekari muzsika
 14.00: Hi-Fi variété
 15.00: Bemutató: komoly zenei újdonságokból
 16.00: A postamester — Puskin elbeszélése rádióra alkalmazva — (ism.)
 16.44: Szimfonikus zene
 17.30: Klasszikus operettekől
 18.30: Na maternem jeziku — a Magyar Rádió szerb-horvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről

19.05: In der Muttersprache — a Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről
 19.35: Egész évben Bach — a Magyar Rádió hangversenysorozata — 16.
 20.45: Rossini operáiból
 21.54: Jan Garbarek felvételeiből — 4.
 22.40: Rádiószínház: Kutya-hűtlenség — Gyárfás Miklós hangkomédiája

MOZIK
 Vörös Csillag: ma és vasárnap délelőtt 10 órakor: Szaffi (színes magyar rajzfilm), negyed 4. fél 6 és háromnegyed 8 órakor: Mégis kinek az élete (színes amerikai, 14 éven felülieknek).
 November 7. Újszeged: ma este 7 órakor: Vasárnap 5 és 7 órakor: Összel a tengerrel (színes, m. b. szívet, 14 éven felülieknek).
 Fáklya: ma és vasárnap fél 2. háromnegyed 3. negyed 6 és fél 8 órakor: Szaffi (színes magyar rajzfilm).
 Matiné ma délelőtt fél 11 órakor: Tanulékony papagáj (színes mesesorozat).
 Dugonics mozi (Kossuth Lajos sgt. 53.): Gengszterek sofőrije (angol, 11. helyárral, ma és vasárnap délután fél 4 és fél 6 órakor).
 Postás mozi: Gyilkos bolygó (amerikai, ma és vasárnap délután 5 órakor).
 Eszaki Szabadidő-központ (Kodály téri ált. isk.): ma délelőtt 19 órakor: Házibuli (francia).
 Gyálareti Filmvetítés (Komszomol u. 35.): Házibuli (francia, ma este 6 órakor).

BÁB SZÍNHÁZ
 Vasárnap délelőtt 11 órakor: Hagymácska — Tünde-bérlét.

ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR
 Klauzál tér 3. sz. (13/37-es) este 8 órától reggel 7 óráig. Csak sürgős esetben.

BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET
 Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden az Idegsebészeti Klinika (Pécsi u. 4.) veszi fel, sebészeti és urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház (Tolbuhin sgt. 57.) tart.

Vasárnap
 a balesetet szenvedett személyeket a II. Kórház veszi fel, sebészeti felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika, urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház tart.

VÁROSI ORVOSI ÜGYELET
 Ma reggel 7 órától nétfő reggel 7 óráig a felntő lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. szám alatt. Telefon: 10-

GYERMEKORVOSI ÜGYELET
 Munkanapokon 13 órától másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 órától másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. szám alatti körzeti gyermekorvosi rendelésben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.

FOGORVOSI ÜGYELET
 Mindennap este 22 órától reggel 6 óráig, szombaton reggel 7-től hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1-3. Tel.: 14-420.

S. O. S. LELKISÉGÉLY-SZOLGÁLAT
 Mindennap este 7-től reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.

ALLATORVOSI ÜGYELET
 Szeged m. város közigazgatási területén ügyeletes ma reggel 6 órától hétfő reggel 6 óráig: dr. Timár Béla állatorvos. Lakása: Szeged, Irinyi u. 22. Telefon nincs.
 Szőreg, Tiszasziget, Újszentiván, Küküllőháza, Deszk, Kőrösi Területén ügyeletes ma reggel 6 órától hétfő reggel 6 óráig: dr. Gyuris Tibor állatorvos. Lakása: Szeged, Blaha L. u. 9. Telefon: 17-369.
 Az orvos kiszállításáról a hívó fél köteles gondoskodni.

* tévé *

BUDAPEST 1.
 8.15: Tv-torna
 8.30: Nas Ekran — a pécsi stúdió szerb-horvát

VASÁRNAP
BUDAPEST 1.
 8.25: Tv-torna
 8.30: Óvodások filmműsora

Erdőben rejtve

Legyezzetek ti könnyűszárnyú szellők a téli butól sápadt arcot...
 Kosztolányi Dezső Erdőben című verséből idézünk; folytatása a vízszintes 1. és függőleges 23. számú sorokban.
VÍZSZINTES: 1. A versidézet első folytatása. 13. Zeneszerző, karnagy (Rudolf, 1876—1962). 14. Lehúzza a redőnyt. 15. Elenjáró. 16. Nóta. 18. A személyére süti el fegyverét. 19. Fedetlen istálló. 20. Vékony fémlap. 22. Műemlék is lehet. 24. Kiejtett betű. 25. Kalória rövidítése. 26. Fekete István írása egy rókaról. 28. A gadolinium vegyjele. 29. Martírhalált szenvedett költőnk névjelle. 31. Fejék. 33. Csomópont. 35. Testrész. 37. Algériai kikötő. 39. Hamisan játszik. 41. A közép-korban magyára ítélték. 43. Ahhoz a helyhez szállítja. 45. Délceg. 46. Jut. 47. Hegy adótoronnyal. 48. Furcsa egy hal. 50. Fut. 52. Ceruzavég. 53. Mit nekem Hekuba. 55. „Se ... büze”. 57. Amerikai hírhírnökség. 58. Az asztácium vegyjele. 69. Folyó Thaiföldön. 62. Feszültté teszi. 64. „A kutya ... a karaván halad”. 66. Értékesít. 68. Lehár-operett. 70. Földünk egyik legnagyobb kiterjedésű tava. 72. Magyar származású osztrák költő (Miklós). 74. Szelencéje a bajok forrása volt a görög mitológiában.
FÜGGŐLEGES: 1. Angol sör. 2. Az Ezredéves emlékmű egyik alkotóművésze (György). 3. Női becenév. 4. Legendás erejű ósvitézünk. 5. Cégtársulás. 6. Baszk separatista szervezet. 7. Igen, oroszul. 8. Kutató csoport. 9. Végrehajtó Bizottság. 10. Levegő, görögül. 11. Virág része. 12. Biztosítékul adott tárgy. 16. Könnyű, női ruhakelme. 17. Tolsztoj személyneve. 20. Tartomány Kasmírban. 21. Odú. 23. A

versidézet befejező része. 25. ... Gott, neves csehszlovák énekes. 27. Nobel-díjas (1905) német bakteriológus (Robert). 30. Satu ... (Szatmár). 32. Elektromos töltésű atom. 34. Kétszeres Kossuth-díjas festőművész (István). 36. Kis testű hal. 38. Szürrealista spanyol festő, személynevének kezdőbetűjével az elején. 40. Illetve. 42. Kedvelt csokoládé. 43. Zsiráfjal rokon afrikai állat. 44. Női név. 46. Zúzógyomor, névelővel. 49. A szavak Jolly Jókere. 51. Sertés hasa-alja húsa. 54. Kés (argó). 56. A jelzett tárgyelőtti helyre. 59. Mindenki leszed. 61. Mi az hogy. 63. Mókus. 65. A Drina forrásfolyója. 67. ... es Salaam, kikötő Tanzániában. 69. Tudományos tétel. 71. Régi súlymérték. 73. Ugyanaz, rövidítve. 74. Olasz folyó. 75. A neodim vegyjele.
Beküldendő: a versidézet MEGFEJTÉSEK — NYERTESEK
 A két héttel ezelőtt megjelent rejtve helyes megfejtése a következő: NINCS OLYAN IDŐJÁRÁS, AMELYET AZ EMBER VISSZA NE SÍRNA.
 A helyes megfejtést beküldők közül sorsolással hatan könyvjutalomban részesülnek. A nyereményeket postán küldjük el: Bánfi Antalné, 6723. Szeged, Építő u. 3.; Bajtainé Nagy Anka, 6723. Szeged, Csaba u. 52.; Tuba Albert, 6723. Szeged, Pentelei-sor 7. 8/37.; Csizsár Sándorné, 6723. Szeged, Lugaš u. 7/A; Bánka Ferenc, 6724. Szeged, Vártói út 2/A; Mészáros László, 6723. Szeged, Szilléri sgt. 45/B. részére.
 A megfejtéseket postai levelezőlapon kérjük beküldeni. Beküldési határidő: a megjelenéstől számított hat nap. Címünk: 6740. Szeged, Tanácsköztársaság útja 10.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13								14			
15						16		17		18	
	19					20			21		22
23	24				25			26		27	28
29	30		31	32					33		34
35		36		37				38		39	40
41			42					43		44	
45							46				47
				48		49		50		51	52
53	54		55		56		57		58	59	
60		61		62		63			64		65
66			67		68			69		70	71
72				73				74		75	

Honvédelmi

verseny

Az MHSZ Szeged városi vezetői ma, szombaton és hoinap, vasárnap, hazánk felszabadulása 40. évfordulója tiszteletére összetett honvédelmi versenyt rendez a városban. A vetélkedőn Debrecen, Győr, Miskolc, Pécs és a házigazdák csapata, valamint versenyzői kívül a magyar válogatott vesz részt. Az ünnepélyes megnyitót ma — ma reggel 8 órakor lesz a repülőtéren — terepfutásban, párbajlövészben, gránátdobásban és akadályversenyben mérkőzésekkel folytatják. A versenyek mérkőzéseit a sportolók. A futás a repülőtéren, a lövészet a Lövöldő utcai lőtéren lesz.

Ma délelőtt

Volán SC—

Békéscsaba

A férfi kézilabdások első osztályú bajnokságában a harmadik forduló játsszák a hét végén. A szegedi csapatok közül a Volán szerepel itthon, mégpedig a Békéscsabai Előre Spartacus ellen. A csabai kézisek újoncok az NB I-ben, ez azonban nem szabad, hogy megélessen sem szurkolót, sem játékosokat. A lila-fehérek ugyanis az új szokások lendületén kívül játékkal is sikert arattak már, a Kner Kupában. A bajnokság eddigi két fordulójában versengtek szenvedtek ugyan, de mindkét szer szoros, nagy csatában. A Volán nem számíthat könnyű győzelemre, noha a két pontra feltétlenül szüksége van a csapatnak. A közönség számára érdekesnek ígérkező összecsapás ma délelőtt 11 órakor kezdődik az újszegedi Sportcsarnokban. A találkozó előtt az éves béretek még megvásárolhatók a pénztárban.

A Délép kézilabdásai ma Eudapestben, az FTC ellen szerepelnek. Az építősofoktól bravúr lenne akár egy pont megszerzése is, az eddigi kitűnő formát mutató zöld-fehérek otthonában.

Kosárlabda NB I Mindenképpen győzni kell!

A kosárlabda NB I-ben a 7-14. helyért játszó női és férficsapatoknak a hét végén zárul a bajnokság. A nőknél dupla, a férfiaknál sima forduló lesz. A sors kegyetlen tréfája, hogy mindkét szegedi együttes „felsőházi” léte ezektől a találkozótól függ.

A nők a Csepellel ott, a DVTK-val itthon, a férfiak a SÁEV-vel szintén Szegeden játszanak. Pungor Miklós vezető edző lányainak a két mérkőzésből egyet mindenképpen meg kell nyerniük, ahhoz, hogy az ősszel a legjobb tíz között kezdhesék az új bajnokságot. Ha netalán mindkettő az ő sikerükkel végződik — miért ne lehetne így? — akkor a nyolcadik helyen fejeznék be a küzdelemsorozatot.

A két összecsapásból a csepeli látszik könnyebbnek, ha egyáltalán lehet ilyet mondani. Persze a rutinos, válogatottakat felvonultató diósgyőriek sem legyőzhetetlenek. Amennyiben a SZEOL fiataljai azt nyújtják, amire képesek, minden lehetséges. Pungor Miklós a következő keretet jelölte a fontos mérkőzésekre: Palotás, Oláh, Lengyel, Tóth, Göndöcs, Zsemberi, Novák, Kamen'k, Tarczy, Balázsi A. és Kalocsa.

A férficsapat háza táján igencsak felbolydultak a kedélyek, amikor a szerdai Népsportot olvasták, ami — mint másnap Budapesten, a szövetségben kiderült — téves információ jelent meg a kialakult holtversenyről, illetve a felju-

tás lehetőségéről. Sárosy Elemér személyesen járt utána a dolgoknak. Elmondta, a szabályok szerint a SÁEV legyőzésével — függetlenül a többi eredménytől — a SZEOL jut a legjobb tíz közé. Megnyugtató az is közölte, ha a múlt héten legyőzik a BSE-t, akkor is a mostani találkozó eredménye döntött volna. Mégpedig azért, mert hiába van hét győzelmük a kék-feketéknek — a holtverseny miatt — a végső helyezés kialakulását a Tungsram SC—BSE eredménye is befolyásolja. Amelyik győz, az kerül fel. Holtverseny esetén sorrendben a pontok száma, az egymás elleni mérkőzések kosárlétsége, végül az összes találkozó kosárlétsége dönt. Ami lényeges: a SÁEV csapatát le kell győzni!

Amikor két hete a Videoton ellen játszott a SZEOL, a második félidőre mindinkább belelendülő szegediek valóságos tűzbe hozták a nőket. Most — a lányok és a fiúk esetében is — fordítva lenne jó, mert ha valamikor, úgy most mindkét csapat megérdemli a lelkes biztatást!

Sárosy Elemér vezető edző a Mező, Vince, Nagy, Walke, Boros, Tóth, Dobi, Molnár, Guóth és Kónya alkotta keretet jelölte az újszegedi Sportcsarnokban ma délután fél 5 órakor kezdődő mérkőzésre. A női csapat vasárnap — ugyan csak a Sportcsarnokban — 11 órakor játszik.

Videofelvételekkel is...

A szerdai Ausztria—Magyarország labdarúgó-világbajnoki selejtező miatt rövid szünet van az NB I-ben. Huszonegy forduló után akitől adódik egy kis játékvezető-értékelésre is.

Szűri András, az MLSZ Játékvezető Bizottságának elnöke nyilatkozott az MTI-nek a bírók működéséről:

— Az előző két és fél esztendőben kieserelődött az élvonalbeli játékvezető gárda. A legjobbak között bíráskodók 80 százaléka új, tehetséges bíró. Széles körben tájékozódunk működésükről. Óriási eredménynek tartom a két és fél évvel korábbi helyzethez viszonyítva, hogy nincs morális probléma.

A mérkőzésekről videofelvételek készülnek. Ezeket alaposan tanulmányozzuk, különös tekintettel a vitatott kérdésekre. Példaként említeném a Rába ETO—ZTE, illetve a ZTE—MTK—VM mérkőzés büntetőit. A vitatott górt tizenegyet videofelvételen tűz szakember vizsgálta úgyhogy az esetet többször megismételtük, lelassítottuk. A tíz szakember közül 5 jogosnak, 5 jogszerűtlennek ítélt a tizenegyet, vagyis erősen megosztottak a vélemények. Ha okát látjuk, pihentetjük a játékvezetőket, a tavaszi idényben háromszor fordult elő ilyesmi. Általánosságban elégedettek vagyunk, s a jelek szerint nem egyedül állunk. A szakasztól átlagértékelése négy csillag felett van.

Az országban 3 ezer játékvezető működik, de a kétszeresére lenne szükség, hogy megszabaduljunk gondjainktól. Szándékunk, hogy minél több kerábi labdarúgó kerüljön az élvonalbeli játékvezetők közé. Ilyen volt Palotás, ilyen a jelenlegi élvonalban Németh. Rajta kívül Molnár is vezetett már NB I-es mérkőzést. Egy új Palotást nem lehet csak úgy „leszakítani”... Hét játékvezetőt foglalkoztatunk elég sokat nemzetközileg. Külföldön Németh Lajos ismerek el a legjobban. Május 1-én ő vezet az Iroszág—Norvégia világbajnoki selejtezőt. Mellette Nagy Miklós, Pádár László, Hartmann Lajos, Divinyi Béla, Szabó Béla és Kovács I. László kap gyakorlata megbízást nemzetközi találkozók levezetésére.

Kívánságom, hogy legyen több játékvezető, és több elismerésünk. Nagy vágyunk, hogy a magyar válogatott és egy magyar játékvezető is ott legyen a mexikói világbajnokságon.

Sportműsor

KÉZILABDA:
NB I. Férfiak: Szegedi Volán—Békéscsabai Előre-Spartacus, újszegedi Sportcsarnok, 11 óra.
NB-s Ifjúsági bajnokság: Szegedi Volán—Dunai Kócsaj, Kisstadion, 13 óra. MNK-mérkőzés. Nők: Tápéi Házilpar—Hódgép-Kiskundorozsma, Egésségügyi Főiskola pályája, 13 óra.

KOSÁRLABDA:
NB I. Férfiak: Rajátszás a 7-14. helyért: SZEOL AK—SÁEV, újszegedi Sportcsarnok, 15.30.
LÖVÉSZEK:
MHSZ Kupa III. fordulója. Etelka sorl lőté, 8 óra.

SÜLYEMELES:
Kócsaj Kupa, nemzetközi verseny, SZVSE súlyemelőtérme, délelőtt 10 óra és délután 15 óra.

TEKE:
NB I. Nők: SZEOL AK—Nyirgynházi Taurus, SZEOL-pálya, 11 óra.

USZÁS:
Úttörő-olimpia városi döntője, újszegedi Sportuszoda, 8 óra.

LABDARUGÁS:
Területi bajnokság: Szegedi VSE—Miske, SZVSE-pálya, 16 óra 30. Hajdú.
Megyei I. osztály: Alsóváros—Széreg, Szabadság tér 16 óra 30. Magyar. KSZV SE—S. Vízud. Kender-pálya, 16.30. Kormányos. Előmerkőzést az ifjúságiak játszanak.

Megyei II. osztály: Apátfalva—K. Húsos, Apátfalva, 16 óra, Mihály. Földéak—Csanádpalota, Földéak, 16. Oslács.

Megyei III. osztály: Csengele—

Kiskundorozsma, Csengele, 16 óra 30. Rác.
Vigadó Kupa: a kispályás labdarúgó-bajnokság XII. fordulójának mérkőzése, újszegedi ligeti pálya, 8-tól 15 óráig.

VASÁRNAP

KERÉKPÁR:
Országúti kettes csapatbajnokság tisztántúli területi versenyek. Rajt: sándorfalvi országút 53-as kilométerkövetől, 9 óra.

KÉZILABDA:
MNK-mérkőzések. Férfiak: Hódgép-Kiskundorozsma—K. Húsos, Széksósi út, 11 óra. Nők: Hódgép-Kiskundorozsma—Széksóti út, 10. Tápéi Házilpar—Tápéi SE. Egésségügyi Főiskola pályája, 8.30.

KOSÁRLABDA:
NB I. Nők: Rajátszás a 7-14. helyért: SZEOL AK—DVTK, újszegedi Sportcsarnok, 11 óra.

SAKK:
OB II: Szegedi VSE—Gyöngyösi SE, Kossuth Lajos sgt. 74/C, 10 óra.

SÜLYEMELES:
Kócsaj Kupa, nemzetközi verseny, SZVSE súlyemelőtérme, 10 óra.

TEKE:
Első osztályú ifjúsági tornája. Postás-sporttelep, 9 óra.

LABDARUGÁS:
Területi bajnokság: Délép SC—Békési SE, Szőregi úti sporttelep, 16 óra 30. Franciskovits.

Megyei I. osztály: Tisza-Új KSK—Mártély, Tiszasziget, 16 óra 30. Balla. Tápé—Sz. Tanár-

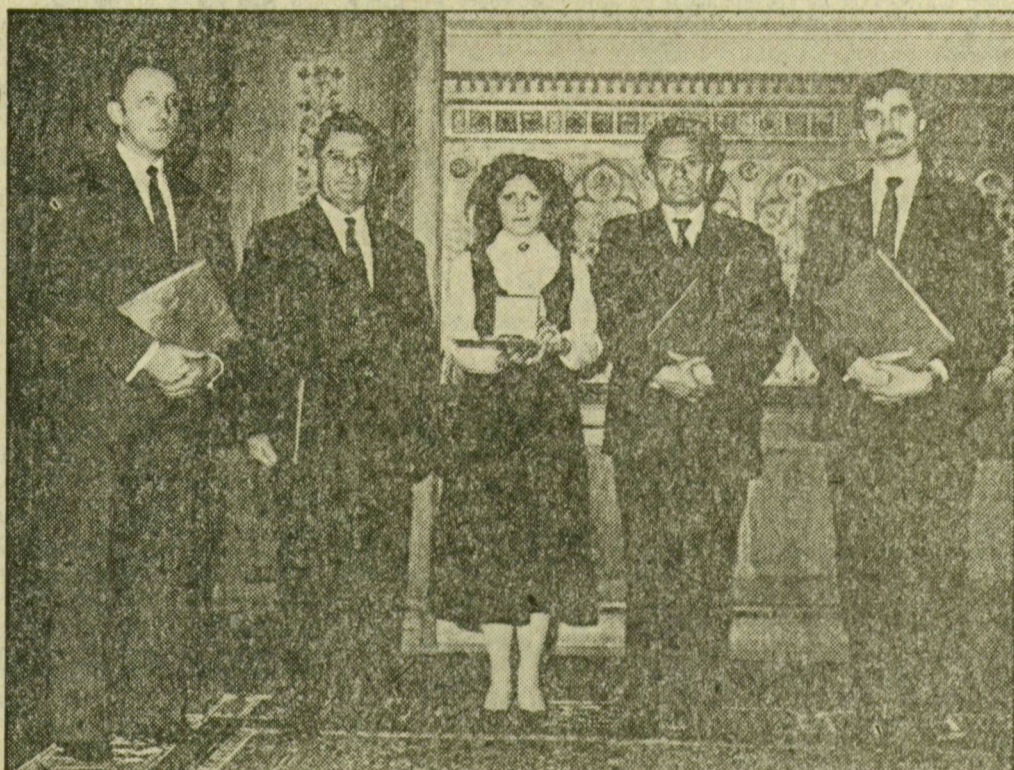
képző, Tápé, 16.30. Bodor. Fábianszabasi—Kiskundorozsma, Fábianszabasi, 16.30. Széles. Sz. Kinizsi—Csongrád, Szent, 16.30. Kérdő. Mindszent—Kistelek, Mindszent, 16.30. Kiss. Bördány—Szegvár, Bördány, 16.30. Szilágyi. Előmerkőzést az ifjúságiak játszanak.

Megyei II. osztály: Széksóti út—Mórahalom, Széksóti út, 16 óra, Somogyi. Sz. Postás—Sándorfalva, Postás-pálya, 16. Sipka. Rúske—Mihálytelek, Rúske, 16. Valastyan. Csanytelek—Nagygyőr, Csanytelek, 16. Vezér. Pitvaros—Asóthalom, Pitvaros, 16. Laczko. Előmerkőzést az ifjúságiak játszanak.

Megyei III. osztály: Deszk—Pusztaméreg, Deszk, 16 óra 30. Sz. Fekete. Algyő—Balástya, Algyő, 16.30. Fülöp. Üllés—Tömörkény, Üllés, 16.30. Marosvári. Domaszék—Szatmár, Domaszék, 16.30. Mínyó. Pusztaszér—Opusztaszer, Pusztaszér, 16.30. Somogyi. Forráskút—Ruzsa, Forráskút, 16.30. Szécsi. IKV—Felyő. Szabadság tér, 9.30. Nyári. Előmerkőzést az ifjúságiak játszanak.

HÉTFŐ
LABDARUGÁS:
Radnóti hétfők. Kispályás mérkőzések a gimnázium udvarán. Tavasz Kupa, II. forduló: Anonymus—Vízúgy 16 óra 30. MAHART—SZESZ, 17.30. Erirra—Standard, 18.30. Harlem—JATE Color, 19.30. Derby—Alfa, 20.30.

Ifjúsági díj — a mindennapos testnevelésért

Az Ifjúsági díj Csongrád megyei kitüntetettjei. Balról jobbra: Gát László, Mészáros Pál, Schranz Andrásné, Ivanics Géza és dr. Fábán Tibor

Mit értett az öt Csongrád megyei szakember, amikor a Parlamentbe szóló meghívót elolvasta? Ezt ők sem tudták pontosan leírni, csak annyit mondtak: nagy-nagy örömet. Arról van ugyanis szó, hogy megyénkbeli elsőként kapott kollektív Ifjúsági díjat. Az öt ember három városban él és dolgozik, mégis összekötötték őket a mindennapos testnevelés ügye. A magas kitüntetés hároméves kemény munkának az elismerése.

A mozgalom — mert méltán nevezhetjük már annak — tulajdonképpen 1982 februárjában indult, amikor a Művelődési Minisztérium testnevelési és sportosztálya Szegeden rendezte a testnevelési és sportfőelőadó országos konferenciáját. Ezen a tanácskozáson Mészáros Pál — az egyik kitüntetett — a csongrádi Széchenyi úti általános iskola igazgatója meggyőző érvekkel agítált a mindennapos testnevelés bevezetésé mellett. Elmondta, iskolájában alapos megfontolás után, az idővel való megfelelő gazdálkodás eredményeként lehetőség nyílt arra, hogy a tanulók testi fejlődését mindennapos foglalkoztatással segítsék. A nagy érdeklődést keltő javaslattal több megyebeli oktatási és sportforum foglalkozott, majd 1983 szeptemberében kísérleti céllal három iskolában bevezették a mindennapos szervezett mozgást.

Természetesen a csongrádi általános iskola igazgatója egyedül kevésnek bizonyult volna az ügy sikerre viteléhez. A második kitüntetett, Gát László, az előbbi intézmény igazgató-

helyettese, aki a konkrét terv kidolgozásában, órákretekben történő megvalósításában szerzett elévülhetetlen érdemeket. Példát mutatott a többi általános iskolának is azzal, hogy beállította a tanrendbe — mindennapra — a testnevelést. Az óraend elkészítését a testnevelést írta be először, a terem, az udvar beosztásához igazította a többi órát. Vállalva azt is, hogy a pedagógustársak közül többen ezzel nem értettek egyet. De ő nem csak kollégáit tudta meggyőzni, érvet, mint a megyei tanács ifjúságpolitikai bizottsága testnevelési és sport albizottságának vezetője, de felhasználta a megyei tanácsági interpellálási lehetőségét is.

Az említett iskolában természetesen lennie kellett egy szakembernek is, aki gyakorlatban bebizonyítja az elképzelések helyességét. S ebben játszott nagy szerepet — a harmadik kitüntetett — Schranz Andrásné testnevelő. Ő elsősorban abban vállalt feladatot, hogy a csongrádi Széchenyi úti általános iskolában az alsó tagozatosoktól a nyolcadikosokig bezárólag, minden gyerek mindennap tornázzék.

Aki a mindennapos testnevelés feladatából részt vállalt — 61 általános és 3 középokú tanintézet —, tudja, hogy Ivanics Géza, a mákói Bajza utcai általános iskola testnevelőjének — ma már a mindennapos testnevelés megyei szakfelügyelőjének — óriási munkája, számtalan gyakorlatanyaga nélkül a csongrádi kezdeményezés elszigetelődött volna. Ő az „ötös fogat” ne-

gyedik kitüntetettje. Nemcsak a megyében vált ismertté munkája, a Dunántúlon, a Duna-kanyarban, hol pedig az északi megyékben tart bemutatkozó foglalkozásokat, érvel meggyőző és gyakorlatban bizonyítja, mindent meg lehet valósítani, csak az ügynek zöld utat kell biztosítani. Ennek kibontakoztatásában, a koordinálásban játszott óriási szerepet dr. Fábán Tibor, a Csongrád megyei tanács művelődési osztálya főelőadója, a megyei Diáksport Tanács titkára. Neki jutott az a „háládatlan” szerep, hogy az ügy mellé állítsa az igazgatókat, a testnevelő tanárokat, a tantestületeket. Ugy tűnik, mégis sikerrel járt, hiszen Csongrád megyében a következő tanévtől újabb iskolákba vezetik be; jó néhány más megyére is átterjed a mozgalom, mert dr. Fábán Tibor minden fórumot megragad a mindennapos testneveléssel való megismertetésre.

A közelmúltban Szegeden egy összejövetelen köszöntötték az Ifjúsági díj kitüntetettjeit, fejezték ki elismerésüket azoknak a szakembereknek, akik kivették részüket a munkából. Dr. Keczer Tamás, a megyei művelődési osztály vezetője mondott köszönetet az áldozatos munkáért, amit sokan, pedagógus lelkiismeretükre hallgatva, a gyermekek testi nevelése érdekében kifejtettek. Most csak öten részesültek az igen magas elismerésben, de rajtuk keresztül a megyei erőfeszítéseket és újító szándékot is jutalmazták.

Sáli József

Területi bajnokság

Élcsoporthoz együttesek Szegeden

A harmadik vonalban szereplő szegedi labdarúgócsapatok közül az itthon játszóknak nehéz ellenfelet kaptak hétvégére. Ma, szombaton az SZVSE a sokáig élen álló, jelenleg is a listavezetővel azonos pontszámmal rendelkező kemény csapat hírében álló miskei együttest fogadja 16 óra 30-kor a Kossuth Lajos sugárúton. A Délép hoinap, ugyanebben az időpontban a Szőregi úton az élcsoporthoz ildöző bolyt vezető békési futballistákkal játszik, akiknek otthonában ősszel nagy csatában harcoltak ki döntetlent a kék-fehérek. Hogy mindkét találkozó nagy csata várható, ezt az edzők nyilatkozata is megerősíti.

Tóth Lajos, az SZVSE edzője elmondta, ha valaha

volt problémájuk, hát most van. Hágelman Tibornak el-tört a keze, Ménési három sárka lap miatt nem játszhat, Hegyesinek a lába, Szrenkának az oldala fáj... Pedig Miske együttese ellen egy csapat sem engedheti meg magának, hogy tartalékosan álljon föl. Az előjelek számukra tehát rosszak, mégis bízik a csapat lelkesedésében és hozzáállásában, amivel eddig elégedett volt. Egy döntetlen nagyon jó eredmény lenne, de ez nem jelenti azt, hogy ne tennének meg mindent a győzelem érdekében is. A sérültek állapotától függ, hogy a Pocsár, Deák, Földéak, Bányi, Prágai, Szrenka, Apró, Hágelman E., Hegyesi, Márki, Simai S., Nagy, Miklós, Tóth,

Kovács keretből kit tud pályára küldeni.

Ondrik István, a Délép SC szakvezetője úgy érzi, végre egyenesben vannak, s szeretnék mostani helyezésüket megtartani. A Békés képzett együttes, így ez sem lesz könnyű mérkőzés — mint ahogy az eddigiek sem voltak. Nekik azonban csak nyerni szabad, főként, hogy végre jó időben, jó pályán játszhatnak. Hegedűs, Hegyesi és Köhalmi kisebb sérüléssel bajlódik, ha közülük valaki nem tudna játszani, Sziggyártó és Pethő áll készenlétben. Ha minden rendben, akkor a szokásos Kovács — Varga, Fábán, Kántor, Kenderesi — Hegyesi, Köhalmi, Hegedűs, Bazsó — Szabó, dr. Szeghalmi alkotta csapat kezd.

APRÓ/ HIRDETÉSEK

ADÁSVETEL

ARO dízel, kiváló állapotban eladó. Erdéklődni: Kiskundorozsma, Forrai u. 10.

MZ TS 250/1 motorképkár kifogástalan állapotban eladó. Erdéklődni: Újszeged, Sarló u. 6. Vetrochnál.

RS-09/GT 124 traktor eladó. Deszk, Alkotmány u. 95/A.

IK-s 1200-as Zsiguli jó műszaki és karosszériaival eladó. Erd.: Szeged, Szélső sor 5.

Tápkockás palánta eladó, paradicsom és uborka 3-fajta, paprika 9-fajta. Zádori Iános, Ülés, Róza d. 50. X

TH-s Trabant Combi eladó. Szeged, Vajda u. 7/A. III. 11. Erd.: mindennap 16 órától. X

1988-ig vizsgázott 3 éves Dacia eladó. Tápe, Szendrey u. 13.

MTZ utáni társas eladó. Balástya 93.

ALBÉRLET

Lakó nélküli bútorozatlan egy- vagy másfél szobás összkomfortos lakást bérelnek, hosszabb időre a Belvárosban, vagy Újszegeden. „Armegjelölés” eladó 27 413” jellegére a Sajtóhözba. X

Középkorú férfi bútorozott, központi fűtéses, fűrdőszobás albérletet keres. „Nem dohányzó 27 710” jellegére a Sajtóhözba. X

LAKÁS

2,5 szobás lakást vendéki, magas OTP-vel, lehetőleg garázzsal. Telefon: 14-661, délutántól. X

Sándorfalvi 2+2-es lakóhelyiség ház elcsereplém szegedi OTP-s vagy szövetkezeti lakásra. III. emeletig. „Sima csere — 27 563” jellegére a Sajtóhözba. X

Liftes házban, IV. emeleti 1+2-es lakás, garázzsal eladó, kp. + 240 ezer OTP. Erdéklődni: 56-890-es telefonon.

INGATLAN

Siófok központjában lévő másfél szobás lakószobát hasonló szegedire cserélném. „Tavaszi — 27 433” jellegére a Sajtóhözba. X

Dugonics utcában épülő hallakos társasházban 2 és fél szobás lakószobát két társat keresünk. Tel.: 22-793.

1+2 fél szobás 56 m-es szegedi lakószobát kp. + OTP-átvállalással + róna alul eladjuk, vagy debreceni hasonlóra cseréljük. Erd.: telefon: 56-669, egész nap. X

Eladó 1+2 szobás felsővárosi II. emeleti liftes házban lévő, igényesen átalakított OTP-s lakás, sürgősen. Erd.: Tarján, Budapesti krt. 14/B. III. 9.

Szegedi két és fél szobás összkomfortos örökös lakószobát budapesti tanácsira cserélném. „Csillag tér 2/463” jellegére a Sajtóhözba. X

Eladó 57 m-es, II. emeleti, téglablakos, gázfűtéses, belvárosi lakás, tehermentesen, pincével együtt. Erd.: Kossuth L. sgt. 34. II. 5.

340 ezer kp. + OTP-átvállalással eladó 1+2 szobás lakás, liftes házban. Erd.: Gyöngyvirág u. 14/A. II. 5., hétköznap 18 óra után, mások egész nap. Telefon: 25-589.

Újszegedi egyszobás, összkomfortos lakás eladó. Vedres u. 19/B. II. em. 19. Erdéklődni: 17 óra után, dr. Rácz, Egri u. 31. Tel.: 17-225, hétköznap 8—16 óráig 12-767.

Sándorfalvi 2 szobás kertesi ház elcsereplém szegedi OTP-s vagy szövetkezeti lakásra. III. emeletig. „Sima csere — 27 563” jellegére a Sajtóhözba. X

77 m-es 2+2 fél szobás, II. emeleti szövetkezeti lakás eladó. Szeged, Urhajos u. 11/B. II. 4.

INGATLAN

Magánház, alapincézett, nagy melléképülettel eladó. Boross J. u. 23/B. X

Szüksős-tüdőnél beépíthető üdülőtelek eladó, gyümölcsfákkal telepitve, bekerítve. Erd. lehet: munkanapokon 18 órától, munkaszüneti napokon egész nap, a 19-025-ös telefonon.

Fél ház eladó. Erdéklődni: Berta Imre, Domaszék 654. szám alatt. A 9-es kilométernél jobbra.

Gyáláréten, Bacsó Béla utca 5. számú ház eladó. Erdéklődni: délután.

Domaszéken 470 négyzetméter örökösül zárt kert eladó, esetleg megosztva is. Erdéklődni: 17 óra után, a 13-916-os telefonon szombaton, vasárnap egész nap.

Budapestől 20 km-re Bátorbányán 2 szobás magánház eladó, vagy szegedi lakásra cserélhető. Erd.: Horváth Imre, Szeged, Retek u. 27/B. IV. 10.

Ház eladó, Tápe, Benca u. 8. Erd. lehet: Baktó, Bor u. 22.

Családi ház Ülés, Dózsa György u. 40. sz. alatt közelműveve kp. + OTP-átvállalással eladó. Erd.: Sándor László, Ülés, Wesselyi u. 5.

Alsóvárosban 204 n-öl telek, öreg házzal, társasházak is alkalmas eladó. Telefon: 18-340, 17 óra után.

Magánház 200 n-öl telekkel sürgősen eladó. Erd.: a helyszínen, Tápe, Madarász u. 16., szombaton és vasárnap.

Kiszombor, Torontáli u. 15. sz. ház kp. + OTP-átvállalással eladó. Erdéklődni: Kiszombor, Torontáli u. 23.

Eladó Tápe, Csörtő u. 13. számú fél ház sürgősen.

HÁZASSÁG

Egyedülálló, 32 éves, nem rég Szeged körüli tanára költözött 182 cm magas, technikus keres, szép nő. 34 éves korig, házastársnak. „Két gyermek nem akadály 27 781” jellegére a szegedi Sajtóhözba. X

110 n-öt hallgatói kert eladó. Erd.: Nyil u. 44/A.

Jánoszállási állomás peronjánál 936 és 706 n-öl szőlőgyümölcsös újratelepítésre alkalmas terület méltányos áron sürgősen eladó. Erdéklődni: Szeged, Lenin krt. 76., kapu melletti ablakban kopogjon, késő délután.

Rúzsán, Ságvári E. u. 36. sz. alatt 5 szobás, manzárdtípusú családi ház, központban, fenyőerdő mellett 404 n-öles telekkel eladó.

Eladó tanya Aszthalmos II. ker. 183. buszhoz közelében. Lőszárgatásra alkalmas. Erd.: Domaszék 132. sz. Móra Pál, Balog iskola közelében.

Domaszék 473. sz. tanya, szőlő, gyümölcsös-ös eladó. Villany van, állattartásra alkalmas.

Kétszobás ház, központi fűtéses, 254 n-öl kerttel, beköltözhető eladó. Erdéklődni: szombaton, vasárnap délelőtt. Csófi Szilveszter, Szeged, Déry u. 38. X

Sándorfalván, a Sövényházi út mellett 300 n-öl saját tulajdonú kert beépítve eladó. Erdéklődni: Szeged, Budapesti krt. 30/A. V. 13. X

Márilyon üdülőtelek sürgősen eladó. „Azonnali átadással 331 472” jellegére levelet a hőmezővárosi Hirdetőbe. X

Felsővárosi, 2 szobás, gázfűtéses, alapincézett, magaföldszintes házamat 150 n-öl kerttel eladnám, vagy egyszobás összkomfortos magánlakású lakásra cserélném. „Nem tanácsos lakás 119 086” jellegére a Hirdetőbe. X

Közműves ház eladó. Erdéklődni: szombaton, vasárnap. Óthalom u. 22/A. X

HÁZASSÁG

172 cm magas, 23 éves, elvált, gyermektelen, mások által csinosnak mondott nő vagyok. Keresem azt a férfit, aki kölcsönös szimpátia esetén ösztönöztet meg, mert én férjem tudna lenni. Várom levelet annál a férfinak, akinek legalább közép-fokú végzettsége van és tölem minimum 5 cm-rel magasabb. Lehetőleg fényképes levelet kérek. „Remény 27 498” jellegére a Sajtóhözba. X

35 éves, 175 cm magas, barna, elvált, kiskorú gyermeket egyedül nevelő szakmunkás, társaság hiányában megismerkedni szeretnék egy nővel. Egy gyermek nem akadály. Kölcsönös szimpátia esetén házasság céljából. Fényképes levelet kérek. „Találkozás a kereszttűnél 27 513” jellegére a Sajtóhözba. X

40 éves, 168 cm magas, elvált szakmunkás megismerkedni szeretnék egy nővel. Egy gyermek nem akadály. Kölcsönös szimpátia esetén házasság céljából. Fényképes levelet kérek. „Diszkreció 27 630” jellegére a Sajtóhözba. X

30 éves, 176 cm magas, sötétbarna hajú, bajszos, jó külsejű, középkorú foglalkozást, lakással, kocsival rendelkező elvált férfi megismerkedni szeretnék egy nővel. Vonzó külsejű, jóalakú nővel, házasság céljából. „Egy gyermek nem akadály — 27 693” jellegére a Sajtóhözba. X

Értelemiségi nő bemutatkozó levelet vár becsületos, józan életű, kulturált megjelenésű férfittal. 170 cm-nél magasabb, 30 éves kortól 40 éves korig, házasság céljából. „Ígényes 27 680” jellegére a Sajtóhözba. X

Szeretne és megbecsülni a férfit, 40 éves, értelmiségi, elvált nő, két nagy gyermekével megismerkedni szeretnék egy nővel. 170 cm-nél magasabb, komoly gondolkodású, családcentrikus, káros szenvedélytől mentes férfi, házasság céljából. „Orgonavirág — 27 492” jellegére a Sajtóhözba. X

77 éves férfi, akinek senkije nincs, eltartott vagy élettársat keres. — Szép másfél szobás, összkomfortos főbérleti lakószobát van és 2500 Ft nyugdíjban. Nyugdíjasok előnyben. 60—70 éves korig. „Páros élet — 27 478” jellegére a Sajtóhözba. X

HÁZASSÁG

70 éves özvegyasszony vagyok, szeretnék olyan férfit keresni, aki 70—75 éves korig, akinek az otthonába költözök. „Szeretném, ha szeretnél 27 431” jellegére a Sajtóhözba. X

Keresem kizárólag házasság céljából annak a házias, nem gazdag, de rendezett körülmények között élő 36—41 év közötti fizikai dolgozó nőnek ismeretségi, lehetőleg fiúgyermekkel, akiknek életéből hiányzik egy 172 cm magas, 38 éves családteremtő elvált férfit, akit otthonába vár. „Ióban, rosszban együtt 27 396” jellegére a Sajtóhözba. X

61 éves, 170 cm magas, egyedül élő nyugdíjas szakmunkás férfi minden káros szenvedélytől mentes, rendezett anyagiakkal (kocsi, lakás), házasság céljából megismerkedni szeretnék egy nővel. „Tiszta szívvel 27 208” jellegére a Sajtóhözba. X

31 éves, 164 cm magas, barna hajú, diplomás elvált nő, 7 éves kislávval, megismerkedni szeretnék egy nővel. „Gyermekszertő 27 491” jellegére a Sajtóhözba. X

Gyermekeit egyedül nevelő, önálló lakással rendelkező, 28 éves nő, nem dohányzó társat keres házasság céljából. Lehetőleg telefonszámom levelet. „Adriai nyár — 27 536” jellegére a Sajtóhözba. X

158 cm magas, 58 éves szakmunkás vagyok. — „Korban hozzáim illo, gyermektelen, nem dohányzó fényképes keresek, aki szintén magányosnak érzi magát. „Minden megvan 27 497” jellegére a Sajtóhözba. X

30 éves, 165 cm magas, rendezett körülmények között élő, elvált nő egy gyermekkel keresi korábban hozzáillő, magas, jó megjelenésű, káros szenvedélytől mentes, intelligens férfit ismeretségi, házasság céljából. Kézletről fényképes levelet kérek. „Dinamikus 27 344” jellegére a Sajtóhözba. X

HÁZASSÁG

25 éves, 174 cm magas, érettségizett fiatal ember megismerkedni szeretnék egy nővel, aki 28 éves korig, házasság céljából. „Magányos 27 389” jellegére a Sajtóhözba. X

Házasság céljából megismerkednék, barna hajú, szerény, elvált asszonnyal. Egy gyermek nem akadály. 25 éves korig. Lakás van. „Hűség — 27 369” jellegére a Sajtóhözba. X

25 éves, 168 cm magas érettségizett fiatal ember házasság céljából megismerkedni szeretnék egy nővel. „Tiszta szívvel 27 208” jellegére a Sajtóhözba. X

Megismerkednék korábban hozzáim illo családtagok özvegyemmel, aki nem iszások és hú élettársam lenne. En 74 éves nyugdíjas asszony vagyok. Lehetőleg közeli tanyai lakos. „Tavaszi 27 228” jellegére a Sajtóhözba. X

54 éves, özvegyasszony vagyok, rendezett anyagiakkal, rendeztelekkel mentes, korábban hozzáillő férfi levelet várja, házasság céljából. „Szeged 27 233” jellegére a Sajtóhözba. X

HÁZASSÁG

32 éves, vékony termetű, zöld szemű, kellemes megjelenésű, kulturált életvitelt igénylő, szabad foglalkozású, érettségizett, elvált nő vagyok, megfelelő egzisztenciával. Ezután keresem a férjem, aki 35 éves, 175 cm magas, kellemes megjelenésű, intelligens, legalább érettségizett, ambíciós, önálló, talpraesett ember, gyermekszertő és már csak egy vásárhelyi hölgy hiányzik az életéből. „Talpig nehéz hűségben DM—28” jellegére a Sajtóhözba. X

21 éves egyetemista lány keresi 30—35 év közötti, magas, jószituált úriember ismeretségi házasság céljából. „Ne gyere papucsban 119 141” jellegére a Hirdetőbe. X

60 éves, közepmagas, 2 szobás lakással és 5000 Ft nyugdíjjal rendelkező magányos férfi keresi hozzáillő asszony ismeretségi házasság céljából. Autóm van. „Ketten a kocsival 119 070” jellegére a Hirdetőbe. X

60 éves, közepmagas, 2 szobás lakással és 5000 Ft nyugdíjjal rendelkező magányos férfi keresi hozzáillő asszony ismeretségi házasság céljából. Autóm van. „Ketten a kocsival 119 070” jellegére a Hirdetőbe. X

EGYÉB

Óriás krizantém üdönszög, válassz bármelyik árjegyzéket: küld Tökés kérésre. Salgótarján, Művésztelep. X

Figyelem! Éti csiga 28 mm feletti, kamilla, hárs stb. felvásárlása ismét: Alföldi u. 50. Nyitva: 9—19 óráig. Szombaton vasárnap is. Telepvezető: Szekeres József. X

Kutyákat és macskákat vásárol a Kisérletes Szobrászati Intézet. (A sebészeti klinika épületében.) X

Munkaalkalmak

Az Agrokor Vállalat felvezés dízeltargoncák javításában jártas autómotor vagy mezőgazdasági gépszerelőket. Jelentkezni lehet: Szeged, Dorozsmai út 33. sz. alatt, a személyzeti vezetőnél. X

A Szegedi Szűes- és Szabóipari Szövetkezet azonnali belépésű női szabót, mintakészítőket, szabásznak vesz fel. Jelentkezni: Szeged, Tolbuhin sgt. 98. szám alatt. X

A Szegedi Patyolat Vállalat felvétel hirdet könyvelői (közgazdasági technikai érrettségivel), programozó (textiltechnikai érrettségivel), villanyszerelő, gépi kalanderező, szortírozó, jelölőgép-kezelői, előkészítői munkakörbe. X

A Szegedi Gyufagyár felvezés esztergályos és lakatos szakmunkásokat. Fizesés megegyezés szerint. Jelentkezni: Böcsik Sándor műszaki vezetőnél. X

Újszegedi telephelyű gépműhely lakatosokat, esztergályosokat és gépszerelőket keres felvételre. Jelentkezni: a 22-144/239-es telefonon, a Szegedi Kendertermelési Rendszerénél. X

A Szegedi Háziipari Szövetkezet sikkötő részlegébe 2 sikkötőgyakorlattal rendelkező munkavállalót és 1 orsózót keresünk azonnali belépéssel, állandó délelőtti műszakra. Keresteti lehetőség: 4000—5000 Ft-ig. Jelentkezni lehet: sikkötő részleg vezetőjénél, Szeged, Lenin krt. 21. sz. alatt. X

Két műszakos üzemünkbe felvételre keresünk két fő érettségivel rendelkező férfi munkavállalót, áruátvevői munkakörbe. Kőbányai Sörgyár kirendeltsége, Szeged, Hétvezér u. 26/B. X

Gyakorlott gyors- és gépirónót vesz fel a Taurus Gépgyár deszkai telepe. Deszk, Alkotmány u. 13. 6772. X

A Csőszelőipari Vállalat szegedi kirendeltsége nagy gyakorlatlall rendelkező víz-, központi-fűtés-szerelőket, minősített hegesztőket vesz fel. 6 hónap elteltével külföldi munkavállalási lehetőség. Jelentkezni: Szeged, Brüsszeli krt. 20. X

Perfekt gyors- és gépirónókat keres a PIERT Kereskedelmi Vállalat dél-magyarországi kirendeltsége, Szeged, Mérey utca 6/C. X

Ipari szövetkezet vegyi üzemébe két műszakos munkarendbe betanított munkára felvételt hirdet női munkavállalók részére, valamint pneumatikában jártas lakatosi munkakörbe. Jelentkezni lehet: Medikémia Vegyi, Gumi- és Műanyagipari Szövetkezet, Szeged, Cserepes sor 38. sz. alatt. X

Megyei hatáskörű mezőgazdasági szervezet keres felsőfokú közgazdasági, üzemezasdasági végzettséggel, legalább 5 éves

szakmai gyakorlatlall rendelkező munkatársat elemző munkakörbe. Pénzügyi, számviteli tapasztalatokkal rendelkezők előnyben részesülnek. Pályázatok az eddigi munkahelyek megjelölésével kérjük „Szeged város 959/12” jellegére a Sajtóhözba eljuttatni. X

Az Alsóvárosi Egyesített Szociális Intézmény felvezés szakképzett és szakképzetlen apolónókat. Jelentkezni: Szeged, Mátyás tér 26. sz. alatt. X

A Makói Vas- és Fémpipari Szövetkezet felvezés a rádió-televízió, valamint a háztartásgépszervizzebe a fenti szakmákban gyakorlatlall rendelkező szervizvezetőt. A szervizt önálló elszámolási rendszerben, vagy gabines formában kívánjuk üzemeltetni. Bérézés megegyezés szerint, 5 napos munkahéttel, heti 40 óra. Jelentkezni: Makó, Köztársaság tér 10. X

A Szegedi Sütőipari Vállalat felvételre keres az Északi városrészben épülő új kenyérgyár gépszerelési munkálataihoz villanyszerelő és lakatos szakmunkásokat. Jelentkezni lehet: Szeged, Tavasz u. 12—14., munkügyi osztály. X

A Szeged Nagyrúházi Üzemeltetési Társulása felvételre keres 4 órás udvarost (lehet nyugdíjas is). Jelentkezni lehet: Szeged, Jókai u. 1. 416. sz. szoba. X

A Szegedi Városgazdálkodási Vállalat szegedi munkahelyén felvezés autószerelő, asztalos, disznóvényszerelő, vagy vírágkötő, elektroműszerész, kőműves, központifűtés-szerelő, lakatos, víz-gázvezeték-szerelő, villanyszerelő szakmunkásokat, szervizest, targoncavezetőt, K—3, vagy K—4 vizsgával rendelkező fűtőket, valamint udvarosokat és segédmunkásokat. Elektroműszerész, központifűtés-szerelő, víz-gázvezeték-szerelő és v. fűtő munkakörre. A jelentkezés a vállalat távhőszolgáltató főosztályán, Csongor tér. Asztalos, kőműves, villanyszerelő munkakörre a jelentkezés a vállalat építési osztályán, Tisza L. u. 2—4. sz. alatt. A többi munkakör esetében a vállalat telephelyén, Pacsirta u. 1. sz. alatt. X

Ingatlanközvetítő adattárunk és computerünk kezeléséhez érettségizett lányok jelentkezését várjuk. Erd.: 3. sz. ügyvédi munkaközösség, Szeged, Lenin krt. 34. X

Azonnali belépéssel keresünk adminisztrátor-áruészállítói munkakörbe női dolgozókat. Dohányelosztó, Kőlcsey u. 13. X

A hőmezővárosi Rákóczi Tsz (Klemet kateóriás) pályázatot hirdet növénytermesztési főgazdavezetői munkakör betöltésére. Követelmény: szakirányú egyetemi vagy főiskolai végzettség, középfokú politikai képzettség és 10 év szakmai gyakorlat.

Bérézés: a 25/1983. (XII. 29.) MEM számú rendelet alapján. Jelentkezni lehet a termelészövetkezet személyzeti vezetőjénél, levélben vagy személyesen részletes önéletrajzzal. Cim: Rákóczi Tsz, Hőmezővárosi Rákóczi u. 108. 6800. Telefon: 06-64-11-833. X

A kórház-rendelőintézet felvételre keres gépészmunkást, takarítónókat, valamint laboratórium üvegmosó-takarítónókat. Jelentkezni lehet: Kórház-rendelőintézet, munkügyi osztály, Kossuth L. sgt. 42. X

Acs szakmunkást keresünk felvételre legalább 10 éves gyakorlatlall. Jelentkezni: Szeged, Oroszlán u. 6. X

A Szegedi Allattenyésztő Alom- ház tápel központi irodájába gyors- és gépirni tudó általános adminisztrátort azonnali belépéssel felvezés, legalább 5 éves szakmai gyakorlatlall. Fizesés gyakorlati időtől függően. Jelentkezni lehet: Szeged-Tápe, Budai Nagy Antal u. 27. szám alatt, 8—15 óra között. X

A sándorfalvi Magyar-Lengyel Barátság Tsz április 19-en, 15 órakor **árverést tart!** a muszaki főgazgat, telephelyén. Árverésre kerülnek, mezőgazdasági erő-és munkagépek, fogatok, gépkocsik. X

FIGYELEM! Mindennemű **fuvart vállalok** 10 tonnánig Sarnyai István, magán-teherfuvarozó. Fuvartrendelés: Szeged, Háló u. 11/B. IV. 17. 6721. Tel.: 22-975, 19 óra után.

Közületek, magánépítkezők figyelmébe! Felhívjuk vásárlóink szives figyelmét, hogy az Alföldi TŰZÉP Vállalat 207. számú tüzelő-szer-és építőanyagtelepét **MEGSZÜNTETI** (Dorozsmai úton)!

HELYETTE **1985. április 1-vel megnyitotta** **A 207. SZAMU TŰZÉP-FERROGLOBUS** **vastelepét!** **SZEGED, DOROZSMAI ÚT. Tel.: 61-043.**

Centrum hétfő 20 százalék árengedménnyel női fürdőruhák és shortok bő választékban a földszinten divatruosztályunkon. Ertesitem tisztelt fuvarozatolmat, hogy a Szeged, Bem u. 7. sz. alól **a Petőfi Sándor sgt. 46. sz., I. em. 1. alá. Ruszin Pál, teherfuvarozó kisiparos, fuvarvállalás — egész nap.** **A mindsenti Lenin Tsz-nél 5000 mázsa kisbálás búzaszalma eladó** Erdéklődni lehet: Szécsényi Lajos növénytermesztési igazgató-vezetőnél a tsz-irodán. Mindszent, Köztársaság tér 16. 6630.

Video Disco Minden vasárnap 19 órától Pannónia Szörme Klub. Dj: Audo Mikszath K. u. 22.

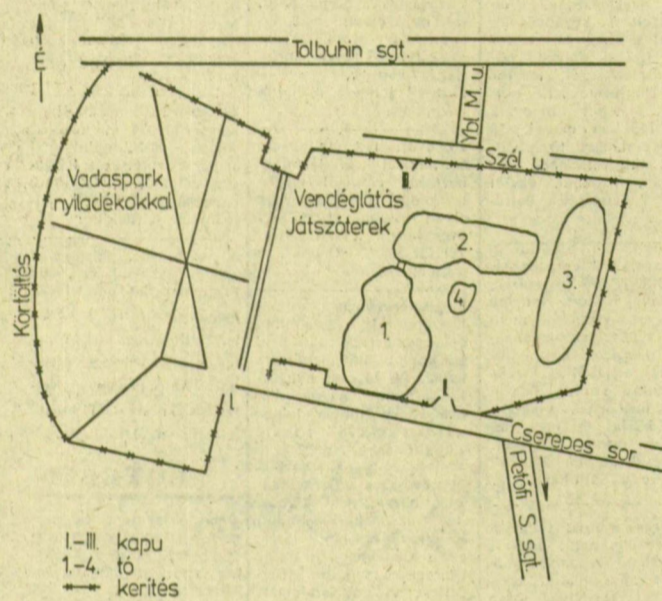
1985. április 1-vel megnyitotta **A 207. SZAMU TŰZÉP-FERROGLOBUS** **vastelepét!** **SZEGED, DOROZSMAI ÚT. Tel.: 61-043.**

A dorozsmai telep profiljába tartozó építő- és tüzelőanyagokat a 201. számú telep, Szeged-Rókus pu. értékesíti. Telefon: 23-622. Kistételes árusítást Kiskundorozsma a 211. számú TŰZÉP-bolt végzi, ahol nagy tételben a vevők részére külön megrendelőiroda működik.

Centrum hétfő 20 százalék árengedménnyel női fürdőruhák és shortok bő választékban a földszinten divatruosztályunkon. Ertesitem tisztelt fuvarozatolmat, hogy a Szeged, Bem u. 7. sz. alól **a Petőfi Sándor sgt. 46. sz., I. em. 1. alá. Ruszin Pál, teherfuvarozó kisiparos, fuvarvállalás — egész nap.** **A mindsenti Lenin Tsz-nél 5000 mázsa kisbálás búzaszalma eladó** Erdéklődni lehet: Szécsényi Lajos növénytermesztési igazgató-vezetőnél a tsz-irodán. Mindszent, Köztársaság tér 16. 6630.

Jöjjön a szabadba!

Holnap, vasárnap délelőtt 10 órától várják az érdeklődőket, a természetbarátokat, a sétálni szerető szegedieket a szabadidő-parkba. A hatvan hektáros, körülkerített erdős tóvidék három bejáratától — rajzunk ezek megtalálásához ad útbaigazítást — Vásárhelyi István, dr. Tury Géza és dr. Gaál Dániel kalauzolásával indulhatnak a kirándulók a szegedi szabadidő-park felfedezésére. A programot kicsiknek-nagyoknak egyaránt ajánljuk!

HÉTFŐN NYIT A SZABADIDŐ-JEGYIRODA

Hétfőn, április 15-én délelőtt 10-től nyit a szabadtéri játékok Kárász utcai jegyirodája. Naponta délelőtt 10-től délután 5-ig állnak az érdeklődők rendelkezésére. Egyelőre valamennyi nyári előadásra kapható belépő, korlátozott számban a János, a vitéz és a Győri Balett produkcióira.

VÁLTOZÁSOK A BUSZKÖZLEKÉSBEN

A helyijáratos autóbuszok közül ma, szombaton a 13-as, az M13-as és az M15-ös a munkanapi menetrend szerint közlekedik. A többi buszok természetesen a szombatra meghirdetett időpontokban járnak.

KISDÖCSÖK SZÁVALÓ-VERSENYE

A Költészet napja alkalmából a Hámán Kató általános iskolában rendezték meg a kisdobosok szavalóversenyét. Arany fokozatot nyert Megyesi Zoltán (tanárképző 1-es gyakorlója), Huszár Edit (szőregi iskola), és Kálló Veronika (Zrínyi iskola). A versenyen részt vevő 22 pályás könyvjutalmat kapott az UNIVERSÁLIS Szövetkezet Szent-Györgyi Albert szocialista brigádjától.

ORSZÁGOS TÁRSASTANCSAJNOKSÁG SZENTÉSEN

A szentesi Mórész Zsigmond Művelődési Központ ma, szombaton délután 2 órától rendezzi meg a Csoportos országos társastancsajnoságot. A versenyt Bajomné Varga Erzsébet vezeti, bemutatót tart Óze László és Pálközy Lujza, a Szegedi 10. számú Volán táncospárja.

„TÉVÉ-BASIC”-VIZSGA

Május végén a Tévé BASIC alaptanfolyamból vizsgázni lehet az MTESZ-ben. A Neumann János Számítógéptudományos Társaság Primo klubja elegendő jelentkező esetén a vizsgára előkészítő, konzultációs foglalkozásokat szervez. Az április 15-től induló tanfolyamra az MTESZ Kigyó utcai székházában, a titkárságon lehet jelentkezni!

CSALÁDVÉDELMI TANÁCSADÓ

A szegedi városi Vöröskereszt rendszeres családvédelmi tanácsadó szolgálatait tart minden héten hétfőn délután 2-től 5 óráig, csütörtökön pedig délelőtt 9 és 12 óra között. A Székely sor 21. szám alatti klubhelyiségben várja és fogadja mindazokat, akik családi és egyéni konfliktusaik általuk megoldhatatlannak látszó gondjaiban megoldási lehetőséget keresnek. Akik a személyes beszélgetést valamilyen oknál fogva nem vállalják, problémáikkal levélben fordulhatnak a tanácsadó szolgálathoz, amelynek címe: Szeged, Pf. 102.

DISZKÓ A PANNÓNIA KLUBBAN

Diszkó indul a Pannónia Vállalat ifjúsági klubjában, minden vasárnap este 7-től 11 óráig szórakozhatnak a fiatalok. A lemezlovas Andó István.

KÉSEI SIRATÓ

József Attila születésének 80. évfordulója alkalmából irodalmi műsort rendeznek ma, szombaton este fél 8 órai kezdettel a Juhász Gyula Művelődési Központban. Közreműködik PECSI ILDIKÓ, valamint Aldobó Nagy György zeneszerző.

A KINCSKERESŐBE lapozhatnak bele a CIMBORA ifjú nézői ma, szombaton délután fél 4 órától a televízió 1-es programjában.

A HÓFEHÉRKE ÉS A HÉT TÖRPE című amerikai rajzfilmet vetítik a Rákóczi utca 1. szám alatti Vasutas művelődési ház matinéján ma, szombaton délelőtt 10 órai kezdettel.

A Csingiz Ajtmatov regényéből készült A VERSENYLŐ HALÁLA című szovjet film szerepel ma, szombaton délután fél 3-tól a JATE filmesztetikai körének programjában, az egyetem Ady téri épületének Auditorium Maximumában. Ugyancsak az Auditorium Maximum ad helyet ma, szombaton este negyed 9-től a JATE 8.15-ös csoport elnevezésű színházi alkotókörössége meghívására Szeged-

DIVATOS?

Ugye vannak, akik emlékeznek a slágerre, miszerint „mert a divat az nem halad, csak visszabotol”? Ugye vannak, lassan a mostani tizenévesek is megtanulják. Minap kamazsokorú kis barátomra csipkés, buggyos, „lezser” szerelésben látogatott meg. A rajta lévő igen-igen gyűrött ancung láttán kicsúszott számon a kérdés:

— Hát ezt meg honnan vetted?
— A nagymama szekrényéből.
Elképedve, de tovább érdeklődtem:
— Ugy áll rajtad, min?... Miért nem vasaltad ki legalább?
Letorkolt:
— Te ehhez nem értesz. Ha kiválsz, már nem is lesz divatos!

„TERMÉSZETES”

Egyre jobb az idő, szinte csábít a bezártságból, a tévé, a könyvek mellől a természetbe. Nem is bánom. Mert Goethének alighabem igaza van, hogy „A természet az egyetlen olyan könyv, mely minden oldalán tartalmas olvasmányt nyújt.”

Köz-napi

ELVÁRÁSOK...

A tehetséges, szorgalmas, fiatal mérnök megpályázott egy vállalatnál hirdetett igazgatói munkakört. Felesége pedig azonnal tervezgetni kezdett...

Néhány nappal a pályázatok végleges elbírálása előtt a mérnök felkereste az illetékeseket és közölte, hogy visszavonja jelentkezését. A bíráló bizottság elnöke meghökkenve tudakolta:

— De hát miért akar visszalépni? A pályázók közül maga az egyetlen ember, aki meg tudna felelni az elvárásoknak.

— Aligha.

— De, higgye el, megvan hozzá minden képessége!

— A munkához talán. Ahhoz azonban, hogy az új munkakörrel felelősséggel az egész életemet, semmi kedvem.

— Honnan veszi, hogy felforgatnák?

— Biztos tudom. Mióta beadtam a pályázatot, a feleségem egyvégteben tervezget. Szerinte egy igazgató nem lakhat lakótelepi háromszobás lakásban, újszederi kertes családi házban kell venni, muszáj kicserélni újra az autót, a kiskerti vityilló helyett balatoni nyaralót kéne szerezni, megengedhetnék magunknak, hogy a gyerek kutyát tartson, a farmerszerelések helyett elegáns öltönyökben feszenghetnék stb..., stb.

KÖZ-MOND-ÁSKALÓDÁS:

Végre igazán eltátozza a Nap a száját, jó melegen, fényesen süt. Csoda-e, ha akad mostanában, aki csak a Napot nézi, s nem dolgozik rendesen, mégsem kérdezi meg senki tőle, hogy mire nézi a napot, és nemigen mondják neki azt sem, ha így folytatja, dologtalanul, majd egyszer csak egyik napról a másikra él...?

Szabó Magdolna

Szellökések

Időjárás-előjelzés az ország területére ma estig: átmenetileg felszakadozik a felhőzet, és kevesebb helyen kell számítani esőre, záporra. A szél mindenütt fokozatosan északnyugatra fordul, több helyen megerősödik, helyenként viharos szellőkésések is lesznek. A legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 11, 16 fok között valószínű.

KÖNYVTÁRI HÍREK

A költészet napja alkalmából holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor Tiszta sorok címmel zenés irodalmi műsort ad a Helikon együttes — a Somogyi-könyvtárban. Mint annak idején hírt adtuk, februárban fűtési gondok miatt be kellett zárni a petőfitelepi klubkönyvtárt. Hétfőtől, április 15-től ismét nyitva lesz, a szokásos időben várja az olvasókat.

SZÁMÍTÓGÉP-TANFOLYAM

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola matematikai tanszéke az általános iskolák felső tagozatosai és a középiskolák tanulói részére számítógép-tanfolyamot indít. A jelentkezők hat szombaton 2—2 órában BASIC nyelvű programozással foglalkoznak, HT-1080 Z és Primo számítógépeken gyakorolnak. Jelentkezni lehet április 20-án reggel nyolctól délig a főiskola Április 4. útja 6. szám alatti épületében. A részvételi díj 600 forint.

Műsorajánlat

re látogató budapesti amatőr zsinórpad-LÁS (játék Zelei Miklós verseire) című irodalmi műsorának. Rendezte: Gyimesi Ágnes, zene: az Átmeneti Állapot együttes.

Az EDDA együttes, a közelmúlt egyik neves (ezek szerint feltámadt?) popcsoportha ad koncertet holnap, vasárnap, este 7 órától az Ifjúsági Házban.

Szintén az Ifjúsági Házban rendeznek MESEMATINÉT holnap, vasárnap délelőtt 10 órától: a részt vevő apróságok a Kurta farkú Peti cica című svéd rajzfilmet nézhetik meg.

A költészet napja jegyében rendezi meg soron következő foglalkozását a SZEGEDI IRODALMI KÁVÉHÁZ, április 15-én, hétfőn este 6 órától a Rovalban. Az est vendége Fodor András József Attila-díjas költő lesz, házigazda Vörös László, a Tiszatáj főszerkesztője. Fodor András verseit a családi intézet Radnóti Miklós irodalmi körének tagjai adják elő.

EGY VÁROS KERESI A GYILKOST — ez a címe

A lottó

nyerőszámai:
6, 37, 66, 77, 88

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a Nemesszalókon megtartott 15. heti lottósorsoláson a következő nyerőszámokat húzták ki: 6, 37, 66, 77, 88.

Magyarázat

Egy belga házaspár Svájcban üdül. Szabadságuk első hete után így szól az aszszony:

— Csak tudnám, miért van itt minden házfaból...

— Jaj, te kis csacsi! — feleli a bölcs férj. — Hát a követ itt a heggek építéséhez használják!

POLGÁRI VÉDELMI KIÁLLÍTÁS

Szeged polgári védelmi parancsnoksága, kapcsolódva a középiskolások honvédelmi oktatásához, kiállítást rendez a Magyar Néphadsereg szegedi művelődési otthonában (Victor Hugó utca 6.), az egyéni védelem, valamint a megelőző védelem témakörében. A kiállítás április 15 és 19-e között tekinthető meg reggel 9 és délután 5 óra között.

annak az 1931-ben. Peter Lorre főszereplésével készült német filmnek, amelyet április 15-én, hétfőn este fél 7-től láthatnak az érdeklődők a Kossuth Lajos sugárút 53. szám alatti Dugonics moziban levő Volán-filmklubban.

A MOLNÁR DIXIELANDET hallhatják kedvvel április 15-én, hétfőn este 7-től a Délép Vár utca 1. szám alatti interklubjában.

A SZEGEDI TÉVÉSTÚDIO REGIONÁLIS ADÁSA a Szentes 23-as csatornán lesz látható április 16-án, kedden este fél 7-től a 2-es programban.

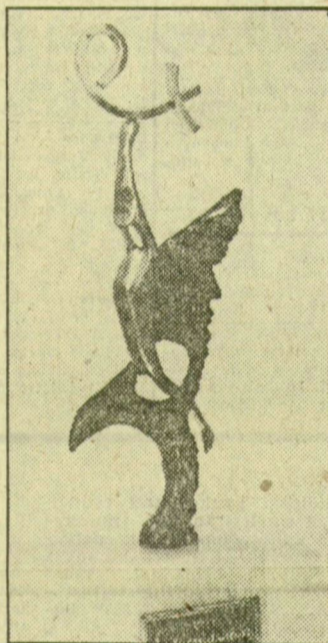
Az ECRANUL NOSTRU a szegedi tévéstúdió román nyelvű nemzetiségi műsora április 17-én, szerdán, 19 óra 10 perckor jelentkezik legközelebb a 2-es programban. Az adást április 20-án, szombaton reggel fél 9-től az 1-esen megismétlik.

PÁL TAMÁS, a Szegedről elszármazott karnagy szerepel április 19-én, pénteken 20 óra 15 perctől a Kossuthadó Kedves zeneműveim című műsorában.

Szegeden a trófea

Dicsőséget nemcsak a sportban lehet elérni — habár ez ritkább — a gazdasági életben is. Az Universal Ipari Szövetkezet kollektívája a képe látható trófea büszke birtokosa. A madridi székhelyű „Editorial Office” nemzetközi értékelő szervezet nyolcadszorra írta ki e díjért a versenyt. Az idén Bécsben a Pakhotel Schönbrunban rendezett konferencián az Amerikán kívüli országok 137 vállalata kapta meg a díjat, köztük 14 magyar vállalat és szövetkezet.

A reprezentatív ünnepségen az Universal Ipari Szövetkezet munkáját Farkas József főkönyvelő ismertette, s egyben átvette a díjat, a takaros szobrocskát. Az elismerést a szövetkezet az importanyagokat magas szinten feldolgozó, világszínvonalú termékeket létrehozó több éves munkájával érdemelte ki. Nemzetközi

Nagy László felvétele

kapcsolataik közül kiemelkedik a nagyhírű svájci Ciba-Geigy és a nyugatnémet Wella céggel való eredményes együttműködésük.

Gyászközlemények

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a felejtethetlen férj, édesapa, após,

HERCZEG MIHALY életének 49. évében, tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése április 15-én 13 órakor lesz az Alsóvárosi temető kápolnájából. A gyászoló család, Hattyastelep.

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy drága jó édesapám, ID. BODVAI KÁROLY életének 85. évében, bosszú, súlyos betegség után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása április 16-án 15 órakor lesz a Belvárosi temető ravatalozójából. A gyászoló család, rokon-ság.

Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy a szeretett fiú, apa, testvér, nagybácsi, sógor és rokon,

HÉVEZI JÁNOS volt tanácsi dolgozó, tragikus hirtelenséggel itthagyt bennünk. Temetése április 15-én 13 órakor lesz a Belvárosi temető ravatalozójából. Gyászoló édesanyja és testvérei.

Köszönetet mondunk mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek és jó szomszédoknak, kedves munkatársaknak, akik felejtethetetlen szeretettel.

KERÉKES ANDRÁS temetésén megjelentek, virágokkal fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, a ház lakóinak és mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk.

BERNATH ANDRÁSNE búcsúztatásán megjelentek, résztvételükkel és virágaikkal mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

DELMAGYARORSZÁG

A Magyar Szocialista Munkáspárt Szeged városi Bizottságának napilapja Főszerkesztő: Sz. Simon István Főszerkesztő-helyettes: Szávay István Kiadja a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat, Felelős kladó: Kovács László — Szerkesztőség és kiadóvállalat: Szeged, Tanácsköztársaság útja 10. Sajtóház, 6710 — Telefon: 12-633 — A lapot nyomja: Szegedi Nyomda, Szeged, Bajcsy-Zsilinszky utca 28. 6720. Igazgató: Dobó József — Terjeszti a Magyar Posta. Elfizethető a postahivataloknál és kézbesítőknél. Elfizetési díj egy hónapra 43 forint, — ISSN: 0133-025 x